

30332

వ తి ది న ము వ క టి ర వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 12-వ తేది శనివారము

No. 113

సంపుటము ౯

కుండు భి నా మ థం వ త్స ర ము, శ్రా వణ మా స బహుళ పంచమి గి.

సంచిక ౧౧౩

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

మంచిపనులు! సేవలకు కరుణపడండి!! వెనుక దొరికవు!!

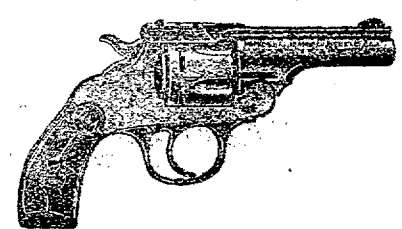
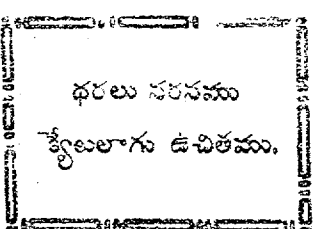
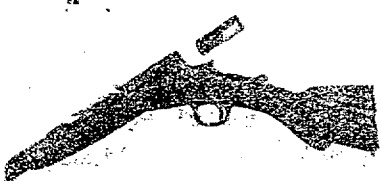

మేము నగలమైన ప్రాంతానికి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మహా వింతలని కాతాదారులు లావాదేవి చేస్తున్నారని, విలయంగా స్వచ్ఛమైన మొదటిరకం బండితోను, సవరముబంగారముతోను మాట ప్రకారము సకాలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. రెండవది చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా లేకున్న వాపసువుచుకొని వైకము నిచ్చుట. గాన నగలు కొనదలచిన వారందరు ఒకసారి మావద్ద చేరము చేసివలెనని మానవ్యులకు మార్కెట్ తెలియను. (1-42)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, నగలవర్తకులు, వై నాబజారు, మద్రాసు.

హిందూ కోర్టులో లా తుహాతీ నుబిద్దముగు కంపెనీవారిచే నానాధిభములగు రివాల్వర్లు, ఆరులక వదుకోటలు యె

గ్రూ వెంటర్.

హిందూ కోర్టు, రిక, సెక్స్ అండ్ కలెక్షన్లతో దొరకును. వస్తు వి. కేసులో కెట్టకోరిగినవి మాడ దొరుకును. ఈ. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఈపుస్తకమునందు ఆ తినుదర మైన 115 పటము లున్నవి. శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్ర వచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు:	౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి	రూ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు:	బాల, అయోధ్యా కాండములు - ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు - ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	యుద్ధ కాండము - మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	శ్రీ రామకాలనిర్ణయము	౦ ౪ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

చదివి చూడండి! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

వ తియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు ?

1. శోకామయహరి కస్తూరిమూత్రము శుభముగా నాకును నావద్దకు వచ్చు శోగులకు అతివృష్టికరముగా నున్నది. 2. విశ్వాన్ కవీరాజ్, విష్ణుచక్రవర్త్యుల, 9-41 బాక్సెబజారుపేధి రంగూను, బర్మా. శోకామయహరి కస్తూరిమూత్రము బహులముగా నగలవిధ శోగములను పూర్తిగా నాగుచేయును.

250-300 మూత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు కొవ్వము. మొదడు దుర్బలము, మరపు, తలనెడిమి, మలబద్ధము, అకలితేటందుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, యావరోగము, స్వప్నస్థలము, క్షుణ్ణస్థలము మున్నగునాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధి క్రమ నిచ్చుచు బలమును కలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప మర్యాదనాదము. 20 దినముల కొవ్వముల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

అభ్యగమనింపు:—మా కాతాకారుల సౌకర్యార్థమే నాగుచున్నట్లు మద్రాసు, నెం 881 రంబు శెట్టిపేధిలో మా ప్రాంతిని తెలియజేయు. తప్పుక ఎల్లర ప్రోత్సాహముగా కొరడము. వి. వి. ఆర్థుల మద్రాసు ప్రాంతినుండి తంతువత పాశ్చాత్య వెంకటాచల వండితులు శ్రీశారాధువ వైద్యుల మైనాడు. (801-594)

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు

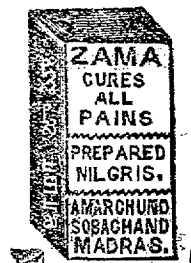

నేక పంచలు కరుణపడేయవలెను. ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! కృంగారమున్న నాగకతయన్న గలమేలైన జపాన్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరువు, పచ్చి ఆకుపచ్చ, రోహ, శుభవర్ణం, ఇత్యాదిగంగులు గలవు. క్లాప నియమైట్టివి. త్వరపడుడు. 5 1/2 మూచిడిని 2 1/2 మూర కెడల్కుల పట్టుపంచ 1-కి 8-4-0 980 శిపాలభ్యులు చేరు. చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం 44 నంబులయ్యరు పేధి, మద్రాసు.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జపా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.

ఇంనుపల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిక్ష్మమునా, పల్లునొప్పి, పిడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులను, ఉపయోగము. కల బుడ్డి 1-కి రూ 0-6-0 దజను 1-కి రూ 2-12-0 గ్రాము 1-కి రూ 30-0-0 అగ్గరతో అధ్యాత్మపంచించుటయేను. 8 గ్రాములు 2 కేదబా తీయువారికి రైలుదార్జి ప్యాకింగు కర్రలు యింకా మా యొక్క జపా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను. అమర్ చెందు, సోబా చెందు యింగ్లీషుమందు పలసరుకు సల్పక, నైట్రిక్ మొరటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారములు. నెం 63, వైద్యనాయునిపేధి, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-688) ఈ అత్యుగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ్యహస్తాభివము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక కమా నాలు విచిత్రనివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిమైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆచేము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనిమే రూ 4-0-0. త్వరపడుడు. పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఓంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

హనుమాన్ బోర్డు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండుబ్రదర్స్, మద్రాసు (1729)

శ్రీ త్యాగరాజ వ్యాయము

ఈ పుస్తకము సుమారు 530 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగ మంచి శ్లాఘాకాగితములతో ముద్రింపబడి మేలుబైందు చేయబడి యుండునది. 4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4. వెంకటేశ్వరపుటము తయారై యున్నది. రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి నెలాఖరులోగా పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేసుకొనువారికి ఒక సెట్టు 14 రూపాయల కివ్వబడును. తపాలుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:—మహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 300 కీర్తనములను చక్కబఱచి వానికి అవతారిక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వరసాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాస్కరం:—ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యము లన్నియును స్వరతాళములతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటకై న ఉపకరణములును ఇందు గలవు. దళసరి కాగితములతో ముద్రితమైనది. మంచి శ్లాఘాకాగితములలో ముద్రితమై మేలుబైందు చేయబడినది. సెట్టు రూ. 7-0-0.

సంగీత ప్రదాయినీ:—హిందూ సంగీతమును స్వంతముగా నేర్చుకొనుటకు వీలగునది. హోమ్స్ నియము నేర్చుకొనుటకు తగినది. ధర 1-కి రూ. 3.

త్యాగరాజ కీర్తనలు ధర 1-కి రూ. 3. భక్తవిజయము ధర 1-కి రూ. 5. ప్రభయభైరవము ధర 1-కి రూ. 0-12-0.

విజయసింహుడు ఎమ్. ఆది కంపెనీ, 60/5 భద్రయ్యన్ వీధి, ఎన్.ఎస్. నేడు, మద్రాసు.

4 భాగములు రూ. 2-8-0

పంజాబు శాసనసభ

సింధుసాగర కాల్య

లాహోరు ఆగస్టు 10:—సింధుసాగరకాల్య ప్రదేశమును సర్వీసేసి ప్రభుత్వమువారికి కాలనీయైర్పాటును. గూర్చి స్థానులను, ఎస్టిమేటులను బంపుటకును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారును, ఇండియా కార్యదర్శిగారును తమసమ్మతి నిచ్చుటకును ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఏర్పాటులు చేయవలెనని ఈ సభ వారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫార్సు చేయుచున్నారు. సెప్టెంబరు 15 నుంచి పని చాలవరకు సాగినదేద ఈ పనిని ప్రారంభించవలెను.

540 రూప్యములనుండి 5000 రూప్యములు పంచనా దీయుచున్న సివిలు పంచనరుల పంచనను హెచ్చు చేయవలెనని డాక్టరు ఓ.కె. గారు తీర్మానము నుపపాదించెదరు. ఇది సాధ్యము కానిచో ప్రాతీతముల పద్ధతిప్రకారము పంచన బుచ్చుకొన్న వారి విషయమునుగూర్చి యోచించు ఈ శాసన సభాభ్యులలో కొందరిని నియమించి ఒక సంఘమును ఏర్పరచవలెనని. ఎక్కువపంచనల నియవలెనని శిఫార్సు చేయబడినను లాభములేనివారలవిషయమై యోచించుటకు గూడ ఈ సంఘము ఏర్పరచబడును. ఈ సభ వారు తమ తీర్మానము తెలియజేయుటలోపు గ కొంతభృతిని వారి సౌకర్యార్థము నియవలెనని. రాజనరేం ద్రనాథుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. ప్రభుత్వమువారికి విషయమున సానుభూతి గలదనియు తేటకైన పంచనలనుదీయు వారలకు ఇదివర కప్పుడే కొంత సదుపాయము చేయబడినదియు ప్రభుత్వముతో పున క్రియిగు గారు తెలియజేసిరి. ఎక్కువ పంచన దీయుచున్న వారలకు పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనువారి శిఫార్సు ప్రకారము పంచన ఎక్కువ చేయబడెను. పంచన ఇదివరలో ఇచ్చినది చాలదని గారు. చాలనుండి ఉద్యోగములలో తేటటకు ఆకర్షణ గ నుండ గలందుల కై ఇండియా గవర్నమెంటువారు హెచ్చుపంచనలను గూడ యభివృద్ధిజేసిరి. దీనికి కారణము రాజులు కమిషనువారి శిఫార్సు పంచనలను ఎచ్చుచేయుటకు మనకు ఆర్థికసంపత్తి చాలునాలేదా, ఎట్లు ఆభివృద్ధి జేయుటకు వీలగునో యోచింపవలసియున్నది. తుదకు తీర్మానము ఓటుకు పట్టబడి ఓడిపోయెను.

వేసవి కాలపు శాసనసభను సిమ్లాలో బెట్టిక లాభముగ నుండునని నవాబుడికము రాదుగా రుపపాదించిరి. రాజనరేం ద్రనాథుగారు రద్దీజేపించిరి. తుదకు తీర్మానము అంగీకృతమాయెను. ప్రజాశాంతికి భంగములేని ప్రదేశములకును, భంగములేని సమయములయందును రాజద్రోహపు నట్టమును ప్రవేశపెట్టుటను మానుటకు ప్రభుత్వమువారు కొరుచున్నారని సర్ బాక్ మేనార్డు గారు తెలియజేసిరి.

ఈ శాస్త్రములో శాంతిని ఏర్పడుటకు కారణము ప్రభుత్వమువారు దీసికొన్న చర్యలే కారణము లనిరి కొన్ని గాములుందు, ఈ చర్యలను ఇంకను దీసికొనవలసియున్న దనిరి. రాజకీయములయందు అసంతృప్తి ప్రభుత్వమున తృప్తిజేదని ప్రజలకోపమును తగ్గించి వారి సానుభూతిని బడయుటకు ఈ రెండేడ్లకుండి ప్రభుత్వము వారు చేసిన ప్రయత్నములను తెలియజేయవలెనని సర్ బిర్ మహారెడ్డి ఆలీ చిస్టీ గారు రిడిగ్గిరి. ఈ సంస్కరణములు ఈ సభ కీయబడిన ఎక్కువ అధికారము సభవారి శోర్కెలను మన్నించుటచే గ జరీము అసంతృప్తిని వాపుటకు వీలగుచున్నదనియు విద్యాలాభమును కలుగ జేయుటకు పాఠశాలలనుగొనరాదుగ నెల కొల్పుచున్నారమనియు సర్ బాక్ మేనార్డు గారు తెలియజేసిరి. లండన్లోండితనమును తొలగించుటకు విచారణ సలహాచున్నారనిరి. నైనిక శాసనములను రాధపడినవారలకు ముసరా ఇయ్యబడుచున్న దనిరి. దీనికలన కొంతవైమర్యము తొలగుట కార్ధారమగును. అన్యకసగపు ప్రజలనుండి నష్టపరిహారమును రాబట్టుటను మానుటచే ప్రభుత్వమువారి సదుద్దేశము తెలియుచున్నది.

బొంబాయి కార్పొరేషను

బొంబాయి, ఆగస్టు 11:—జే. జే. 40 కవాన్టీ వైద్యాలయములనుండి చాలా జబ్బుగ నున్న రోగులనుగూడ ప్రభుత్వము వారి రెండులకు బంపివేసిరి తెలియవలెనని పి. సి. నెల్సన్ గారు రిడిగ్గిరి. ఇది గ్రాంటుమెడికల్ శాలేజీలో జరిగినసంతి. ప్రభుత్వమువారి వైద్యాలయమును చక్కనిస్థితియందుంచి రోగులక్షేమము నారయ విధితమని గుర్తించవలయుననిరి. ప్రస్తుతము ఏవని, క్రొత్త వైద్యాలయములలో నుంచి చికిత్స జేయుటకు రోగుల నెవరిని దీసికొనుట లేదనియు ఇది వరలో 400 మంది రోగులు ఇప్పుడు 80 మందికి తేలికరనియు చర్చ సమయములో జరిగినది. మర్రి పరంజీ గారిని సభ్యులందఱును నిందించిరి. వీరజురులు బొంబాయిగరమున వైద్యసహాయము లేక చనిపోవుచుండగ మంత్రులు మాత్రము సాలు 1 కి. హాయి 64000 రూప్యములను అనుభవించుచున్నారనిరి. తీర్మానము అంగీకృతమాయెను.

త్రాగుటకు వీలగు నట్టి నోరు గల బుడ్లు

ప్రస్తుతము మేము నోడా బడ్లును విశేషముగా విక్రయించుచున్నాము.

బుడ్లును నింపునప్పుడు బుడ్లు పగులకుండునట్లు ప్రత్యేక గ్లాసుతో చేయబడినవి:

7, 10, 14 ఔన్సుల బుడ్లును స్టాకుచేసియున్నాము.

డబ్ల్యు. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్డు, మద్రాసు

W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders. For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 239, Thambu Chetty Street, MADRAS.

చల్లారాంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవిళి రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టాలు వేసినది, ఆకుపచ్చ చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారాంగైయానుచందు

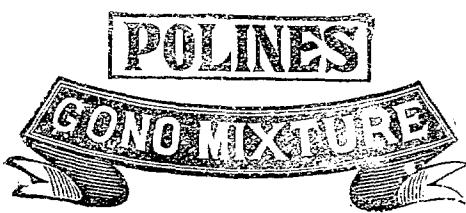
(2300)

గొప్ప అద్దములలుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కుష్టు, బొల్లి, త్వయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్ఛ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీపైని కుడర్చబడును

గుణమిచ్చిన మిదలే నొమ్మిచ్చుట.
అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యములు పర్వత వాసులగు కోడులు కన్నరాలకే తెలియదు. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోనై కేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము. మాదగ్గరనుండి ఔషధము సేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుద్ధమ్యును, అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుడర్చుచున్న సమయము పుట్టిక పూర్వముగాని సామ్యుద్ధమ్యుని నియ్యనవసరములేదు. ఈ త్రై ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
(3222) **వి. ఎమ్. రాజా.**
దీర్ఘవ్యాధులకును పై ధీమనిపట్టణము. ఆయుర్వేద వైద్యులు.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలప్రసిద్ధి జెందినది.
ఔషధము గాకరియా మొదలగు అన్నివిధములైన ములకు గ్యాగంటిగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పదియైదు సంవత్సరాలవరకు మాత్రమే కియారుచేయబడినది. ఒక కాతాడు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒకసేసామందు తెప్పించుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమున తెలియగలదు. రోజువారీతో సహా బుడ్డి 1 కి గు 8-10 రెండింటికి రు 6-10.00 మూడింటికి రు 9-12.00 మాత్రమే.
[3458] ఈ త్రైములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచియు
D. Polines & Co.
Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane Calcutta.

యినాం ! యినాం !!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఈ పుస్తకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు
1. చిరంజీవి ఆశ్రవ: సర్వజ్వరముల తక్షణ బరిహారు విశ్వావధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, కుకృష్టము, కుసుమరోగముల నిర్మూలము చేయఁగల సుఖజీవీ సుధ రులం రు 15.
3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: అకాల జరా ప మృత్యుభయముల రోలగించు అమృతకల్పము 15 పౌ॥ రు 4.
4. శంకరతైల: కుష్టు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయఁగల అనూత్తము రు 1.
5. మంత్ర కవచము: మహా ఋషిప్రీత్యుగర్వసిద్ధిదాయక మంత్రపథసాయనిక ప్రక్రియ. తా.వే. 8 అణాలు.
ఈ కంటలూగు ఉచితము. చూచి తీరవలెను.
ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ,
(182) మేనేజింగ్ ప్రొఫెయిటరు.
మెస్సర్లు, బి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength
If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
It Guarantees Results.
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.
THE
Kalpataru Ayurvedic Works
94 Grey Street, CALCUTTA.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సువాసన సబ్బు
ఈ సబ్బు మనుష్యులకు దుఃఖములను పోగొట్టి, ముఖముల నిచ్చును. చూచుట కందముగ నుండును. సువాసన ఆసమానమైనది. (డి)
దీనినివాడు వారి సుఖము విశేషము ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి అన్నిస్థలములలో విక్రయించబడును.

మశూచి (స్ఫోటకము) కి మందు లేదా? కలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు (గౌరవ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" అమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పెట్టెను, ఇతరుల కది ఆంటుకుండ వాపుటకును, చుంచి కస్తాడు. వెళ్ళుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియుగలదు. సీసా 1-కి తపాలభిక్తులు కన్నెర గాక రు 1-0-0 కలయువారు యిట్లు వ్రాసేది:
భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.
కండ్లకలక, కామియ్య, జ్వరములు వస్తేరా రోగములకు ఔషములు దొరుకును. శ్యాటలూగుడు వ్రాసుకొనుడు.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుజేతములో తయారైన **కృష్ణవేణి సిరాలు** కొనవలెను. నీలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ. నమూనాలకు 8 అణా బిళ్లలు పంపును. **స్టూడెంట్స్ & జనరల్ స్టోర్స్,** నాటుపిల్లయార్. కోవిలపిడి, మదరాసు.

"విస్తృతకవులు"
కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు
(కీడాభిరామము, శ్రీనాథకృతము 1-0-0
కుమారసంభవము: నన్నెచోడ దేవప్రసాదము 1-0-0
ప్రథమభాగము ద్వితీయభాగము, 1 కి 1-0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము ధైరవకవి రచితము 1-0-0
అవిమారకము రామకృష్ణకవిచేదెనిగింపబడిన భాసశాటకము 0-8-0
త్రిపురాంత కోదాహరణము రావిపాటి త్రిపురాంతకృతము 0-4-0
వై గ్రంథములు చెన్నపట్టణము టంకసాలపిడి 866 నెం బరింటిలో మా. దొరసామయ్య పేరట వ్రాసినబడయగలరు.

వైశ్యధర్మప్రకాశిక
మూడవతవారి ముద్రితము. వెల రు 3-0-0.
ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్వైవాలకు అందు వైశ్యులకు ఆత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు నిరంపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచరిత్రము యొక్క స్వనివాసోపయోగాలవారి జీవితచరిత్ర వ్యవస్థాపకములను పంపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములను గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగా ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక (పరివైశ్యనియంటు నుండదగినది. గ్రంథముల బాటితా (కంటలాగు) కోరువారు అర్థజాచీటిని బంపిన బడయగలరు.
చీమకుర్తి బసవయ్య గుంటూరు

అగళత రోహము
రు 116 లు బహుమానము
తయ, దగ్గు, ఒగరుపు, ఉబ్బసము, మొదలగు స్త్రీవ్యవస్థలకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి క్షయముగలమైనను పూర్తిగా నివారణమగును. దీనికి పస్యములేదు, వార. రోజులలోనే చాలా భాగము దీనిని యిచ్చును. అట్టి సమృద్ధియు లేనివారు రాకపోకల భిక్షులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణకేసి అటుపిమ్మట వైస వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వాంఛోజులకు సహమ పండుకు వి. పి. భిక్షులతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కంటలాగు ఉచితము.
మేనేజరు
శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం 213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

న వ ల లు	క థ లు
శృంగారవాటిక - గొప్పవర్ణం	1 0 0
వీరపూజ - గొప్పవర్ణం	1 0 0
విజయగరరాజుల కథలు	0 3 0
చిత్తూరురాజుల కథలు	0 4 0
దీక్షిత్ కర్తవ్య కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0

బెంగాలు పర్ ఫ్యూమరీవారి
హి మా ని
లేక అందముగా మారుమంచును విమనక ఉపయోగించుటచే **సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు** మిక్కిలి అభివృద్ధియగును
ఇది చర్మమును కుప్పవరచి, రోజువారీముగాను, మృదువుగాను, కాంతిగాను మార్చి అమితమైన చందమును గలిగించును. ఇందులో జడ్డులేదు. ఇది హిందూదేశమునందు ఉత్పత్తియగు మూలికలచే, హిందూదేశ పెట్టుబడితో, హిందూదేశయులచే కియారు చేయబడినది. విదేశమునుండి వచ్చు జనానరంజకమైన మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-12-0 జజను బుడ్డు ధర రు 8-0-0
Sharma Banerji & Co.,
43, Strand Road, Calcutta.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్
ఈ జర్నల్ సిల్వర్ దీపము సీమలో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్గిపుల్ల (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ శక్తివలన వండును. డైరక్టు ప్రకారము చేసి దీపముపై నుండు చక్రమును త్రిప్పినయెడల, తక్షణమే ప్రకాశముగా వండును. చూచుటకు ఒహు అశ్చర్యముగా నున్నది. జేబుయందు సహా ఉంచుకొనవచ్చును. దీపము 1-కి రు 1-8-0.
జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెని, పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

లాయర్ జార్జిగారి ప్రసంగము

యంగ్ ఇండియా న్యూస్ పేపరు

అలవాదులు ఆగస్టు 11:—లాయర్ జార్జిగారి వాక్యాలు
అటుగాని బెడరింపులకు గాని మనము లక్ష్యమెట్ట నవరము లేదని
మనకు అనుభవేక వేద్యమే! లాయరు జార్జిగారు ఆపాధారణ
తంత్ర గారు. తనమిత్రములతోగలమును అధిపతియవారల
నుండి కష్టించుకొనవలసి యున్నది.

సర్ రెజినాల్డ్ క్రావిక్

మీరు తమ పరిపాలనా వ్యధినిగూర్చి యుపన్యసించిరి.
అంత్య దర్శనము నుడ జేసిరి. సర్ హోగ్గార్డు బ్రతుకారు
ఉదారభావస్వరూపు డనియు, విశాలానుభవము గలవాడనియు
మేధాసంపన్నుడనియు నుతిచిరి. బర్మాకు ప్రాతినిధ్యుడనిరి.
బర్మాపై జల భావినితము తమలోనే ఇమిడియున్నందున వారు
ప్రజాహితేయమున ఉత్సాహముతో పాల్గొనలేదు. సంస్కరణములు
విజయము గాంచుటకు ప్రజల యుక్తాయుక్త
విచక్షణమే ఆధారము ముందరింకను పరిపాలనాధికారులను
బడయుట కీ సంస్కరణములు ప్రథమ సోపానములు
ఎల్ల కాలము బర్మా వాసులు భారత జేతము
నకు లోబడి యుండవలయు. కొలదికాలములోనే బర్మా
జేతము భారత జేతమునుండి విడిపోవలయు. బర్మా రాష్ట్రములో
నున్న అన్ని జాతులవారలను పరిపాలనమున పాల్గొనవలెను. భార
తీయులు తమకర్తవ్యమును సంపూర్ణముగ కర్తవ్యము బర్మా
ఇండియానుండి విడిపోవుటకు సమయము వచ్చును. యూరపి
యనులు ఇదివరలో బర్మా జేతమునకు జేసిన సేవనగాని
యందుచేయు సేవనగాని తృణీకరించి తన బర్మాపై జలంక పిచ్చి
వాదము, అవివేకము నుడచాలరు. సంస్కరణములను చక్కగ
వినియోగించుకొని తమ వ్యవహారములను తామే నిర్వహించు
కొన సమర్థులమనిపించుటకును ఇంకను ఎక్కువభాగ్యుల కర్తుల
నని బర్మాపై జల ప్రయత్నింపవలె నని ప్రోత్సహించిరి.

దొంగ లెక్కలు-మోసము

లక్ష్మీ, ఆగస్టు 10:—యన్ టైమ్స్ ఇండియా ఇండస్ట్రి
అండ్ ట్రేడ్ (లిమిటెడ్) పాలకా మానేజింగు ఏజెంటుమీద
దొంగ లెక్కలకు అభియోగము జేపడెను. ముద్రయ కన్యాకు
ప్రకృష్ట అనువాదము ఆఫ్ ఇండియా ఇన్వెస్టుమెంటు ట్రస్టు
నకు మ్యానేజరు డైరెక్టరు. ఈ కంపెనీవారు వైకంపెనీవారికి
మ్యానేజింగు ఏజెంటు. వై కంపెనీలో వాటాదారులుగ జేరు
టుకు చాలమంది దగ్గర నమ్మకము గలవైన అపహరించి దొంగ
లెక్కలను చూపెనని ముద్రయమీద నేరము లేపడెను. విచారణ
జరుగుచున్నది.

సర్ మాంజేగుజ్జె గారు మోటారుపండి అజాత్రగ
నోలి కొంతకు బాలుకు హానిగలగ జేసిరిని తేల్చిన వావా
లో పిల్లలతోడ ఇదివరలో వావాను మానుకొనిరి. ప్రభుత్వము
వారు గూడ ఇంకొక వావాను ఈసందర్భముననే వెంగారివై
వెచ్చిరి. అదిగూడ ప్రభుత్వమువారు మానుకొనిరి.

మైసూరు ప్రభుత్వములో అమృతముల కాఖయనను
కాగితము కలములు మున్నగువానిని సప్లయజేయు కాఖయందు,
స్వయమును తగ్గించి. ప్రభుత్వమువారు అమృతములను తగ్గించు
టకును, ఎంత సిబ్బంది అత్యవసరమో కనగొనుటకు ఇంక
జేతమునుండి అమృతములందు నిపుణుడగువానిని రప్పించి కను
గొనవలె ననిరి. ఇట్లు ఖర్చు తగ్గించుటవలన నెల 1 కి 25000
రూపాయలు నిల్వయగును. మైసూరు బ్లూబుక్కు సర్దులుగూడ
త్రైమాసికపత్రిక బ్రకటింపబడును.

బెల్గియంలో రాజకీయ నిధి కేరమున యువరాజగమన
సందర్భమున కొంతకు తొంగలు బండిపోటు జేయటకు సమ
కట్టిన పట్టుకొనబడిరి. మీరు గుమ్మరుద్దిగర కావలియున్న
బుల్లోతు కొటులోనుండి ప్రేక్షకుల నిమిత్తము
సిబ్బములపడిన టిక్కెట్లను ఆవిశ్కాసు వొంగిలింపుకొని
పోయిరి. ఈ టిక్కెట్లతో లోకలికవోయి దొంగతనముజేయుట
జేసిరి. టిక్కెట్లు కొటుపోయిన సంగతి పోలీసువానికి
తెలియజేయగానే ఆ మట్టుప్రక్కల పల్లెలో పాడైన ఇంటిలో
ఉన్న మనుష్యుల మట్టజేసిరి. కలకత్తా ఆ ప్రాంతములవారు
బడిపోటు చేయువారని తెలియవచ్చెను. 11 గురిని పట్టుకొనిరి.
కన్నపు కత్తులను చాల బట్టుకొనిరి. టిక్కెట్లు కొటుగూడ
వొంగెను. 11 గురిలో కొందరికి రెండొడ్లు కనకముయు,
తక్కినవారలకు ఒక్కొక్కరికి 18 మాసముల కఠినశిక్షయు విధింప
బడెను.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రగణి (2)
పుట్టినతేదీ, జననకాల ఘడియలుగాని (8) జాతకునియొక్కజన్మ
గామము, ప్రస్తుతపు కయస్సు, మాకు ఉత్తరము ప్రాయమును
యముగాని, ఈమూటిలో నేనియో యొకటి మాకు పంపియో
డల, జాతకునియొక్క మామము, స్వభావము, కరీరాశి స్వభావము,
భవసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంభావనము, కర్మ
సాక్ష్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు కా
ఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.
ఈవాసిసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని
యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగిర
ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంత్యకాలములు గల పూరా
జాతకము, శాస్త్రసమర్థముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా
జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించి
కొనువారు రు 2 లు, అధ్యాప్తు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు
పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి
కర్మన రు 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు
ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వి
రమగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును.
దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపి
చాలును.

జాతకమార్పాడము

రెండవ భాగము. ఇది 800 పేజీలు

ఇందు లక్ష స్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, భావస్ఫుటము, మత్స్య
ములు, మహాదశ, అష్టదశ, శాస్త్రార్థసహితముగా నుమారు
1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ
భావఫలములు మహాదశ అంత్యకాలములను, ఇంకను అనేక
సంగతులతో మిక్కిలి సులభతేరిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయ
బడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును.
ఈ గ్రంథము శత్రునియెడల తిరిగి సామ్యు వాపను చేయుచును.
ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు : పంపినవారి
తిరిగి మాకు వ్రాసియెడల నెంబడి వి. పి. గా పంపెదము.
దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ॥ 2—0—0 లు
అలగ్యమైనవో ప్రత్యేక దొరకవు.

(3512) ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి.
గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)
వెలసులభము. ఫల ముఖికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ
మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి
కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ
చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు
అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మున్సిసిపల
నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని రెండవములు ఎలిగె
నామేడను అద్దాల వీరుచాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన నెంబడి
లాటరీ కలిపే తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపరచి రేలూరుపట్టణ
ములో ఘరానా మనుష్యుల యెటుట లాటరీజేయుచును.
నకు ప్రతివారకు వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచిరీతియను. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన
తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్ణమయిన తరిసిగ్గిన్న, విశా
ములున్న కొరవారు మా యేజంటువల్లగాని సేదగా నాకు
వాసిగాని తెలుసుకొనవలయును. ఈ చీట్లవల్ల నమూనా అయ్యె
సామ్యు కృష్ణాజిల్లా రేలూరు నెంబడిలో ఆపరేటివు బ్యాం
కిలో నుంచబడును.

2 ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంటు కావల
యును. మంచి కనిపాషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు
య్యారేంద సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అద్రష్టమును స్వప్నముగ
వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లు చొప్పున మణి అద్దరు చేసిన
యెడల, అందిన నెంబడి చీట్లు టూటాలో పంపించబడును”

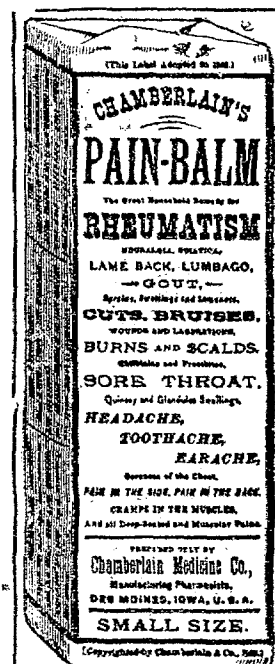
— ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా }
1-7-1922. } మేడ హక్కుదారుడు.

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లెక్క లేనన్నిమందును వాడుచుండుడు. అని
గుణము యివ్వలేదని అదృష్టవశవలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు
గారు తయారుచేసిన “కలరా సంచీని” కొద్దికాలము
లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి కుటలత నివృత్త. మాట
లనవదరము. ఒక సారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు.
సీసా 1-కి భర రూ 1-0-0. టూటాఖర్చులు జేరు.

కలయవారు యిట్లు వ్రానుకునేది:
భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు
జీవధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రానుకొనుడు.

చేంబరెన్ గారి
పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పలు, నడుము
నొప్పి, కాలినగాయములు.
తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
నరుకులు, చెబ్బలు
మున్నగునవి దీనివలన
తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో
విక్రయమునకు
దొరకును. (1)

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా మందును. తాం
బూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన
అనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు
జ్వరము, స్మృపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు
విషజ్వరములు, నీటిజ్వరములు, పండ్లనొప్పలు, మొదలగు
అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వ్యవాయోధమువలె పనిచేయును.
వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (3851)-8
200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0.4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0
వి. పి. శాస్త్రి ఎన్నిటికైనా రు 0-8-0.
పి.సి.వి. అంశు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, వెలిదేపి. నెల్లూరుజిల్లా

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క మరళితతను తోగొట్టుట
మందు శీఘ్రమే గాంచినది భర 1-20-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తటాలాఖర్చు
తరతరముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము సి. డి. సావంత్
నెం 144 పనసవాడ, బొంబాయి

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు
(2) కాకేపట్టణమునందును, దుర్గా మెడికల్ సొసైటీ
సులెమాన్ ఉప్పు ఉపయోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని కలి
గించెను. సకలమునకు ప్రవర్తియాయెను.
సేపాత్ } రాణావరేంద్ర
14-5-22 } సర్ జంగ్ ఆఫ్ సేపాత్

అన్నియు మందులేనా?

కాలు పుట్టకలెవరికి, పిక్కలు గొడలు, లావయియుం
డిన బూరకాలు అనబడును. పిక్కలయందుగాని తొడలయం
దుగాని లావుగలిగి నల్లనై యుండిన వర్మకమనబడును. కాళ్ళు
నల్లనై దురదతో కూడి చర్మముపొట్టువలె రాలించుండిన క్లిష్ట
మనబడును. వైవిధములలోనుండు యేజాతితోకకాలు నయినను
లోనికి, పయికి మంథులు నేవించుటవల్ల కి నెనులలోనే నీగు
యిగిర్చి, కాలు మొలకనై వారముదములలోనే పూర్తిగా
నివారణయగును.

లోనికి పయికి ఉపకరించు మందుల 1 నెట్లు 4-0-0.
రెడ్డి అంధు కంపెనీ.
గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

వార్షిక నివేదిక

1922-23 సంవత్సరం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నివేదిక.

Table with 6 columns: పదార్థము (Material), కొలత (Quantity), ధర (Price), మొత్తము (Total), and other financial details. Rows include various agricultural and industrial products.

పట్టికలోని ప్రధాన వివరాలు, ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు ముఖ్యముగా...

ఎస్. ఆర్. యు. సామంతులు.

వార్షిక నివేదిక.

కామమైనట్లయితే లాభము పొందగలదు. ప్రభుత్వమును అభ్యర్థించుటకు...

భారతదేశపు ఆర్థిక పరిస్థితి, ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

సాంకేతిక వార్తలు

సాంకేతిక వార్తలు: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

రైలుబండ్లు - జనసమీక్ష

రైలుబండ్లు - జనసమీక్ష: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

వతానల పొంగతనములు

వతానల పొంగతనములు: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ: ప్రభుత్వ ప్రాధికారములను సూచించుచున్నవి. మిగిలిన వివరాలు...

ముస్తాఫా కెమలపాషా

స్వీయచారిత్రము

తురుక్కు జాతీయోద్దేశములు

కాన్స్టాన్టిన్ నోపిలునందు ప్రధానాధికారి యగు "వయాకీర్" సంపాదకులకు అహమ్మదు ఏనియాకాగారు కొడికాలము క్రిందతురుక్కు జాతీయవాదుల ముఖ్యపట్టణముగు ఆంగోరాకు, బాజీయపరిస్థితు తెలుసున్నవో కనుగొనుటకును, జాతీయోద్యమ గుణరూపములును బలము నెట్లున్నవో కనుగొనుటకును వెళ్లిరి. అచట జాతీయోద్యమమునకు ప్రాణాత్మకముగ ముస్తాఫాకెమలపాషాగారితో సంబంధము ముఖ్యమంతు భావములు గావించిరి. అహమ్మదు యెనియాకాజే, కొలంబో విశ్వవిద్యాలయమునట్లున్నాడు. ఆయన తనసంభాషణ ముఖ్యార్థముల నీక్రింది విధముగ చెప్పెను:-

"ముస్తాఫా ఆంగోరాలో పట్టణమున కాల నొక పచ్చనిగడ్డి పెరిగిన కొండపై నొకయింటిలో కాపురముండెను. ఆయింటికి నేనును అచ్చును జేగారును కలసి బండజేసికొని వెళ్లితిమి. అచ్చునులేనప్పుడు ముస్తాఫాకు కరిచితినిగా జేసెను.

"మేము పాషాగారి గదిలోనికి వెళ్లితిమి ఆ జాతీయోద్యమవాదులకు జీవితరహస్యమును గూర్చి చుట్టును జూచి తెలిసికొనుటకు 15 నిమిషములకాలముండెను. అచట సామాను బహు స్వల్పముగ నుండెను. కొన్ని పాపకర్మములను ఒక మేజాబల్లయు కానినై పువ్వులు చుట్టించి వీలవడిన గుడ్డయు, ఒకచిన్న పుస్తకభాండాగారము నుండెను.

"పాషాగారి రింజీలో వచ్చిరి. ఆయన మైంకేతరుడులను ధరించి నుండవలయుననియుండెను. దంతో మాకర్హముగావించి కిటికీచక్కగాకూర్చుండెను. నేను ఆయనను ప్రశ్నలు కొన్ని యడిగి, ఆయనజీవితమునుగురించి ప్రపంచమునకు చెప్పుటకై సాయపడవలసినదిగ కోరితిని.

ఆయన యిట్లుచెప్పెను. "నేను సెలొనికాలో 1880 సం॥ మునుందు పుట్టితిని. నాతండ్రి అపట్టణపు కష్టంపవాసులలో పనిజేయుచు పూర్వకపు తురుక్కునివలె జీవితముజేయుచుండెడివాడు. ఆయన చచ్చినపిదప నేను సెలొనికావైస్కూలులో జేరితిని. ఒకనాడు ఉపధ్యాయుడు పాతము జెప్పుచుండగా క్లాసులో నే నొకపిల్లవానితో పోట్లాడితిని. మేము పెద్దగొలచేసితిమి. అప్పుడు ఉపధ్యాయుడు నన్ను బాగుగా కొట్టెను. నేనుబడివదిలి యింటికి వెళ్లితిని. మా అవ్వకు నేనుబడికి వెళ్లుట అనలే యిచ్చునులేదు. ఈసంగతి తెలిసిపిదప బడికి అనలే వెళ్లనియ్యలేదు.

జాతీయభావము

"నేను 10 యేండ్లవాడ నైతిని. ధీరాధనసమయము నాబాల్యమున నక్కాలమునకువచ్చెను! నేను పూజించుధీరులు, నిత్యమును నే ఆదుకొనువీధులగుండబోవు తురుక్కుదోగ్గులకే. వారిని నేను మిగిల ప్రశంసించితిని. వారిలో నొకడను గాగోరి తిని యాముటి హక్కూరి పిల్లవాడు టర్కిష్ మిలిటరీస్కూలుకు బోవుచుండగా నేనును బోవుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. ఈసానితనమును మాయచూపు వినకుండెను.

"మాయెట్లో సుబ్బుతిని వైకొనకుండ నే, నేను సెలొనికా మిలిటరీస్కూలు ప్రవేశపరీక్షలకు వెళ్లి యందు విజయముందితిని. అందులకు తిరుగు చెప్పవా రెవరును లేరైరి. కావున మా యిచ్చు నిర్వహణ నేను మిలిటరీ హైస్కూలులోజేరితిని.

"అచట మాకు రెక్కలు చెప్పుచుపాఠ్యాచార్యుని పేరును నాపేరును ఒక్కటియై ఇది కొంతకాలమును గలిగించెను. ఇద్దరిలో నెవరో ఒకరు పేగుమాడ్చుకొనవలెనని ఆయన ఒకనాడు చెప్పి నాముఠాటి పేగునకు రెండవ పేగు జేర్చి ముస్తాఫాకు బదులు ముస్తాఫా కెమలపాషా పేరును అని పిలుచుకొను చునెను. నాకీపేరు వచ్చుటకు మూల మిహ్మదియె.

"హైస్కూలులో యున్నవైపిదప మొదట మిలిటరీ కాలేజీకి వెళ్లి పిదప కాన్స్టాన్టిన్ నోపిలు మిలిటరీ విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రవేశించితిని "

"విశ్వవిద్యాలయపు ఉన్నత తరగతులయందు మేము రాజకీయవ్యవహారములను పాల్గొనుచుంటిని. శిక్షణముచాల కఠినముగ నుండెను. జాతీయభావములుగల నామిత్ర కేమలాజేగారి పుస్తకములను కొన్నింటిని నులభముగా సంపాదించుకొన గల్గితిమి. ప్రభుత్వమువారి టిప్పెరుస్తకముల జరువగూడదని నిషేధించిరి.

"ఇట్టి రాజ్యపరికల్పభావమును బోధించు పుస్తకములన్ని రహస్యముగ జరుపుటవలన మన ప్రభుత్వములో నేదో లోమున్నదని కనుగొంటిమి రోజురోజు నసంతృప్తి హృదయము అది యొక అశ్చర్యని దాల్చెను. రాజకీయములందును, సంస్కారములందును, సంఘములందును, చిక్షరకు పాఠశాలలయందును, ప్రజల తిలో నున్న నిరంకుశత్వమును జూడ, పాలనావిధానమున చెను. బాగుకును దేశభావ్యభివృద్ధికిని విరుద్ధముగ నుండెనని తి

గూఢసంఘస్థాపనము

ఈవిషయమును గుర్తించి మేము నోడి విద్యార్థులకు చెల్పితిమి. మేము ఒక చిన్న గూఢసంఘమును స్థాపించి గూఢముగ నొక స్కూలుపత్రమును స్థాపించితిమి. నేను ఆసంఘమున కధ్యక్షుడనగు నుండి, పత్రికలో ముఖ్యరచయితగ నుంటిని.

"కొంతకాల మైంకేతరు యా మానిర్యాణము, అబ్దుల్ హమీదుగూఢచారులు కనుగొని, ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టుజేసిరి. విద్యార్థు టిప్పెరును నికమీద జేయనీయగూడదని. స్కూలుడైరెక్టరుగారిని పోచ్చరించిరి. కాని, మేము విశ్వవిద్యాలయము నందున్నంతకాలమును, మాప్రచారక కార్యమును జేయుచునే యుంటిమి.

"స్కూలును వదిలిపిదప మే మింకొక పట్టణములో నొకమాయముల ఒకచిన్నగది అద్దెకు పుచ్చుకొని అందునిలవ బెట్టితిమి. ఒకరోజున నెవరో ఒకరు మా సహాయమును నిజముగ కావలెనని కోరెను. ఆయన యిదివరలో నైనికోద్యోగిగ నుండినదని, నిత్యము తినుటకు తిండిగాని, పండుకొనుటకు వోలుగాని లేకుండెనని చెప్పెను. ఆయనకు మేము సహాయము జేసి యీగూఢసంఘమున కై తీసికొనిన గదిలో పండుకొన నిచ్చితిమి. రెండురోజులైన పిదప సంఘ సభ్యుల నందరిని అరెస్టుజేసి నిర్బంధించిరి. నన్నుగూడ జైలులలో బెట్టిరి. ఈమనుష్యుడు పోలీసు గూఢచారుడు. వానిగు నెలలైనపిదప మమ్ములను విడుదలజేసిరి.

"అయితే యీస్వాతంత్ర్యము తాత్కాలికముమాత్రమే రెండువారము లైనపిదప నన్ను సిరియాకు నేనానానుకునిగ పంపిజేసిరి. అచట నావంటిగతి పట్టినవానినే ఒకవర్తకుని గలసి తిని. ఆయన కాన్స్టాన్టిన్ నోపిలులోనే వైద్యవిద్య నభ్యసించుచుండెను. కాని స్కూలులో ప్రభుత్వమునకు విరుద్ధముగ రాజకీయప్రచారమును గల్పించుటచే ఆయనను సిరియాకు పంపిజేసిరి. మేము అత్యంతమిత్రులమైతిమి. స్వాతంత్ర్యోద్యమగూఢసంఘము నొకదానిని స్థాపించి ప్రజలకు ప్రజాయత్నప్రభుత్వము యొక్క అవసరమునుగురించి చెప్పుటకు నుద్దేశించితిమి.

"కొలదికాలములోనే మానిర్యాణము సిరియాఅంతటను ప్రాకిపోయెను. చీరటు, జాఫా, జెరూసలెం, మున్నగు ముఖ్య పట్టణములలో నిట్టి నిర్యాణములే స్థాపింపబడెను.

ప్రచారము

"మాసిడోనియా ప్రజలు సిరియనులకన్న త్వరగా ప్రజాప్రభుత్వమాత్రముల ననుసరింప నిర్ణయము నున్నటుల నేను విశ్వసించితిని. కావున సెలొనికాకు వెళ్లుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. అయితే సిరియా వదలి జెర్మనీయొకపోయిరి. ఆ సమయమున సెలొనికాకు పుక్రీ పాషా గ వచ్చుచు గ నుండెను. ఆయన గౌరవనీయుడును, విచారమునకును, విచారమునకును. నాయుద్దేశములను భావములను చెప్పుచు, సహాయముజేసెదరెమోయనికోరుచు ఆయనకొక లేఖ వ్రాసితిని.

"అది ఉపద్రవవిషయముగుటచే ఆయన నాకు సురాసరి ప్రత్యుత్తరము వ్రాయక, నాయుద్దేశములతో మొత్తముమీద నేకీకరించితినినియు, సాధ్యమైనంతవరకు సాయము జేసెదననియు, నింతొకవిషయము చెలియజేసెను. ఈ వాగ్దానముచే ఉత్సాహము గల్గి వెంటనే సిరియా వదలి సెలొనికాకు పయనమైతిని."

"ఎవరును గుర్తించకుండునటుల యీ జిప్సోగ్రనుజేయుట నుండె వెళ్ళితిని. సెలొనికాలో మారుజేషముతో దిగితిని. పుక్రీపాషా నన్ను మాతకుండె తప్పుకొనయిండెను. ఆయన నన్ను స్వతంత్రముగ పనిజేసికొనుటకు అడ్డపడయలేదు. ప్రోత్సహించినూలేదు. కొంతవరకు ఆశాభంగమును బొందితిని. ఏమియును పనిగాకుండ నాల్గునెలలు గడచెను. తుదకు కొందరు ప్రాతస్నేహితుల గలసికొని వారలకు ప్రస్తుతప్రభుత్వమునకు విరుద్ధముగ జేయుపన్నుగడలను చెల్లుచిచ్చితిని. వారు వైర్యవంతులును, అదృష్టకులగు యువకులు. నేను జెప్పిన దాని నత్యుత్సాహముతో నంగీకరించిరి.

[పుక్రీపాషా బాల్కను యుద్ధములో బల్గేరియకు విరుద్ధముగ ఏడియాగోపిలును సంరక్షించెనని ప్రతీతి. ఆయన 1904 లో చనిపోయెను.]

ఇంతలో కాన్స్టాన్టిన్ నోపిలు ప్రభుత్వమువారు నాకై వెదకుచుండిరిని తెలిసెను. త్వరలో తిరిగి వెళ్లవలసినదని కొందరు సలహా నిచ్చిరి. ఈ నిర్వాణకార్యమును స్నేహితులకు వదిలి జేసి నేను సిరియాకు తిరిగి వచ్చితిని. అచట మాడు సంవత్సరములంటిని. ఈ కాలములో సంరక్షణను మరచిపోతిని. ఇంటికి వెళ్లుటకు అధికారుల ఉత్తరువును గోరితిని. విచిత్రముగ నది భముగనే యాయబడెను.

“నేను నాలోనికాదు తిరిగివచ్చునది ఆస్వాతంత్ర్యోద్యమ సంఘము, విశ్వాభివృద్ధిసంఘము వలన పలుకుబడియందైనట్లు గనుగొంటిని. దాక్షిణ్యము నీటిచే నెలకొనికాదు వచ్చి యీసంఘమునకు ఆపేరు పెట్టుమని నిర్వహించెను. ఈక్రొత్తపేరుతో మేము పనిజేయుచుంటిమి. 1908 వ సం. ముఖ్య అంబుల్ హాసు దను పదప్రస్తుతి చేసి సక్రమప్రభుత్వమును స్థాపించగలిగితిమి.

సైన్యము

విప్లవమునందు సైనికులే ముఖ్యులైనారు. సైన్యోద్యోగులే విప్లవనాయకులుగ నుండిరి. ఇందువలన సైన్యవంతయు రాజకీయప్రచారములో కల్పనమయెను. నేను, సైన్యోద్యోగులు రాజకీయవ్యవహారములలో పాల్గొననూడదని చెప్పి ప్రభుత్వమును విడిచితిని.

విప్లవానంతరము తురుష్క సైన్యము తిరిగి నిర్మింపబడెను. ఈ పుష్కల సైన్యములో నేను మొదట సైన్యోనికాల్ ఇంటికి పాపాక్షింద పనిజేసితిని. ఈయన ఇదివరలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నుండి యిప్పుడు కాన్పూర్ నోపిలునందున్న కాన్పూర్ నోపిలు ప్రభుత్వమునకు యిప్పుడు విదేశాంగమంత్రి నున్నాడు. నేను కాన్పూర్ నోపిలుకు చేరినపుడు, యిట, టర్కీవై యుద్ధమును ప్రకటించెను. యుద్ధములో పాల్గొనటకు నేను మూడువేల ముతోట్రీపోలికి వెళ్లి, టెంగాజీయుద్ధభూమివైపున సైనికుల నాయకత్వమును వహించితిని. అచట యిటలీ సైనికులతో పోరాడుచుండగా నే బాల్కనయుద్ధము వచ్చెను.

ట్రీపోలికాన్ని బాల్కనయుద్ధభూమియందు నేను వెళ్లవలసిన యవకాశము వచ్చెను. ముందుటి నెలకొనినపుడు, కాన్పూర్ నోపిలుతో ట్రీపోలికా పోరాడుట మాన్యము దముగ నుండును. కావున ట్రీపోలి వదలి కాన్పూర్ నోపిలుకు వచ్చితిని. నేను కచ్చుకరికి బల్కెనా సైన్యము కాన్పూర్ నోపిలు నుండినను, నన్ను వెంటనే సంక్షుభములలో నుండి మించి యుద్ధమునకు పంపిరి. మా సైన్యము చొరబడి ముందుకు జని విరోధిని వాళ్లతోటకు వెళ్లి, అనేక ప్రదేశములను ముఖ్యముగ డెమెటో కాను ముట్టడించెను.

“బాల్కనయుద్ధ మొకపిదప నేను తిరిగి కాన్పూర్ నోపిలుకు వెళ్లితిని కొన్ని వారములైన పిదప సోఫియాలో తురుష్క వార్తాపాఠుల మిలిటరీ సహాయకునిగ నియమించిరి. అచట ఒక సంవత్సరముండిని. చివరకు విరోధా మహాసంగ్రామము వచ్చెను.

జర్మనీవై యుద్ధము

నానుట్లుకు నేను టర్కీ యుద్ధములో జర్మనీవైపు ప్రవేశించుటకు యుద్ధపరియంతరము మొదటనుండియను జర్మనీ అసభయ మందునని నాకు దృఢముగ నభ్యుక్తము గలదు. అయితే ఒకసారి యుద్ధమును ప్రకటించినపిదప, సైన్యములో జేరుట నా విశ్వక్రమామయ నా కోరికప్రచారము ద్వారానైనందు తురుష్క సైన్యోద్యోగిగ నన్ను నియమించిరి. విత్రమండలి సైన్యముల నోడించి అధ్యవస్థలనును వదలిపోవు నట్లు చేసి, వివిధయుద్ధభూమిలందు నేనానాయకుడుగ పని జేసితిని.

“మిత్రవంధులికిని, టర్కీకిని సంగి వుదినపుడు నేను అలె ప్సోనా నుండిని. నేను తుదకు కాన్పూర్ నోపిలుకు తిరిగివచ్చునది అందఱును దుఃఖాకాంతులుగను, నిరాశులుగ నున్నట్లు గనుగొంటిని. టర్కీ పొందిన దురదృష్టము అన్ని తరగతుల వారిని నిరుత్సాహ పరచెను. నాయకులందరును భయపడిపోయిరి. ప్రజలలో భర్తృత్వకాంతి సాధారణముగ ప్రబలియండెను. ఆగాక్షిణ్యితికి దగిలినైర్వాణ మేమైన నున్నయెడల, దేశము అంద నిచ్చునని నేను దలంచితిని.

“టర్కీవిభాగములని యుద్ధవములను ఆనలోలి యా ప్రజలకు దెలుపకుండ, వారిసహాయమును పొందకుండ నేమియును సాధ్యముగాదు. కావున ప్రజలతోగలసి పనిజేయుట యవసరము. పని కాన్పూర్ నోపిలులో గాక ఆనలోలియాలో జరుగవలయును. అదృష్టవశాత్తున్న సైన్యపు ఇన్స్పెక్టరుగ నియమించి సాంసమకు పంపిరి. గ్రీకు సైన్యము స్పీర్సాలో దగిన రోజుననే నేనును కాన్పూర్ నోపిలుకుండి ఆనలోలియాకు బయలుదేరితిని.

టర్కీకి చెడ్డరోజులు

“నేనివిధముగ నాలోచించుకొంటిని. సంగియైన పిదప దేశము సంక్షుభితై దేశమంతటను అనేకనిర్వాణములు స్థాపిత బడెను. మొదట ఈ వివిధసంఘములన్నిటిని జేర్చి ఒక పెద్ద సంస్థగ జేయవలసింది. పిదప సైన్యమును యీసంస్థకింద నుంచు కొని జాతీయస్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించి బలపరచుటలు చేయవలసింది. ఈపనిజేయుటకు నేను సైన్యము యినస్పెక్టరు గనుండుట చాలవసరగ నుండెను.

“ఈ ప్రకారము చేయమనిదీక్షితిని నానియమస్థానమును జేరిన వెంటనే దేశీయులకు ఈయపుదవమును దెలియజేయ ప్రబోధము గానింపుటారంభించితిని. నేనుజేయువనులను జూచి కాన్పూర్ నోపిలునందు నాపయ నమమానము ప్రబలెను. నన్ను మరిల విజనవంపిరి. వారలయుత్తరపును వినుటకు తిరస్కరించి తిని. పనికి రాజీనామా వెట్టితిని. పిదప సామాన్యపాపనికర దేశమంతటను ఆహ్వానముల బంపి కొందరుప్రతినిధుల నెన్నుకొని,

జన్మభూమి విభాగమునకు విరుద్ధముగ జేయవలసిన పనినూర్చి చర్చించుటకుగాను పేరుపెట్టితిని.

దేశములో వివిధభాగములనుండి కచ్చితమైనట్లు అందఱును 1919 శతద్యుతు కాలమునందు యెట్టి లో సమాజేశమైరి. రెండునెలలైనపిదప సైన్యానుండు క్రొత్తికాంగ్రెసును నూర్చి తిని. ఈరెండుచార్త్రాత్మక సమాజేశమునందు, స్వదేశసంరక్షణమునకు భవిష్యత్తునందు జేయవలసిన కార్యక్రమమును తయారుజేసితిమి.

ఇంతలో మిత్రవంధులి, టర్కీయందు సెక్కుర విరోధ భావముగల దాయెను. వారు కాన్పూర్ నోపిలు నాశ్రమించి, ప్రతినిధులసంఘమును భిక్షము జేసి చాలయది నాయకుల నిర్బంధించి మార్తాకు సంపివేసిరి. ఈ విషయములు విచారకరములై నను మాయ దృష్ట మిజియమున కంకియే నితోడ్పడెను. బ్రిటిషు ఈ పదవమున కొద్దికాలే ని విజ్ఞానవంతులందఱును పారిపోయి కచ్చి మాన్యమునందుజేరి బలమునొసంగిరి. ఎర్జిరంలో మేము ప్రాంతభించిన యుద్ధమును త్వరగా వ్యాపించి అందుజాతీయనాయకులు ప్రజలు, కాపు వారలతోసహజేరిరి. తత్ఫలితముగ టర్కీలో కచ్చి భాగముల నుండియు ప్రతినిధులుగల జాతీయసమితియొకటి స్థాపించబడెను.

“ఇప్పు డీసమితియే ఆనలోలియాలో విజము ప్రభుత్వముచేయుచున్నది. దానికి, ప్రత్యేకిత్యామును, ప్రభుత్వమును, సైన్యమును, మౌడెండాశేనులూగాను, యిటలీ, ప్రాన్సు దేశములందు చూడ రాజకీయసంఘటనలు ప్రతి ఫలము గలదు. విదేశీయులు అంగారాకువచ్చినవాడు ప్రపంచములో నెల్ల నిజమైన ప్రజాప్రభుత్వ మిచ్చుట గలదని విశ్వాసించి, ఇప్పుడే రాజాగాని, అధ్యక్షుడుగాని డిక్షిటరుగాని యుక్తులనులేదు. అధికారమంతయు ప్రజలకు ప్రకారము యెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు గల జాతీయసమితికి గలదు.

“రాష్ట్రములు స్థానికసంఘముల చేతనున్న వాని ప్రతి నిధులచేతనున్న పాలించుచున్నవి. పురాన పాలనావిధానమును కేంద్రీకరించు పద్ధతిని వీటి వీటి చేసితిమి. ప్రజలే స్థానికవ్యవహారముల జూచుకొని, వారికి దేశమునకు నిజమైన పాత్రలుగ జేసితిమి. ఇకను సంరంభ స్థితియందున్నను, మా ప్రభుత్వము యాకాశస్థితియందున్నను, జాతీయ సమితి చేయుపనులు నిజముగ ప్రజాప్రభుత్వభావమునకు నిర్మాణములు.

“మాదేశ పునర్నిర్మాణమునకు నెన్నియో పను లింకను జేయవలసియున్నవి. ఈ ప్రజాప్రభుత్వపు వాక్కును తుర్కీలో నన్ని భాగములందును అనుభవించునట్లు జేయవలసియున్నది. ఈ యుద్ధేశము పెరచేటటు, విద్యావిధానమున పునర్నిర్మాణము జేయవలసిన నెద్దపని గలదు. పిదప దేశముయొక్క ఆర్థిక పునర్నిర్మాణకార్యము గలదు. అనగా నూతన, ఆధునిక తురుష్క దేశమును నిర్మించ మేము జేసితిమి.

జాతీయవాదుల యుద్ధేశములు

మాయదేశములు కఫలము గాంచుటకు దీర్ఘకాలము, దేశము ప్రకాంతముగ నుండవలయును. ఈ కాలి జాతీయసమితి నియమించిన జాతీయసంస్థానమున కనుకూలముగ నుండవలయును. ఈ జాతీయసమితి సంగికి మౌక్తము కలయు నీ క్రింది మరతులను గోరును. అవి యేకన :-

1. ఆరబ్బులు అధికసంఖ్యాకుల నున్న దేశములకు వదలి జేయవలెను. కాని మిగిలిన టర్కీలో రాజకీయముగను, జాతీయముగను మరేవిషయములందును ఒకటిగ జేయవలయును.

2. పశ్చిమ ప్రభుత్వముల టర్కీ వాడుకలో కదలిజేయవలెను కాని తూర్పుప్రభుత్వము విషయముగా మాత్రమెట్టి రాజకీయోద్యమము బడదు.

3. క్రొత్త సృష్టించిన పుస్తానములందు స్వల్పసంఖ్యాకులనునూర్చి మిత్రవంధులివారు తీర్మానించిన ప్రకారము వారలవాక్కుల సంగికిరంది బలపరచెదము.

4. కాన్పూర్ నోపిలును, ప్రెయిట్టును మాకు ఏమరతులు లేకుండనే చెందవలయును. అయితే ప్రెయిట్టు స్వాతంత్ర్యమును కోరువారికి అట్లు వాడిజ్యము రాకపోకలు చేసి కొను మాక్కు నిచ్చెదము.

5. టర్కీకి, రాజకీయ, ఆర్థిక, న్యాయస్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపవలెనని మేము తప్పక కోరెదము.

మా ఉద్దేశములు అధికారోన్మితములై నవి గానని మీరు గ్రహించవచ్చును. తురుష్కలు అధికసంఖ్యాకులు లేనిపోట్ల మేము అధిపత్యము కావలెనని కోరెము. మమ్ములను మానిగోధులు మాదేశములోనే బానిసలుగ జేయవలంచుటచేత మేము పోరాడుచున్నాము. మాదేశములో మాకు స్వాతంత్ర్యము కావలయును. ఈ ధీరస్వత్వమునకు అన్ని దేశములను తగినవే. దీనిని ఒక దేశము మరియొక దేశము కివ్వవలెను యనునది లేదు. కావున మావిరోధులు, తురుష్కలు అధికసంఖ్యాకుల అన్న చొట్ట స్వాతంత్ర్యపునాక్కును గుర్తింప సుకట్టిరేని మేము మా అయధములను కట్టిపెట్టి, పుష్కల సైన్యకార్యక్రమమునకు గడంగెదము. - న్యాయాయుక్తు హెరల్డు.

చెన్నపురి బజారుధరాలు

ఆగస్టు 12-వ తేది శనివారము.

(1) ధాన్యములు

పసికాలు బా 1-కి XX 16 మొదలు 18 వఱకు	
బియ్యము బస్తాలు	
కుసుమ తేనాలిని ,, ప 45 x లవి	13-8-0 14-0-0
సెల్లూరిని ,, డిటా	16-8-0 17-0-0
డిల్లీని ,, డిటా	15-8-0 16-0-0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	10 8-0
సత్తులు ,,	26-9-0 27-0-0

(2) వస్తు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	రు 13-8-0 15-0-0
సెనగలు ,, డిటా	14-8-0 15-8-0
సెనలు ,, డిటా	14-8-0 15-0-0
మినుములు ,, డిటా	15-9-0 17-0-0
ఉంచలు ,, డిటా 164	10-8-0 11-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

సత్తులు నూనె బా 1-కి	రు 180-0-0
సెయ్యి ను 1-కి	రు 18-0-0 మొ 22-0-0
కొండపుం నేను సెనగకప్పు బా 1 కి	64-0-0
యిశికప్రదేశము	రు 57-0-0
మేరు సెనా నూనె గానాగ బా 1 కి రు 180 మినునూనె 125	
అముగము నూనె బా 1 కి	రు 128-0-0 129-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చామకపు బా 1-కి	XX 39, 40
కురపకపు ,,	రు 105-0-0
మిరప కొయలు (కుంటూరి) బా 1-కి XX	రు 28-0-0
గుంటూరు పాపకట్టు నీలియందు మణుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళమాన్తి పాపకట్టు మణుగు	రు 70, 75
తెల్లము బా 1-కి	XX 16, 17
పాతవి చింతపండు XX 11 XX 12 కొత్తవి	XX 17, 19

(5) ఇనుము

పట్టులు రంబం బా 1 కి	రు 35, 36-0-0
చదరం	రు 37-0-0
రవుండు	రు 36-0-0

(6) లోహములు

వెండి 10: తులంకు	రు 93-4-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 26-9-0
సవరను 1-కి	రు 17-2-3
ఇత్తడి బా 1కి	రు 325-0-0
రాగి డిటా	రు 360-0-0

అస్కా క్కర బ 1-కి

రు 45-0-0, 45-2-0

(7) రంగులు

సింహంబూర్లు 20 డిగ్రీలు అవధు 2 పా	100
డిటా 16	87-0-0
వొట్టి క్రిష్ణుడు 10	103-0-0 105-0-0

“గొప్ప పాటక చేర్చి”

కలివాడ్ భావనగర్ సంస్థాన
విద్యాన్ గ్వాలియర్ బమీర్ ఖా నాహాయి
గవయ్యా హిందు స్థాని
బెజవాడలో 14-8-1922 తేది
నామవారం రాత్రి గం. 9-30 లగాయతు
శ్రీ మయిలవరం వారి హాటులో జరుగును.
రేల్లు రు. 2-0-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0

ఉంగరములు

నానాశయములందు, నాటకములందు, ఇతర కుభ కాన్పూర్ గు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్పరాగములు, కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావర్, ఆర్డర్, సీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయబడి ఆమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి తప్పకరముగా తేటన్న వాపను తీసికొని నైకమిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యాయలల్ కంపెనీ,
18/238, చైనాబజారు, మద్రాసు.

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

దుందుభి సంవత్సరాది సంచికలు తయారగుచున్నవి. కాగానే వారములో పి. పి. మూలముగా పంపగలము. చందాదారులు వ్రాయ నవసరము లేదు. అక్కర లేని చందాదారులు తమ చందా వెంటరు నుదాహరించుచు ఆ సంగతి తెలియజేయ గోరు చున్నాము. అవసరమైన పి. పి. ఖర్చులు తప్పవు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥రం ఆగస్టునెల 12-వ తేది

శనివారము

ఖద్దరు నిర్మాణము

గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యాశ్రమమునకు బోవునపుడు చేసిన ఖద్దరు కర్మోపదేశము మహాత్ముని ఖద్దరు శక్తియందు గల విశ్వాసమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. మహాత్ముని ఖద్దరు హిమను అనాత్మజులు పరిహాసములకు నిందలకు గొర్రెముచేసినను ఆత్మజుడైన గాంధీమహాత్ముడు ఖద్దరుయోగమును నవనరతము చేసి ప్రజావిశ్వాసమునకు తాతలను గడించెను. ఖద్దరు స్వరూప మసహ్యము. ఖద్దరు ముతకగనండి భారణయోగ్యముగనుండదు. ఖద్దరు నిర్మాణము దుస్సరము. ఖద్దరు ప్రియము. ఖద్దరు భరతిఖండమును పూర్వయుగమునకు గొనిపోవును. ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు నిరుపయోగము. ఇట్టి యాత్మేపణలను జేసేడి రాజ్యతంత్రజులును ఆర్థికపండితులును మంత్రులును నాయకులును గలరు. ఆ మహానియులు వారి సిద్ధాంతములను స్వప్రమాణము ననుసరించి చేయుచున్నారు గాని ప్రజాప్రమాణము ననుసరించి చేయుటలేదని దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. సంపదలందు మునిగి తేలుచున్నవారలకు నాజాకు ముతక బట్టలు గనుపడును గాని అన్నవస్త్రములు లేకను మలముల మాడేడివారలకు నాజాకు ముతకల ప్రశంసపలన నేమిప్రయోజనము? ఖద్దరుప్రియమని ప్రజాస్థితికి మూలాంగమైన బట్టలకు విదేశము మీద నాధారపడి ప్రతియేటను కొట్లకొలది రూప్యములను విదేశములకు బంపుట భారతజాతికి ప్రియమో కొట్లకొలది రూప్యములను ప్రజలకు సంపాదించు గల ఖద్దరు ప్రియమో యోచింపవలయును. వ్యక్తులకు ప్రియమైనను జాతికి లాభము గలదియము. ప్రజాపోషణమునకు మూలమైన గృహపరిశ్రమను ప్రాకృత స్వరూపము గల దని విమచుట యోగ్యమా పోషించుట యోగ్యమా? పరావలంబనమును పోగొట్టగల ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు సాధనమా పరావలంబనమును సుస్థిరము చేయుగల శాసనములు సంస్థాపనలు సభలు సాధనములా? ఈ విషయములకు సమాధానమును ప్రజానుభవము తెలుపుచున్నది.

రాజ్యాంగములు-రాటములు
రాజ్యాంగసంస్కరణముల ననుసరించి రెండేండ్లు ప్రజాజీవితము గడిచినది. ఈ రెండేండ్ల యందును శాసనసభలయందు గంభీరోపన్యాసములు చేయబడినవి. ప్రశ్నలకు సమాధానములు చెప్పబడినవి. క్రొత్తశాసనములు నిర్మింపబడినవి.

ఉద్యోగస్థులకు శీతములు హెచ్చింపబడినవి. గవర్నరు మంత్రులు నెలూనలందు సంచారములను జేయుచు విజ్ఞాపన పత్రములకు సమాధానములను చెప్పుచుండిరి. రాజ్యాంగములను పోషించుచున్న ప్రజల కేమైన ప్రయోజనము గలిగిన దని చెప్పుటకు మాత్రము సాధ్యము గాదు. ప్రజల అన్నవస్త్రముల కెప్పుటి వలెనే కష్టముల ననుభవించుచున్నారు. రయితులు నీటియిబ్బందులను అధికార నిర్బంధములను మామూలు రీతినే యనుభవించుచున్నారు. టౌను షీప్ పూర్వమువలెనే భయంకరముగ నున్నది. ప్రజల నావరించిన బాధిద్యుడు భోవశమమును జేయుటకు గలిగిన రెండు సంవత్సరములందును సంస్కరణములు ప్రయోజనకరము లైనదియును రాటము ప్రయోజనకరమైనదియును నిరుపేదల నడిగిన సమాధానమును చెప్పగలరు. కుగ్రానుములకును నిరుపేదల గృహములకును బోయినపుడు గాంధీమహాత్ము డన్నమును పెట్టి నాడనియును చేతులెత్తి దండములను బెట్టెడివారు వేనవేలు గలరు. ఖద్దరు ప్రచారము సామాన్యకుటుంబములందు వేనవేలరూప్యముల వ్యయమును తగ్గించినది. బట్టలకు వందలరూప్యములు గావలసిన కుటుంబముల కిప్పుడు పదాలు సరిపోవుచున్నవి. వివాహాలందు బట్టల కగుచున్న దుర్వ్యయము కొంత తగ్గినది. నాగరకత్తకును గౌరవమునకును మంచి దుస్తులు లక్షణములను దురభిమానము పోయినది. విదేశ వస్త్రముల దిగుమతులు తగ్గినవి. స్వదేశవస్త్రముల నిర్మాణము పెరిగినది. వేలకొలది ప్రజలకు జీవనోపాధి గలిగి యాత్మవిశ్వాసము వర్ధిల్లినది. ఖద్దరు స్వరాజ్య చిహ్నమై వివిధమతములవారికిని జాతులవారికిని స్థితిగతుల వారికిని ధర్మసామ్యత్వమును గలుగజేసినది. ఈ రెండు సంవత్సరములందింతటి మహోపకారమును చేసిన ఖద్దరును వ్యాపింప జేసి ప్రజాసౌఖ్యపరిస్థితులను వృద్ధిచేయుట యన్నిమతములవారికిని పక్షముల వారికిని ధర్మమై యున్నది. ఈ ధర్మనిర్వహణమును అసహాయోద్యమవాదులవలె సధికారులు సహకారులును మితవాదులును శ్రీమంతులును సామాన్యులును జేయుట దేశక్షేమమునకు మహాసాధనముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరునిర్మాణమునకు పరిస్థితు లనుకూలముగ నున్నవని ప్రజల పరిస్థితులు దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. దేశమునందు తలెత్తును ఖద్దరు దుకాణములు ఖద్దరు చుగ్గములు ఖద్దరుశాలలు ఖద్దరు గ్రామములు వెలయుచున్నవి. ఖద్దరునిర్మాణము ఖద్దరు వ్యాపారము లోపభూయిష్టమైనను ఖద్దరు వ్యాపకమునకు గల యాధారములు సువ్యక్తములైనవి. ఆ పరిస్థితుల నేకముఖమునను సమకూర్చి ప్రయోజనములను వృద్ధిచేయుటకు కాంగ్రెసుసంఘములును ప్రజలును పాటుపడుటకు సాధనములను గల్పింపవలయును.

ఆంధ్రదేశము - ఖద్దరు
ఖద్దరు నిర్మాణమున కాంధ్రదేశపరిస్థితులను కులముగ నున్నవని కాంగ్రెసు ఖద్దరు శాఖాధికారులకు విశ్వాసము గలిగినది. ఖద్దరు నిర్మాణ వ్యాపకమునకై యా 1,50,000 ల నాంధ్రదేశమున కప్పిచ్చుట కేర్పాటు చేయబడినది. ప్రస్తుతిము యా 10,000 ల నిచ్చియున్నారు. దేశమునందు తగిన ఏర్పాటులను చేసినవెంటనే కేసిందిన యా 1,40,000 లు ముట్టగలవు. ఈ అప్పు వడ్డీ లేకను మూడేండ్లకు దీర్చవలయును. ఈ మొత్తమునకు తోడుగ బొంబాయివ రైకులు కొందరు సరసమైన వడ్డీకి రెండు మూడులక్షల రూప్యములను తగిన ఏర్పాటులమీదను అప్పిచ్చుట కిష్ట

పడుచున్నారు. ఖాదీశాఖసామ్యము వర్తకు లీయదలచినసామ్యము సద్వినియోగమును చేయగల భార మాంధ్రులమీదను గలదు. సామ్యకనుపడుచున్నపు డందరును నాకు గావలయును నాకు గావలయును అని తొందరపడుట సహజము. కాని సంగతి సందర్భముల నెఱుగకను సామ్యము తీసుకొనుటయును వ్యయముచేయుటయును ప్రయోజనకరము గాదు. అప్పుచేసిన సామ్య వంతయును తిరిగి తీర్చగల బాధ్యత ఆంధ్రరాష్ట్రీయోపసంఘముమీదను గలదు. రాష్ట్రీయసంఘము మండల సంఘముల ద్వారా ద్రవ్యమును తగిన చోట్లను తగిన నిర్మాణములకు వినియోగింపవలయును. ఈ కార్య నిర్వహణము నందు గల సాధక బాధకముల నాంధ్రమహాజనులు యోచించి వెంటనే వారి యభిప్రాయములను ఖాదీశాఖాధికారికిని పత్రికలకును, విశదము చేయుట యవసరము. ఆంధ్రదేశమునందు 5 మొదలు 120 సంబరు వరకును వడకగలవారు గలరు. దేశమునందు లక్షలకొలది రాటములు గలవు. రాటములకు గావలసిన ప్రత్తిగలదు. వడికిన నూలును నేయుట కనుభవముగల నేతగాండ్లు గలరు. ఇన్ని సౌకర్యము లున్నను తగిన ఏర్పాటులు లేకను ఖద్దరునకు తగినంత వ్యాపకము గలుగుట లేదు. రాటములున్నచోటను ప్రత్తిలేదు. ప్రత్తియున్నచోటను రాటములు లేవు. రాటములును నూలును నున్నచోటను నేతగాండ్లు లేరు. అన్నియు నున్నచోటను సామ్యలేదు. పెట్టుబడిపెట్టి బట్టలను నేయించిన యమ్మకము లేదు. వివిధ మండలములందు దాయాపరిస్థితుల కనుకూలముగను ఖద్దరు నిర్మాణమునకును వికయమునకును నేర్పాటులు గావలసి యున్నవి. ఆ యేర్పాటుల నాయా ప్రాంతములకు చేయుట కాయాప్రాంతవాసులే తగియుందురు. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులందు ఖద్దరు నిర్మాణమునకు ప్రయోజనము స్వయంపోషణము గాని వర్తకము లాభము గాదు. ఖద్దరు మానాచ్ఛాదనమునకు గావలయును గాని దేశోపకారమున కవసరముగాదు. మానాచ్ఛాదనము గలిగిన తరువాతను దేశోపకారమున కవకాశములు గలుగును. అన్నిప్రాంతములందును నాప్రాంతమున కవసరమైన ఖద్దరు తయారు గావలయును. ఒక ప్రదేశము విశేషముగ ఖద్దరును నితరస్థలముల కెగుమతి చేయుచు నాప్రదేశవాసులు విదేశ వస్త్రములను గొనునపుడు ఖద్దరు మూలప్రయోజనమే పోవును. ఆయాప్రాంతముల కవసరమైన ఖద్దరు నాయాప్రాంతములు చేయునపుడు కలితీలేని చపుక ఖద్దరు దొరకగలదు. ప్రజలకును ఖద్దరు వస్త్రధారణమునందును నిర్మాణము నందును విశ్వాసము గలుగగలదు. స్వస్థల ప్రయోజనముల కవసరములేని ఖద్దరును నితర ప్రాంతములందు వినియోగపరచ వచ్చును. కేవలము వర్తకమునకై ఖద్దరు నిర్మాణమును జేయుట ఖద్దరు వ్యాపకమునకు ప్రయోజనకరమైనను స్వధర్మ వ్యాపకమునకు బ్రయోజన కరము గాదు. ఖద్దరు నిర్మాణము మొదటను సామాన్యముగ గన్పడినను నారంభముచేసి పనిచేయుచున్నవారల కెన్నియో కష్టము లడ్డము వచ్చుచుండును. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు కొంతకాలము కాంగ్రెసు లక్ష్య మంతయును లగ్నము గావలయునని బొడ్డోలి-డిల్లీ తీర్మానమును నాయకుల యభిప్రాయములును తెలుపుచున్నవి. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమును నీ లక్ష్యమునే ప్రస్తుతము నిర్వహించుటకు బ్రయత్నించవలసియున్నను కార్యాచరణమునందు కాలయాపన జరుగుచున్నది. కార్యనిర్వాహకసంఘము ఖాదీ శాఖ నేర్పరచుటకును కా. నానేత్యరావుగారి

శాఖాధికారిగ నుండుటకును నిర్ణయించినది. కాని పని యెమియును జరుగుచున్నట్లులు లో చ ద. రాజమహేంద్రవరమునందు 20 వ తేదీని ఖాది నిర్మాణవిషయమును విమర్శించి నిర్ణయించుటకు కార్యనిర్వాహకసంఘము గూడనున్నది. ఖద్దరు నిర్మాణమునందును వ్యాపకమునందును సమభవము గల వారును ప్రమేయముగలవారును సభిమానము గలవారును వారివారి యనుభవాభిప్రాయములను జెలిపి దేశపు దృష్టి సంతయును ఖాదినిర్మాణము నకును వ్యాపకమునకును మరల్చుట ప్రయోజన కరము. కాలచక్ర మనుక్షణమును ముందునకు జోవుచున్నది. ఎవరికొరకును వే చి యుండదు. ఖద్దరు నిర్మాణమున కిప్పుడుగల యనుకూలభరిస్థితులు తిరిగి సంప్రాప్తము గాకపోవచ్చును. సంప్రాప్తమైన సమయానుకూలములను కార్యసిద్ధికి వినియోగించుటయే ధీరులతత్వము. మాటలతోను తర్కవాదములతోను విన్నపములతోను గాలయాపనమును జేసెడివారలకు ఖద్దరు విలక్షణముగ దోచవచ్చును. కాంగ్రెసు నిర్మాణవిధానమునందు ఖద్దరు ముఖ్యాంగముగనున్నది. ఖద్దరు గనుపడిన స్వరాజ్యము గనుపడునని మహాత్ముడు ప్రతిపాదించెను. ఖద్దరు ఔమమునకు రక్షణమని రే పండితుడు తెలుపుచున్నాడు. ఖద్దరు నిరుపేదలకు లక్ష్య చక్రముగనున్నది. ఖద్దరు అసహాయోద్యమమునకు లక్షణముగ నున్నది. ఖద్దరు నిర్మాణ మాంద్రదేశే పరిస్థితుల కనుకూలముగనున్నది. మహాప్రయోజనములను సమకూర్చుగల ఖద్దరు నిర్మాణమునం దాంధ్రులు వారిదృష్టిని లగ్నముచేసి స్వరాజ్యస్థాపనమునకు స్వధర్మ నిర్వహణమును జేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

జర్నలు నష్టపూరణములు

నష్టపూరణ సమస్య లండను సమావేశానంతరము పూర్వమువలెనే యున్నదని వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వర్సేలు జనోవా హేగు సమావేశముల మార్గములనే లండను సమావేశమును నడిచినది. మనస్తాపములు బెడరింపులు నిండలు ఫలించినవి. శాంతి సంయోగము మైత్రీ గలుగలేదు. లండనునందు గూడిన ప్రతినిధుల కెవరి కష్టములు వారికి గనుపించునాని అన్యులకష్టములు గనుపించవు. ప్రాన్సు కోరికలు కష్టములు ప్రాన్సునకు గావలయును. గ్రేటు బ్రిటను కష్టములు నష్టములు గ్రేటు బ్రిటనుకు తెలియును. జర్మనీ దుఃఖభారము దర్శనకి జెలియును. ప్రపంచశాంతి విషయము సిద్ధిపట్టితో నవలోకించునపుడు మహాప్రయోజనములు గనుపడవు. జర్మనులు మార్కు మారకము పడిపోవుచున్న సమయమునందు నష్టపూరణముల ద్రవ్యము నిచ్చుట దుస్థరమనియును పెద్దవాయిదా కావలయుననియును గోరుచున్నారు. జర్మను లిప్పుడు 72,00,00,000 బంగారు మార్కునాణెముల నియవలయును. ఆ బంగారు నాణెములకు గాను 8000,00,00,000 కాగితపు మార్కులు గావలయును. కాగితపు మార్కులు వాడిన కొలది యును బంగారు మార్కుల ధర పెరిగి సొమ్మును చెల్లించుట దుస్థరమగుచున్నది. ప్రస్తుతము నిలువయున్న ద్రవ్యమన్నాదులకు గావలసియున్నది. అందువలనను నష్టముల సొమ్మునిచ్చుటకు దీర్ఘమైన వాయిదాను కోరుచున్నది. ప్రాన్సు వెంటనే సొమ్ము నియవలయునని నిర్బంధించుచున్నది. ఇయ్యనపుడు నిర్బంధవిధానము ననలంబించవలయునని కోరుచున్నది. ఆర్థిక పండితులు విషయ నిరారణను జేయుటకు నియ

మింపబడిరి. ఆర్థికపండితులు ప్రాన్సు నిర్ణయించిన విధానము ద్రవ్యోత్పత్తికి సాధనము గాదనియును నశాంతికిని కలహములకు సాధన మగుననియును తెలుపుచున్నారు. నష్టపూరణ ధనమునకుగాను జర్మనిగనులను ఆదపులను స్వాధీనము చేసుకొనవలయునని ప్రాచీనవారు వట్టుపట్టుచున్నారు. బెల్జియము జర్మనునుతముతో నేకీభవించుచున్నది. ఇది గ్రేటు బ్రిటనుకు ఇటలీకి సమ్యక్తములేదు. కష్టములు విషయమునందును భేదాభిప్రాయము గలిగినది. ప్రాన్సుచూత్రిము తనపట్టును విడువకున్నది. ప్రాన్సు మంత్రివర్గము పాయస్కేరి మతముతో నేకీభవించుచున్నది. తిరిగి శుక్రవారమునాడు సమావేశము గూడి చున్నది. కాని ఏమైనను ప్రయోజనము గలుగునను విశ్వాసములేదు. ఎవరో యొకరవ్వలను తీసివేయుటకు మొదలును బూనుకొనినగాని ప్రయోజనము గలుగదు. ప్రాన్సునకు సహనము లేదు. గ్రేటు బ్రిటనున కిష్టములేదు. అమెరికా కవసరములేదు. యూరపు శాంతికిని, యోగక్షేమములకును ప్రతిబంధకమైన యాసితి ధర్మవిరుద్ధము గనున్నది. ప్రాన్సు తనపట్టును విడువనపుడు గ్రేటు బ్రిటను నిర్భయముగ ధర్మోపదేశమును జేయుట కవసరము గలిగినది. గ్రేటు బ్రిటనుకు త్యాగమును ధర్మబలమును ప్రకటించుట కవకాశములు గలవు. ప్రాన్సు ఏమిచేసినను గ్రేటు బ్రిటను జర్మనీకి వాయిదా నిచ్చుటయును కొంత మొత్తమును తగ్గించుటయును శాంతికి సాధనము. నిన్నగూడిన మంత్రి సభ యామార్గమునే నిర్ణయించిన దని నమ్ముచున్నాము. గ్రేటు బ్రిటను అవలంబించిన ధర్మ మార్గమునే యితర రాజ్యములును విధిలేకు నవలంబించుట సహజము.

మైసూరు ఎక్స్ ప్రెస్ శాఖ

మైసూరు సంస్థానమునందలి ఎక్స్ ప్రెస్ శాఖ 1920-21 నందు యథాప్రకారము పనిజేసినది. గతసంవత్సర మీ శాఖకు 82,81,832 రాబడి గలిగినది. 1919-20 నందు 77,57,631 రాబడి గలిగినది. తలకి మద్యాదులకు రూ 1-6-11 వ్యయమైనది. లోగడి సంవత్సర మీ మొత్తము 1-6-1 మూత్ర ముండెను. గతసంవత్సరమునందు 3,52,406 గ్యాలనుల అరకును 14,018 గ్యాలనుల ఇతర మద్యములును 20,537 విదేశమద్యములును 11 లక్షల రూప్యముల కల్లును మొదలగు మూదకపదార్థములు వినియోగపడినవి. ప్రభుత్వమునకు రాబడి 88 లక్షలైనను ప్రజలు మద్యాదులకు 120 లక్షలైనను వ్యయముచేసియుండురు. ప్రజలు రాబడియందు తలకు రూ 2 లను మద్యమునకు వినియోగించుట తరద్రహీతువగుచున్నను వారిని నాపుటకు మాత్రము సాధనములు గనుపించుట లేదు. ఈ శాఖాధికారభంగమునకు 3064 నేరములు గతసంవత్సరమునందు జరిగినవి. శాఖా వ్యయము 5 లక్షలు పోను ప్రభుత్వమునకు 77 లక్షలరూప్యముల లాభము గలిగినది. సర్వవ్యాపకమైన ఈ మహాసాహసోపశమనమునకు స్వదేశసంస్థానము తైనను మార్గమును గనుగొనకుండుట సంతాపకరము.

నెల్లూరు నిర్బంధములు

నిర్బంధములను గల్పించుటయందు సామాన్యోద్యోగులకు గల చాకచక్యము నిస్సంకోచము మండలాధికారులకు సామాన్యముగ నుండదు. శిద్ధయధికారులకు కొంతకు కొంతయైనను వ్యవహారములందు ధర్మనిరీక్షణము బాధ్యత కనుపించుచుండును. అధికారస్వర్గమునందు మునిగిన చిన్ని యుద్ధోగస్తుల కిట్టి సంకోచములు గలుగజాలవు.

లోకమాన్య తిలకు వర్ధంత్యుత్సవమును 144-వ శ్తేషు ననుసరించి ప్రతిపేధించిన నెల్లూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి సరంకుశత్వము వారికి తెలియవలయును. గాంధీ యుత్సవములను తిలకు వర్ధంత్యులను నాపుట కిధికారమును వినియోగించెడి యధికారుల కధికారధర్మ మేమైనా తెలియునో లేదో దేవున కెఱు. సబ్ మేజిస్ట్రేటు 144-వ శాసనమును శ్రీమతి పానకా కవకమ్మగారిని తిక్కనరపు సుద్యమమ్మగారిని కె. ఎతిరాజమ్మగారిని ప్రయోగించుట యెంత యోగ్యమో వారి ధర్మ హృదయమునకు మాత్రము తెలియగలదు.

మోంట్సెగు వింజ్యనుగారల యాగమము

పూర్వము మంత్రిగ నుండిన మోంట్సెగుగారును నిపుడు సహాయమంత్రిగ నున్న వింటరుటను ప్రభువుగారును భరతఖండమునకు స్వంతికునుల మీదను రానున్నారు. వీరి రాక సహకారులకు సందిగ్ధావసరము గలుగ జేయగలదు. సహకారుల ప్రశంసలకు బాతుడైన మోంట్సెగుగారిని గౌరవించవలసి నదియును అధికారియైన వింటరుటను ప్రభువును సత్కరింపవలసి నదియును నిర్ణయించుట దుస్థరము. ముందుగల చెవులకంటెను వెరుకటి కొమ్ముల బలము వాడియైనను సహకారు లాత్మ విశ్వాసమును గలిగి ఈ విషయమునందైనను ధర్మ నిర్వహణమును జేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

శాసనోల్లంఘన సంఘము

శాసనోల్లంఘన విచారణసంఘము నిన్నును కలకత్తాకు గాహానుండి తీరిగవచ్చినది. కలకత్తా విచారణ నిన్నటిరాత్రికి ముగిసి యుండును. అజ్ఞులుఖానుగారు 13 వ తేదీకి కలకత్తాకు చేరగలరు. విచారణసంఘము 14 వ తేదీవరకును కలకత్తాయందుండును. దేశబంధు దాసుగారితో సంప్రదింపులు జరిగి కాంగ్రెసు కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కేర్పాటులు జరుగునని సూచనలు గనుపించుచున్నవి. ఇంతవరకును జెలిపిన యభిప్రాయములనుబట్టి బార్డోలి-డిల్లీ విధానము సమర్థింపబడునని యూహింపదగియున్నది.

పంజాబు శాసనసభ - సిమ్లా సమావేశము

పంజాబు శాసనసభ సిమ్లా సమావేశమునకు రూ 12,000 లను వ్యయముచేయుట కంగీకరించుట తంతవ్యముగాదు. వ్యయభారమును తగ్గించవలయునని ఘోష జెట్టుచునపుడు రూ 12,000 లను వ్యయముచేయుట కంగీకరించిన శాసనసభ ప్రజల బాధ్యతల నంతవరకు నిర్వహించుచున్నది యును మూఢునకు సముతము జెలియుచున్నది. సంస్కరణములు గలుగ జేసిన ప్రయోజనముల కిదొక నిదర్శనము.

పొరసేవోద్యోగులు - యూరేషియనులు

పొరసేవోద్యోగులకు పోటీపరీక్షతో సమీక్షములేకనే భరతఖండ వాస్తవ్యులైన యూరేషియనులను కొందరిని నియమించుటకు మంత్రి నిర్ణయించినట్లులు తెలియుచున్నది. ఇదియును ప్రతిపక్షుల విజయమునకు నిదర్శనముగనున్నది. యూరేషియనులు భారతీయు లని సమర్థించుటకు ఏలుగలదుగాన రీడింగు ప్రభుత్వమునకు భయముండదు.

రాజకీయ విశ్లేషణలు - భక్తుల సభ - కాన్య నిర్వాహకసభ - నిన్నటికినను చాలకాలమునకు సమావేశమాయెను.

రంగునాల్ గొన్ని భారతీయులకు శాసనసభయందు 4 స్థానములు లభించునట్లు బర్మా నియోజకవర్గము సవరణ జేయబడినది. దీనివలన శాసనసభ్యులసంఖ్య 79 అగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

విలంబిత సమావేశము

ఇంటర్మీడియేటు-ఇంగ్లీషు మాధ్యమములు

ఉపాధ్యక్షులగు గౌ. ప్రొఫెసర్ కే. క్రైస్టోమరు ఆయ్యంగారి ఆధిపత్యమున నిన్న గ్రామంతాళము 4-30 గంటలకు విశ్వవిద్యాలయ సాధారణసమావేశము జరిగెను. సభ్యులనే కలువచ్చిరి.

సభ్యులముననే విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణవిల్లులగుర్చి యుద్ధంపరచెనని ఆర్. లిటిల్ థింగ్ గారు రుపపాదించిరి కాని మిగిలిన విషయము లనేకములు చాల మాసములకుంకి ఆట్లే నిలిచి యుండఁ జూచిన వారందఱు పరిష్కరింపవలెనని ఆధిక సంఖ్యాకులభిప్రాయపడిరి.

ఇంటర్మీడియేటు

ఇంగ్లీషు-35 మార్కులు

ప్రస్తుతము ఇంటర్మీడియేటుందు తీర్పు దగుటకు ఇంగ్లీషునకు కనీసముగ నిర్ణయింపబడిన 40 మార్కులను తీసికేసి 35 మార్కుల నుండవలెనని ఎస్. సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించిరి. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ఆమోదించిపగా నధిక సంఖ్యాకులచే తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

అంతట యీ విలంబిత సమావేశము ముగిసెను.

సాధారణ సమావేశము

వెంటనే 4-50 గంటలకు సాధారణ సమావేశము జూడెను.

ప్రారంభము సత్యమూర్తిగారి ప్రక్షేపకు సమాధాన మొసగుటకై.

రెవరెండు డబ్ల్యు. మెస్తరుగారు పరపాదించి, సి. పి. గారు స్వామి ఆయ్యగారు రామోదంపగా, క్రొత్త వయోజంపబడిన సభ్యులగు గౌ. ఎ. ఆర్. వ్యాస్, సి. సి. ఎస్. గారి ఆర్జన్ ఫ్యాక్షన్లయొక్క, హెచ్. సి. కామన్నగారికిని, వై. నరసింహం ఎం. ఏ. గారికిని వైస్సాఫ్యాక్షన్లయొక్క నోటుబడినది.

డాక్టరు నాథు మత్తయి గారిని మాసమునకు రూ 400 ల జలవెన్నతో 5 సంవత్సరములకాలము ఆర్థికకాన్త్ర ప్రాప్తి సరుగ నియమింపవలెనని సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యగారు రుప పాదించగా, కే. వి. రంగస్వామి ఆయ్యగారు రామోదంపగా సంగీకరింపబడినది.

యూనోపులో మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున పరిశోధనవిద్యార్థిగ వేదలియున్న డాక్టరు హెచ్. పరమేశ్వరను కేరళలోని నోంగిన విద్యార్థి వేదనము ముగియగానే జూలై 22, 1922 నుండి మరల ఒక సంవత్సరకాలము మాసము నకు రూ 130ల వంతున విద్యార్థి వేదనము నొసంగవలెనని సి. పి. శేషు ఆయ్యగారు రుపపాదించిరి. హెచ్. సి. హద్దన్న గారు రామోదంపగా సంగీకరింపబడినది.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష కభ్యర్థులైనవారు పరీక్ష మొదటి దినమునాటికి 14 సంవత్సరములు నిండినవారు ప్రధానోపాధ్యాయుని కద్దనండి కిచ్చానప్పించిరి. రిజిష్టరుకు మెట్రిక్ ప్రాప్తి పత్రముకద్దనండి ఆర్కైవ్సుముగ రిజిస్ట్రేటరు సొంది పరీక్షకు ముందు దినంబున 1 వ తేదిలోపుగ రిజిస్ట్రేటరుగారికి బంపినచో, సిండికేటువారి కిచ్చిరచ్చాన్తు. వాలోలింపవచ్చునను తీర్మానమును జి. ఎ. నటేశుగారు రుపపాదించిరి. సి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు రామోదంపగా సంగీకరింపబడినది.

డాక్టరు ఆఫ్ ఫిలాసఫీ. డాక్టరు ఆఫ్ సైన్సు డిగ్రీలను గుర్చి సి. వి. శేషు ఆయ్యగారు ప్రవేశపెట్టితీర్మాన సమీక్షకసంఖ్యాకులచే సంగీకరింపబడినది.

xxxxiii వ సంవత్సరము

1 వ నియమములో రెండు భాగములకు పరీక్షదరఖాస్తు పెట్టెపుత్రులూ 50 లకు, 1 గాని లేక 2 వ భాగములో గాని మార్కులే మైక (6 వ గ్రూపులో తప్ప) రూ 22 లును, 6 వ గ్రూపులో రెండవ భాగమునకు రూ 18 లును పుచ్చుకొనవలెనని సి. వి. శేషు ఆయ్యగారు రుపపాదించి, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ఆమోదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

సిండికేటు సాంవత్సరిక నివేదనను విశ్వవిద్యాలయమునకు దినంబు సమావేశమునందు గాక మార్చి సమావేశమునందు సమర్పించవలెనని జి. ఎ. నటేశుగారు రుపపాదించి తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

ఓరియంటల్ విద్యముల నొసగు సమయముల గుర్చి రామలింగారెడ్డిగారు సూచించిన మార్పు లంగీకరింపబడినది.

చిదంబరము మీనాక్షి కళాశాల వి. ఏ తరగతికి 5 వ గ్రూపుపాఠములను ప్రవేశపెట్టువిషయమై విచారణకర్త పంపు కొనిన దరఖాస్తు అంగీకరింపబడినది.

ప్రభుత్వ కళాశాలలు

నిర్ణయసంఘములు

ప్రభుత్వ కళాశాలలలో విద్యార్థులను శేర్చుకొనుటకు క్రొత్తవారిని నిర్ణయసంఘము సభ్యులగు నియమించుటవలన కళాశాలాధికారుల విచక్షణాపతకాశములకు భగ్నముగలుగుట యైనందున విద్యార్థులకు ప్రవేశమునకు ముందగాను ప్రభుత్వమువారి ప్రవేశపెట్టినవిధానమునదల విశ్వవిద్యాలయమువారి సమ్మతి తెలుపుచున్నారని తీర్మానము ఎస్. సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించిరి.

హెచ్. సి. హద్దన్నగారు ఆమోదించిరి. తీర్మానమువై తీవ్రమగుచున్నది. చున్నకంతయు జరిగినప్పటికీ, చివరకు సత్యమూర్తిగారు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

తీర్మానమువై చర్య

సత్యమూర్తిగారు:- కళాశాలల ప్రిన్సిపాలుల నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలుగుచున్నదను మద్దేశ్యము నన్ను బాధించుచుండుటచేత నేనేనీ తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుచున్నాను. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో విద్యార్థులను శేర్చుకొనుటయందు ప్రిన్సిపాలుకు సాయముజేయుటకు ఉపసంఘములను గౌ. విద్యార్థులకు రిజిస్ట్రేటరును, ఉపసంఘసభ్యులగు నధిక సంఖ్యాకులను వారు నిర్ణయించుచు కళాశాలల గుర్చి గాని అందు చేర్చుకొనవలసిన విద్యార్థుల యోగ్యత కాని తెలియదు. అనియునుగాక మార్కులు వచ్చినను, ఒక ప్రత్యేకతలమునకు పుట్టిన వారిని రానియకు డనిరాకరించుటకే యాయుపసంఘము తేర్చుప బడినది. కనీసపు మార్కులు కొంతయైన నిర్ణయించి ఆ ప్రిన్సిపాలులకు వచ్చిన వారిని చేర్చుకొందు మని ప్రకటించినను, అందరును చేరుటకు వసతిగ నుండును, అప్పుడు మార్కులు తక్కువ వచ్చినవారికి రెవరైనను చేరుటకు వీలుండును. మార్కులు తక్కువ వచ్చిన బ్రాహ్మణేతరులనుగాని, ఆద్రెవాదికులనుగాని ఎవరినిగాని శేర్చుకొనవచ్చును. అట్టివారికి విద్యార్థి వేదనముల నిచ్చి ప్రాత్యాహ మొసంగవచ్చును. అంతయుకాని సమర్థులైనను, ఒకటలమునందు పుట్టిన మూలమున చేర్చుకొనక వెల్లిపొమ్మనట యక్రమము. అట్లు చేయుటవలన విశ్వవిద్యాలయమువారి శేర్చుకొననిన నియమములకు భంగకరముగ నుండును. కావున మనము అసమ్మతి తెలుపవలెను.

క్రొత్తవారిని, ఏమియు తెలియనివారిని ఉపసంఘసభ్యులనుగ నియమించుటవలన సమర్థులైనవారిని శేర్చుకొనుట కభ్యంతరములు గలుగునని హెచ్. సి. హద్దన్న, టి. వి. శేషుగారి ఆయ్యగారు, జి. ఎ. నటేశుగారుల పలికిరి. తక్కువమార్కులు వచ్చినను, గొందరును శేర్చుకొనవచ్చుననియు, విద్యార్థి వేదనముల నొసగి ప్రాత్యాహమొసంగవచ్చుననియు వీరు చెప్పిరి.

విద్యార్థులభ్యర్థులకు లు ఆర్. లిటిల్ థింగ్ గారు ఉపసంఘముల నియోజనముల వలన, ఎవరికిని కష్టములు గలుగలేదని చెప్పిరి. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో, బ్రాహ్మణులను సగముమంది మిగిలినవారిని సగముమందిని తీసికొనవలెనని నిర్ణయించిరి. ఎవరికైనను తక్కువ మార్కులు వచ్చి శేర్చుకొనవచ్చు. ప్రిన్సిపాలు డైరెక్టరుకు అప్పీలు చేయవచ్చునని ప్రకటించబడినది. కాని అట్టి అప్పీలు ఒక్కటియైనను డైరెక్టరుకురాలేదు. ప్రభుత్వేతర కళాశాలకు పచ్చయప్ప క్రిస్టియను మున్నగు వారిలో ఆయావిధికారులు వారియెట్టును వచ్చినట్లు విద్యార్థులను శేర్చుకొందురు. అదియును గాక, ప్రభుత్వ కళాశాలలలోనిరాకరింపబడినవారు ఇతరవానియందు ప్రవేశంప వచ్చును. ఇతర కళాశాలలందు కూడ ప్రవేశము దొరకక, కష్టపడినవారికి రుసు లేని చెప్పవచ్చును. ఇంతయుగాక, ఉపసంఘములను నియమించినను, అసభ్యులు అయోగ్యులైనవారిని కనీ సపుమార్కులైన వారివారిని, పరీక్షకుం దుత్తీర్ణులు గాని వారిని శేర్చుకొనలేదు. వారు విశ్వవిద్యాలయమువారి శేర్చుకొన యోగ్యత నిబంధనలను గమనించిరి. కొన్ని సంఘములవారిని ఇంతకాలము నుండి కళాశాలలలోనికి సరిగా శేర్చుకొనలేదని కాననసభలో తంగవేలుపిల్లగారు పలుకగా, వారి తీర్మానమును గమనించి యీ యుపసంఘములు నియమింపబడినది. ఈనిర్ణయమువలన, అందరును సమానమైనయకాశములు గలుగుటకు వసతి యుండును.

డెను. ప్రత్యేకముగ కొన్ని సంఘములవారిని శేర్చుకొనవలెనని నిర్ణయించినపుడు, విధిలేక తదితరులను కొందరినైనను పొమ్మని చెప్పుకొనెడు. అట్టివారును ఇతర కళాశాలల ప్రవేశించును. అసభ్యుల నెన్నటను శేర్చుకొనలేదనియు లిటిల్ థింగ్ గారు చెప్పిరి.

వీచినభలలో ప్రజాస్వామ్యమును గుర్చి మాటలాడు సత్యమూర్తి గారు ఈలాటితీర్మానమును తెచ్చియుండుట విచిత్రమనియు, ఈ యుపసంఘనిర్ణయమువలన మహమ్మదీయులకును ఇతర బ్రాహ్మణేతరులకును మంచియకాశ ముండుననియు ఈస్వామిసాహెబుగారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు తమకళాశాలలలోకి విద్యార్థులను శేర్చుకొనుసంబంధమున, వారికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండి తప్పలేదు. ఇతర కళాశాలలలో, కానిదాని యధికారులు తమ యిచ్చుచచ్చినవారిని శేర్చుకొనుచుండురు. అలాగే ప్రభుత్వము వారు తమ కళాశాలలకు తామే యధికార లైసెన్సున, నిర్ణయన ఘములను నియమించుటవలన వారి నడ్డుపెట్టుటకు విశ్వవిద్యాలయమున కధికారములేదని కాల్గేగారును, రెవరెండు డబ్ల్యు. మెస్తరుగారు చెప్పిరి.

రత్న స్వామిగారు ఈ తీర్మానము కాననసభలో కర్పించ దగినది కాని విశ్వవిద్యాలయమున చర్చింపదగినది కాదనిరి.

తీర్మానములోని భావము న్యాయముగ నుండినను, తీర్మానము నామోదించి ప్రభుత్వమునకు బంపినను, వారు అంగీకరింపరనియు, కనుక ననవసరముగ తీర్మానము గావించవలసినయు, గౌ. వ్యా మాన్యుట్రాటరుగారు పలికిరి.

రామలింగారెడ్డిగారు: ప్రతివిషయమునందును మాన్యులనియు, అవసరములనియు గలవు. కొన్ని సందర్భులలో మాన్యులు చలాయించవలెను. మరొకన్ని సందర్భములలో నితిగతులుపట్టి యవసరములనే గమనింపవలయును.

కొన్ని సంఘములకు సంబంధించిన విద్యార్థులు విద్య యందు వెనుకబడియున్నారు. ఒకసంఘమునందలివారు విద్యయందభివృద్ధి చెందియున్నారు. వెనుకబడినవారి ప్రోత్సాహ మొసంగవలెనని ప్రభుత్వమువారు (విద్యార్థులకు డిక్షేషన్లకేగాని ఒకసంఘమువారి కభ్యంతరములు గలిగిన పాట డిక్షేషన్లేదు. ప్రభుత్వ కళాశాలలలో, శేర్చుకొనవలె డిక్షేషన్లసంఘసభ్యుల విశ్వవిద్యాలయమే ఎంచిన నిబంధనలకు భంగకరముగ ప్రవర్తించలేదు. అదియునుగాక రెవరెండు మెస్తరుగారు, కాల్గేగారు చెప్పినట్లు ప్రభుత్వమువారు తమ కళాశాలల విషయమై విశ్వవిద్యాలయనిబంధనలను గమనించుచు తమ యెట్టును వచ్చి యేర్పాటుల గావించుకొనుటకు వారికి మాన్యులుగలవు. వెనుకబడియున్న బాలుల నడ్డుంతులైనవారి మన మనుషులను గోరుచుండుము. కొందరు వెనుకబడి యున్నారు. వారికి కొంతకాలము ప్రోత్సాహ మొసంగిన, వారును ఇతరులతోపాటు కర్తురు. ఈ యసౌకర్యము తెల్లకాల ముండబోవు. అన్నియు ఇప్పుడేవ్వడం చక్కబడుచుండ, మరల వానినిగుర్చి తిర్గించిన, కష్టముక నుండును. కొంచె మార్పుపొందిన, అన్నియు వానియంతట అందే సుభాగాను. సత్యమూర్తిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమువై మృత్యుప్రీతికముగనే జరిగినది. వారి యుద్దేశ్యమును నెఱవేరినది. కనుక వారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనవలసినదని విన్నవించుచున్నా నని రెడ్డిగారు పలికిరి.

స్థాతంగారు, యీ ప్రభుత్వ కళాశాలలకు ప్రిన్సిపాలుగ నుండినను, ఉపసంఘసభ్యులనును, సమర్థులగువారిని కొందరును శేర్చుకొనుటకు తమకు వీలులేకుండెననియు ఉపసంఘములందు క్రొత్తవారనేకులుండినదియు, వారి నిర్ణయములకు ప్రిన్సిపాలుల స్వాతంత్ర్యముకు భంగము కలుగుననియు, విధిలేక, (గవర్న మెంటు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగ నుండుటచే) యీ ప్రభుత్వపుటుత్తరువును గమనింపవలసినదై చెప్పియు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు ఆ దరియూ డేవలకును పుత్రుత్తరమిచ్చిరి. తీర్మానము విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించినదే యగుటచే, దానిని కాననసభలోనేగాక విశ్వవిద్యాలయమునందు సయితము చర్చింపదగినదియు, ఉపసంఘసభ్యులను న్యాయమునకును ఆచారమునకును విరుద్ధముగనుండెననియు, తమకు బ్రాహ్మణేతరులయెడ అధిరావికులయెడ సమాజసానుభూతి గలదనియు, మిత్రులగు రామలింగారెడ్డిగారు వారి యుపన్యాసాంతమున గావించిన విజ్ఞాపనము ననుసరించి తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుచుంటి మనియు బలికిరి.

అంతట సభ ముగిసెను.

గౌ. సామోమర్తిగారు రాగల కాననసభసమావేశమునందు ప్రవేశపెట్ట నున్న విశ్వవిద్యాలయసంస్కరణ విల్లును చర్చించుటకు విశ్వవిద్యాలయ మీడినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సమావేశమగును. ఆసభవివరములు సోమవారపు పత్రికయందు ప్రకటింపబడును.

(265) పీడరు.

మందుభిక్షాను సం||రం శ్రావణ బ||, శనివారము

పాంచాలి

కొడాలి అంజనేయులుగారు

ఈమె అసామాన్య స్త్రీత్వము. మహాభారత కథా నాయక. ఈ యుగతిమణి సింధునదీ పుణ్యసలీలములచే పవిత్రీ భూతమై యిప్పుడు పంజాబి పీఠవంశం పాంచాలేశ్వరము నొకానొకప్పుడు పరిపాలించిన ద్రుపదరాజు యజ్ఞకుండమునందు జన్మించిన యపూర్వభావస్వరూపి. ఇందుమించుగా నైమిషే శేండ్లక్రిందట బరిగిన మరుత్తేత్ర మహాసూక్ష్మమున కిమాన నతియే కారణభూతురాలని చెప్పవచ్చును. భారతేశ్వరమునం వింతకణకు జన్మించిన పత్నితా కల్యాణులలో నీమెయే యగ్రగణ్యురాలని నిరూపింపగల నిదర్శనములు మహాభారత మునంద నేకములు గలవు. పతి యెంతజెప్పిన నంతకు తూచా తప్పకుండ ప్రవర్తించవలయు నను భావము ప్రేమదవసారియలల పత్నికృతాశ్రయములందును; ప్రవృత్తి సేద్యముగాని యందుకుచేత ను, జననమందిరిది మొదలు జీవితాంతము వరకును వారట్టి కఠిన క్షణమునకే యలవడియుండుటచేతను. నీయార్యావర్తమునం వెంకయ్య తన తన సుత్యంతోద్దేశ్యములకు గాని స్వా ప్రాయ ప్రకటనములకు గాని యవకాశము లేక భర్త యెట్లుః ద్రెప్పిన నట్లుః దిరుగవలసివచ్చుట లోక విదితము. అందువలననే భారతస్త్రీలు వెక్కువ గృహభర్త నిర్వహణమునందు నైతము భర్తల సహాయమునే విశేషముగా నపేక్షించుచుండును. కాని మన కథానాయక పాంచాలి వీరాధీనియగు తనభర్తలను నైత మనేకమార్లు ప్రమాదజనిత హాని ములనుండి తప్పింపగలిగిన రాజకీయపరిజ్ఞాత. ఈమె గృహభర్త నిర్వహణమునందే కాక సామ్రాజ్య నిర్వహణమునందు నైతము భర్తలకు విశేష సహాయభూతురాలగు చుండెడిదని స్పష్టీకరిం చుటకు భారతమునందే యాక్రింది తార్కాణము జూపుచు వచ్చును.

పాండవుల అరణ్యవాస కాలములో నొకనాడు సత్యభామ వచ్చి పాంచాలితో పత్నితాభర్తములఁ గూర్చి సఃభాషించు చుండర్చుమున నామె... నిరంతర మదధారాతరంగితకపోలము లైన భద్రగజ కీకనసాసంబులునుఁ బ్రభూత జననత్వ సన్నతం బులైన యుత్తమాశ్వ సహాసంబులును గలవు. వానికన్నటిక విత్తోచితఃబులైన భాద్యంబు లూఁరింపకు, భాలింపకు దగినవా రనే నియమింతును. అపొద భాండాగార పూరితంబులైన యగణ్యమునీ కనకాదినపులుఁ ప్రతిదిన విహితంబులైన యాయుక్య యాంబులు నాయుంఁగనియలెవు. గోపాలజంబులు తుదిగా గల సకలభృత్యజంబుల జీవితంబుల నరసి యోచనదవుదు. బర మయశ్శీలమగు పాండునందనలు నిజకుటుంబ భారంబు సస్వంబును నాయందు సమర్పించి నాచు నిష్క్రమింపై యిష్టవిహరం బులనుండుచు నెల్ల వెంటలఁప్రచు తనై వర్తింతు.

గీ. వేదాను గలఁగ వెదనిదఁదాండుదుఁ
గానిరాజ్యభార కావ్యయుక్తి
నబ్ధయన నాకు నాహరనిదల
తడయెలేదు నువ్వె యెల్లద్రాదు.

అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఈ మాటవలన పాంచాలివంటి శుద్ధాంతకాంతామణి కిట్టిరాజకీయ దురుధర్మత్వ మలవకుట శ్శుద్ధియై విషయమని లేటపడకమాను. ఇంకను నిజే సందర్భమున సత్యాద్రోపదులకు జరిగిన సంభాషణము పూర్తిగా జదివినయెడల స్త్రీ భగ్యములు ద్రోపనికి తెలిసి నంతగా నికరులకు తెలియవని స్పష్టమగును. పాంచాలి యనేక దాస దాసీశ్రమలు గలిగియుండియు సామాన్య స్త్రీలవలె సాధారణ గృహకృత్యములయందుఁ గూడ నేర్పరియై యుండె ననుట కి క్రింది నిదర్శనము గలదు. సుభేష్టతో ద్రోపనిః—క. కలవములు గూర్చి బహువిధ

అలకంబులు వెట్టి వింత తెలుపునఁ బలుపు
వ్రులు గట్టికట్టి మోడ్చు
దలమునుకగ సులు ద్రువ్య దద్దము నేర్చుకొ

అనియును, ఇంకొకచో 'వివిధ శిల్పములఁ బ్రవీణుడై వడియును నలయు పనుల వెంట మెలగ నేర్చు' అనియును. జెప్పింది. ఇందువలన ద్రోపని శిల్పకళా సర్వస్వతి యాని గూడఁ జెప్పవచ్చును. అమె యొకప్పుడు భీమునితో క. మంత్రకింఠ వెజన మీ కంఠ వెజనదై వముకు నంతవెజన న త్యంత కలుషాత్మ విరటుని కాంతకు నేవెజతుఁ బలులు గావించు నెడన్. అని పత్నితామండుటచే ఈమె పతి పత్నియగుటయు తాను సేవకురాలుగ నున్నంత కాలము స్వభగ్గు నిర్వహణార్థము నుభేష్టకు వెదవలసివచ్చుటయు దాస్యవృత్తి యొకత నిదమైనదియు నొక్కచాక్రములలో భావగృహితముగా విరూపింపఁ గలి కాను. ఇట్టి సహజనిర్మితవేతస్కురాలయ్యును గృహనిర్వహణ మున నత్రిగారి కంత విధేయురాలుగ నుండెడిదో? కుంతిదేవి కీమె యనిన నెంత విశ్వాస గౌరవములు కలనో? పాండవు లరణ్యవాసమున కనుగునప్పుడు కుంతిదేవి సహదేవుని పాంచాలి వెంటబంపుచు—

అమ్మా నినునమ్మి చాల విషయంఁగు నవ్వనవాన మీతడుం
(సహదేవుడు)
బూనగ నీయకొండఁగి బోరనఁతులఁ గమ్ముచుండఁక
మఱియును

చ. కడుబని విడ్డ వికృతికాదవు నానెలుగండు మందర
య్యెడనొకపాటెలుగఁ దెదయెంతయొకవల మెప్పుడైననే
గుడువఁగ బిల్లుగాని తనకుంకల యాకటి ప్రాదెలుంగఁడే
కొడుకీటువొకకునెవము నుండెదనిదనియూరదెట్టుకొ

గీ. ఎప్పుడెయ్యెడ నేరుట నెట్లులరయ
వలసెనమ్మెటు నారయ మలసిడిప్పి
వొచ్చియెను నే మఱిచ్చడలచి
తడవి నాచేత దీక్షన వడయుచున్న.

అని చెప్పిన కరుణాపూరిత వాక్యములు స్పష్టపడుటఁ గలవు. ద్రోపనిదేవికి దాస్యమనిన నెంత హేయభావము గలదో? విరాట పర్వములోగల భీమసేననకు ఆవెకును జరిగిన రహస్య ప్రసంగమునంతయుఁ జదివిన తెలియగలదు.

స్త్రీలకుండు సహజ భీమత్వ మీమెయం దంతగా కాన్పించక పోవుటచేత నెట్టి అసాధారణ సందర్భ పరిస్థితులలో నైనను ఎట్టి నిస్సహాయస్థితిలో నున్నను ఆత్మగౌరవ సంరక్షణార్థ మామె గావించు ప్రతికార్యము-మాట్లాడు ప్రతిమాటయు నత్యంత శ్లాఘనీయములు. మాయాద్యుత్తమున భర్తరాజు సర్వమును, పాంచాలి సయకము నోటువడినప్పుడు దుర్యోధ నునిచే వంపబడినవాడై యేగిన ప్రాంతిగామి పాంచాలికి సర్వము నివేదించి సభకు రమ్మని మీరగా- నామె

గీ. మున్నదన్నెటు నడి మఱియునోటు
వడియెనోనన్న మున్నెటు వడివిభుండు
గ్రన్నదన్నెటు వడియెనో యన్న వాకు
నెలుగఁజెప్పుము మీ నీ వెలుగుదేని

ఎలుంగలేవే, యెక్కితవు నడిగినచ్చి మఱియునొం దోడ్పొంది పోవకునని నోడ్పొనిపోమ్ము అనెను. ఇది ఆట్టి విషయా వస్థలో యెట్టి వివేకవంతులకు తోచని భగ్యసంజేహము ఈ ప్రశ్న మానాటి కారక మహాసభలోనున్న రాజకీయ పరిజ్ఞాత లందఱికి నొక్కమారుగా వాగ్వింధక మొక్క అశ్రింతాశ్శ్యో విషాదముల కలిగించెను. కాని పాప కళంకితుడగు దుర్యోధ నుండు తన భగ్యసంజేహమును మహాసభ సమక్షమున తిచ్చు కొనవచ్చునని మఱల ప్రాంతికామినిపంపి ద్రోపనిని బలవంతముగా సభకు రప్పింపగా నామె 'నేకవస్త్రయు, సభోనివియు, వని రక్షణిత నయనోదక బిందు సందోహ పరిషిడ్డమానసినస్తన పరిధానాంతరయు' నగుచు సభకుం జనుచుంచి కడుపుద్దు సమాప మన నున్నంత దుర్యోధననిచే నాజ్ఞాపింపడై నేను రజస్వలను నేకవస్త్రము ముట్టుకొనకు' మననమే వివ

క. అనఁజానం గురుకులా పరదుండు (యశ్వసంఘం) కడం
రాజులు

యావద్భృంబంబునందు కనుధానుర మృతి పరిత్రాచి భా రాకలికేసి పాపములైన కల్యాణములం దెవత్తిపా పాంచాలిదీప్తి తెచ్చె నభిరంజనం కల్పద్రవమంది నావన
అప్పుడు కర్ణ దుర్యోధన దుశ్శాసనాది దుష్ట భూము వ్రంబయిన సభలో-

చ. అనుపన దైవయోహతు దయ్యవశక్యము భగ్యసంజేహం దఁతునకాని భృజాడు, భగ్యుడు భగ్యవంతులు కన్పించొ క్కునె! మరుగ్ధులార భృకోపమఁ దీక్షకు నమ్మ నెల దుష్టమఁ డిటుయాదీప్తి తెచ్చెనవిచారపరుండయి దుర్మ దంబులకొ

చ. ఇది యుచితము గాదఁకయిమ్మరు మఖ్యులఁగూచుచుండ దుర్మగడయి పిదుకన్న సమానిత శేషకు హ్వభగ్యసం విడిలకన్న యాభిరంజితం
సంజెము నేడభగ్యం పదవతి నింద్యమయ్యెనని భూమి కృష్ణు దలంచె భీష్మయ్య

అస్థిలోనున్న ద్రోపనినిజూచి భీముడు తోపొద్దితకు దై యాదురవస్థ కంతకును కారణభూతమైన అన్నగారి బాహు దాహము చేయవలెనని పలికిన అర్జునఁడు నివారించెను. నిందో లగమున నింతటి దుండగము జరుగుచున్నను, సామ్రాజ్యాభి మానము చేతనో, రారాజువలని భయముచేతనోగాని యొక్క రును నోరెత్తరయిరి. వికల్పగు మాత్ర మీది ఆత్మ్యంత దుష్కార్య మని ఘంటాపథముగా జెప్పెను. అంతట కల్గుకుదేవి పాంచాలి నుద్దేశించి బదుగురు భర్తలు గలిగిన దీనిని ఏకవస్త్రుగానాడు విగతవస్త్ర గాజేసెను పాపము లేదనెను. నిరంతర వానధారలచే నెండట త్రావ్యాహోత్రములనో సంకృప్తిపరిచిన కర్ణుని నోటివెం ట వెలువడ వలసిన మాటలేనాయని? కర్ణుని స్వామిభక్తి పరా యజాత్వమున కీకనమూలేనా ప్రమాణములు! నిత్యముగా కర్ణునింజి యుత్తిమపునుని జీవితచరిత్రములో రిదియొక పెద్ద కళంకమని చెప్పుకొకప్పుడు. పాంచాలివంటి మహాపతికమోవ కర్ణు డింకను నిట్టి మహాపరాధము లొకటి రెండు గావించెను. అందువలననే కర్ణుండు తన కీర్తిసంతయుఁ గోల్పోయి కాశ్యప ముగా దుష్ట ననుష్టములతో చేరిపోయెను.

కర్ణునినోటి వెంటనై మాటలు వెలువడుట తిదవుగా దుర్యోధనఁడు పాంచాలి కట్టుపుట్టు లూడ్చుచు దుశ్శాస నుని కాజ్ఞాపించెను. ఇంకను విచారమెక్కడ! సందేహమెక్కడ? కార్యాకార్య వివక్షణిత మొక్కడ రారాజు అజ్ఞుడైపర్వత! దుశ్శాసనుం డుండుట కుచ్యుత్తమయ్యెను. ఇది విషయావస్థ. ఇది యొక్క పాండవ కుటుంబమునకేకాదు. భారతవంశముక కంతి కును మహాపరాధకము. ఇట్టి విషయపరిక్షితుండు జనుము పొ దిననేకవా పాంచాలి మహాసాధ్వియగును? అనె స్త్రీవృష్ట భా వాదుని సంస్కరించెను. దుశ్శాసనును పాంచాలి కన్త్రము లూలన నానంభించెను. కన్త్రములు పర్వతోపమానములుగా క్రిందపడెను. పాంచాలి విగతవస్త్ర కాతేను. కావలసి యక మానము రారాజునకు అంతకు నేమిచ్చు మిన్నగా దుశ్శాసను నకు అనునది. కాని భీమున కాగ్రహమాగక—

చ. సునకృద్గురుగుర్యుభృతాంభవుల నీకునోనాయదుండకమనో
ధ్మదై దోవనిగిల్లు శేషిఖలుకొ దుశ్శాసనులొకభీ కర
లిలకవధియించి తద్విపులనత్తేల్చి రక్షింపుని స్థైర్యము
ర్వేదతిహామయందని నాస్యాదింతు నుగ్రాకృతికొ
ఇట్లు నేనునైతి నేని ప్రియభామమాలగతికి దప్పినవాడ నగుదును. అని పూర్వవత్థి గావించెను.
(నేకవస్త్రము)

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

వాడవలరా! రాజమహేంద్రవరమునుండి నేడేలేఖ వచ్చినది- దీనిని జదివెదను.

సాక్షి:- అయ్యో! నమస్కారములు. నేను సాక్షి సంఘాభిమానమును బూర్తిగాఁ గలవాడను. ముగ్రామముగు రాజోలులో నేను మిగులము సమకరింపఁదలచి స్థాపించు కొనిన యాపసాక్షిసంఘమున నేను జంఘాలశాస్త్రి. మిగులము మునున్న జంఘాలశాస్త్రి మహారాజశ్రీలలోఁ జేరినవాడైన యెడల నేను జిరంజీవులలోనైన జేరినవాడనగుదును. అందుకు నేను మిగులమును మాత్రాలూకాబోధులలోని యెన్నికలను గూర్చియు మాకళాకాలలోని గత్యులనుగూర్చియు మాబాటయ్య సెట్టిరున్నట్లు వ్యాపించిన తాగునగుగూర్చియు వఱియుక పేరి నోగూర్చియు లేఖలు వ్రాసి వానిని మిగులము జదివింపుడని కోరఁగ, మీ రుపేక్షయొక్కవారు. ఈ లేఖకుఁ గాఁగమేమో తెలిసియుండునెడల దప్పేదో కన్పెట్టెదను. మా తప్పేదో చెప్పకుండ మీరూరభ్యుదయి నే కష్టములలోనున్నదో మీరూనున్నదో తెలియకుండనన్నము. ఒక శత్రుఁ డిడిటిసార మేను వ్రాసినయంతములు జంఘాలశాస్త్రిఁ బ్రసించినట్లుగల్గినది కాబోవుటచేత మీరు మా లేఖలకు బ్రకటింపలేదేమో యని మాలో మే మొక కారణమును బ్రసించుచున్నదని నాదలంపాత్రములైన యంతముల నే యీసారి వ్రాయఁదలచితిమి.

ఈనెల 5, 6, 7 తేదీలను నానావీరీకరమందుఁబట్టిన కోపిసారగు రాజమహేంద్రవరమునుండి నిఖిలభారత యాయు ర్చేదపరివత్తు జరుపఁబడునని తెలిచి యుండుచోయితి. నేను సభకుఁబోవునరే నమూనసంఘాభ్యుదయి యుపన్యాస మొనరిం తెలిసిడి. అయిన నమూనసంఘాభ్యుదయి ముంగ్లేమును వ్రాసిగారు కాబోలు. దానివెనకో యాంధ్రీకరించిరిఁ బోలు. వానిలో నే ప్రతియు నాకు దొరకఁబోవుటచేతనందలి విశేషములేవో నేను జెప్పఁజాలను. నేను సభలోనికిఁ బోవుచుంటే యాయుర్చేద సభాభ్యుదయి లగు నాయుర్చేదసంఘాభ్యుదయి శిష్యులశాస్త్రి గారు సన్మనియచున్నారు. అదితః కేమిచెప్పిరో యచ్చట నేను లేక పోవుటచేత నేను జెప్పఁజాలను. జంఘాలశాస్త్రి మాటలూడినమాట లేవో నాకుఁ దెలియుఁ బోవుటచేత నటులగుచుఁ గ్రంథమును జెప్పఁ జాలను. అయిన సంస్కృతిమున మాటలూడిట్లు చాత్రము నేను జెప్పఁగలను. సంస్కృతిమున మాటలూడినెడల సాధారణముగా మన ప్రాంతములం దెవ్వరికోఁ జేరి తెలియదు. అభిషేకప్రచార మార్యవర్తనయు వాగ్దానముగాఁ దక్కువకావున నట్లు జనసామాన్యమునకుఁ దెలియకపోవుట యాశ్చర్యముకాదు. సభ లోఁగూరుచుండిన వైద్యులలోఁ గొందఱు తెలిసినవారితలఁ దల లూరఁ మొదలు పెట్టిరి. అంతదూరమునుండి యిక్కడికిఁబ్రయా నములు లోనై కచ్చినవా రామాత్రమైనఁ జేయకుండునెడలఁ బ్రవాసమునకుఁగూర్చి యిట్లు చెప్పియుండుచేమో నాకు గలిగిన సందేహమును బాపుకొనుటకు విశేషముగాఁ దలనూపుచున్న యొక విశిష్ట వైద్యవైద్యునియొద్దఁ జోయి "అయ్యో! మీరు తెలియకఁ గాటుముగా నూపుచున్నాడు. మీ కేమి తెలిసినదో నా కుఁ వంతచెప్పరా" యని యడిగితిని. "నా కేమియుఁ దెలియకుండ నున్నదని తెలియఁపుచున్నావయ్యో! నన్ను జంపక యావలికి జామ్యుని" యాతఁడు నన్ను జేవాల్లునెట్లైన ఒక రూపాయదిం డుగ పెట్టి నేను సభలోనికి వచ్చితినియ్యో! నా కేదో కానంతచెప్ప వయ్యో" యని యాతనిని నేను దిరుగనిచ్చిండ్రిండ్రి "వైద్యరూపాయలు దండుగ పెట్టుకొనిన నేనెననితోఁ జెప్పకొనియోగ్యుఁడును నా యాతఁడునున్న గొట్టినిద్దెడల. అంతలో మఱియొక మహారాష్ట్ర వైద్య శిష్యుడు హిందూభాషలో నే మేమెఱిపెను. నా కేమియుఁ దెలియకపోవుటచేత మీయిష్టమువచ్చినట్లు చెప్పకొనుడని తెలి పిక యంతయు నిలులలులు తిరుగ నారంభించితిని. భక్త్యంతర, భక్తిపూరిత, క్షీరవాణి - మొదలగు నామములు గల పటములు స్తంభములకు నేలాడఁగట్టఁబడియుండెను. చక్రవర్తిన మని విటప్రియయని మఱియేమోయని కొన్ని మందుల పేర్లు స్తంభముల గాగిడుములపై వ్రాయఁబడియున్నవి. విటప్రియయనుమం దేకోగ మునకని నేనచ్చటనున్న యొక యావంత నడిగితిని. "నా ప్రాణము కాపాడినదియేనయ్యో - నుభయ్యానలన్నిటి కంటెదురాకట్లు మఱియేదియు లేదయ్యో, యని నాచెనిలోఁ జెప్పెను. నా వెనుక

వైద్యులైతే ద్వైతము వివేచనకు నులికిపడి వెనుకకుఁబూడఁగ నెత్తెనయవలెనాడె సభాభ్యుదయిలగు సభాభ్యుదయిలగు పని యెదియు లేకపోవుటచేతఁ గాబోలు నెడపిల్లలను గొట్టుచుఁ గొం దలు గొట్టిపిల్లలకుఁ బాలిచ్చుచు గొందఱుఁ గునికిపాటులు పడుచుఁ గొందఱు నొడవు విలుచుకొనుచుఁ గొందఱు కూరు చుండిరి. సంస్కృతిమున వైద్యశాస్త్రమును జదువుకొనిన వైద్యు లకే యాయుర్యన్యాసములు తెలియకుండనన్న పుడు కట్టులారా! యంత శ్రమచేసి మీరేలవచ్చితిరి యని లోలోన ననుకొని సభ విడిచి పోయితిని.

మరునాఁడు సాయంకాలమునఁ దిరుగ సభకువచ్చి యుపన్యాసరంగమున నొక మూలగూరుచుంటిని. ధన్యంతరీప్రార్థన మొక వైద్యుఁడు నడిపెను. అనాటి సభకొక దాక్షిణ్యుడగు నయ్యంగారి సభ్యునిగ నెన్నుకొనిరి. అయిన తెనుగున బాగుగా మాటలాడలేదు. తెనుగుదేశమునఁబుట్టిన మనవారే మనభాషను బాగుగా మాటలాడలేకప్పు డయ్యంగారియార్థమునఁ జెప్పెడి ములు చూపుట యసంబంధముకాదా! అంత నొక వైద్యుడు నిన్నటి యభ్యుదయి సంస్కృతీపన్యాసమునకుఁ దాత్పర్యము తెనుగున సంక్షేపముగా జదివెను. నాపట్టుకు నా కందులోని విశేషము లేనియు నాడలేదు. గోదావరీనామములకుఁ బుష్ప మున్నదియు నాంధ్రదేశమునదే వైద్యగ్రంథము లెంతదేశములందు వలెనరాజులచే హరింపఁబడలేదనియు, సర్పాధివా రీయఁ బోవు మూలము నాయుర్చేదాభివృద్ధికిఁ గుహింపవలయునే కాని నిరకాశంపదగదనియు నాయుర్చేదమునకు జయము గుక యనియు మాత్రమే మిగుల సంక్షేపముగా నా వైష్ణవుఁ డు చెప్పెను. శంకరాచార్యులవారు రామానుజాచార్యులవారు మధ్యాచార్యులవారు కూడ నాంధ్రదేశమునదే పుట్టిరి కూడఁ జెప్పెను. ఈ మాట దేశభక్తి కేమైనఁ క్రొత్తమచ్చు నేమో చరిత్రలేఖలు చూచుకొనవలసినదే కాని యా యంతము నేను విచారింపఁదగు. అయిన తరువాత సభ్యులు యపన్యాసముల వ్రాసి జంపిన వెయ్యలలో నెవరి పేరొక ని పిలిచిరి. అపేరుగల వాఁడు నాకేదని ప్రశ్నించెను రాగ మఱియొక పేర పిలిచిరి. అంతకు నొక్క రుపన్యాసరంగమునచ్చి నిలునబడి తన యుపన్యాసమును జరువ నారంభించెను. పరిమిషములకంటె మీకు వ్యతిరేకము. కావున మనన్యాస మంతయుఁ జరువ నీటులేదనియు దాని సంగ్రహించి చెప్పదనియు సభ్యులు లాతనిఁగోరిరి. అయిన పాపము పిటికివాడు కాబోలును ఈ మాటతో మఱింత చెడక గద్దడసహితమైన హింసర్యముతోఁ జరువ నారంభించెను. అంతట 'అవుదు' అని నాటకపద్ధతిగా నొక్కఁడు సభలో నుండి కేకవేయఁ నాతనికున్న యూహిరి కూడ నన్నగిలెను. అది అనొక ములఁ గూర్చిన యుపన్యాస మని జ్ఞప్తియున్నది. చదువుట కకకాళము లేదు. సంగ్రహముగ చెప్పట యునికిఁ జేరకాదు. చచ్చుట తప్ప మార్గాంతర మేమియుఁ గనఁబడని యీ మహాసంధ్యకసభలో సభ్యులుండు పత్రమునకు ముఖ్యము లైనవి మూడు పంక్తులుమాత్రమే చదువుడు అని యాతనిని హెచ్చరించెను. అంతరంత యాతఁడు బడుటబడి యిట్లు చదువనాగెను. ఎత్తిజన సమో గుణములను మూడుగుణములే న్నిత్యమచిమున నున్న-బులలో ముఖ్యములైనవి- కావున నే భగవం తరి యానతిచ్చినట్లునం- సరించినప్పుడు వెనుకవి ముందునకు ముందుకు వెనుకది రా- ఇట్లకడలు చదువ నారంభించెను. ఏమి యా సభ్యును సందర్భమతెలియక సభాసదులు గ్రుడ్లు తేలవైచి, పుత్రమునకు మూడేసి పంక్తులు చదువవలయునని యధ్యక్షుండు తన కిచ్చిన యాజ్ఞ నను సరించి యొక పత్రము లోని మొదటి పంక్తి యుం దొ మ్మి ద ప పంక్తి యుం బదు నేడవపంక్తియుం జదివెను. అది వెంకికనమునఁ జేసినపని కాదు కేవల మజ్ఞానముచేత. "అట్లు చదువరాదు. ఒక్క పత్రమైననరే పూర్తిగాఁ జదువుదని" యధ్యక్షుండు పలుక, నాతఁడు చదువుట కారంభించెను. చదువుజరుగనిదే మాట తొడుకనిదే- "ఇదిమీరు వ్రాయలేదా" యని యెవ్వరో యడిగిరి. నేనేయని యాతఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అట్లులేననేమి వ్రాసితిరో చెప్పలేరా" యని మఱియొక్కఁడడిగిరి. "అప్పుడేమి వ్రాసితిరో యిప్పు డెట్లు తెలియఁన" కాబోలు నాతఁడు తిరిగిచెప్పెను. "పోసి; మాచి చదువుట కధ్యంతర మేమని" మఱియొక్కఁడడిగిరి. "అక్షరము తెలిసినయెడల సభ్యంతర మేమి" యని కాబోలు నాతఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అది మీరు వ్రాసినదేకాదా" యని మఱి యొక్కఁడడిగిరి. "నేనే వ్రాసియుండును గాబోలు"ని యా తఁడు పలికెను. ఇంతలో సభ్యులుండు గంటకొట్టెను. మఱియు కరివి పిలిచిరి.

ఈసారి వచ్చినయారక దొక మహామృదీయుఁడు. ఈతఁ డు ప్రాణములనుగూర్చి వ్రాసినాడు. ఉపన్యాసమును జరుపుట

కాతనియొద్దఁ జత్వారపుడోడు లేకుంటచే సభ్యులుండుగారే కాబోలు నెవరిదో యాచించి తెచ్చియిచ్చిరి. ఈనెల యాడు న్యాసములోఁ ప్రథమవాక్య మేదిగాఁచెప్పరా! "క-త్తి-...-డు దానితో వంబోగించినట్లు. లే నెత్తిమీద గణముపుట్టును." ఈ మాటతో సభ్యులకు మతులుపోయినట్లుండెను. తరువాత నాతఁ డేవో చదివెను గాబోలు- ఏ గ్రామములోని ప్రజలప్రాణము లిట్టివైద్యుల యధీమలై యున్నవో- రాయరాయరాయ!

సాక్షి! మీ జంఘాలశాస్త్రి యాయుర్చేద మహాత్మ్య మునుగూర్చి యార్థభాటితో నుపన్యసించి మున్నాడు. నేనా యుర్చేదసభలఁగూర్చి పరిహాసముగా వ్రాయుచున్నానని తెల వవలదు అంతమాధుఁడనుగాను అంత దేశభక్తి లేనివాడనుగా ను. వైద్యులలోని ప్రత్యేకవ్యవస్థలనుగొందఱునధిక్షేపి చుచున్నా ను. వారు వైద్యజ్ఞాన సంపాదనమున మిగుల దురకస్థులనున్నారు. పాఠశాలకు, ముంగళనూతి కాలమందు, మధ్యమ పిండ ముద్వారయా యని కష్టగంతువైద్యుల డాతని సభిక్షేపించి నచో నేనదూషణమునా! అయుర్చేదమును శిష్యులై తెల్లు కొని పూజించుచున్నామని యజ్ఞులగు వైద్యులయదూతల సభిక్షేపింక మానుడమా! చన ప్రాణములు దీయుటకు సదుము కట్టుకొనివచ్చినవానిని బరిహసింపవలెనఁ గూడదా!

మీ జంఘాలశాస్త్రి యొక్కసారి నాడివిషయకముగు నొక్కయంతమును మఱియేవోసందర్భమునఁ బలికినాడు. తిరు వాత నామకమునుగూర్చి విప్రులుగఁ జెప్పినేమో యని వేచి యుంటిమి. ఇంతకంతకఁ జెప్పియుండలేదు. వైద్యస. ఘాలశాస్త్రి యుపేక్షించినయంతమును జిన్న జంఘాలశాస్త్రి యుపక్ర మించినయెడల దప్ప లేదనుకొందును.

మన యాయుర్చేదమున లోనిదానమంతయు నాడిపరి తువై నాధారపడియున్నది. గోడకుఁబుట్టి యెట్టిదో మనవైద్య శాస్త్రమునకు నాడివి దానమట్టిది. రోగనిర్ణయమునకు మాత్ర పరీక్ష పురీషపరీక్ష రక్తపరీక్ష శ్లేష్మపరీక్ష మొదలగునవి యు న్నవి కాని యవి నాడిపరీక్ష తరువాతని కాని దానికంటె బ్రధా నుగునవికావు స్వప్నాస్థానము కన్యకాపాక్షిగపాణ మెల్లు ప్రక మకర్తవ్యమో చికిత్సాస్థానమునకు రోగిపాక్షిగపాణ మెట్లు మొదటిది. తెలిసినవాడు చేయి చూచుచున్నాడు తెలియని నాడును శయిచూచుచున్నాడు. తెలిసినవారికేమి తెలియనో తెలియదు తెలియనివాని కేమి తెలియదో తెలియదు. అంగస్త మూలము వెనుక నొక్కయంగుళము విడిచిపెట్టి వైద్యులు నాడిమాచుచున్నారెత్తనిమీఁదిది వైద్యనాడియనియు మధ్య ముమీఁదిది కఫనాడియనియు అసామికమీఁదిది వాతనాడి యనియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఇది కొందఱుతమము. మధ్యమము మీఁదిదే వాతనాడియనియు సామికమీఁదిది శ్లేష్మనాడి యని యు మఱికొందఱుతమము. రోగిచేయి చూచుట యట్లుకాదనియు నంగస్తమూలమున సామికయంచు తలక్రియగాఁ జూడవలయు నని కొందఱు తమము అప్పు డసామికమీఁదిది వైద్యనాడియగు ను. తిర్జనమీఁదిది వాతనాడి యగును. ప్రాణోత్క్రియణ సుసంతుమ దు తిర్జనపై వాత నాడి యుండునని మఱికొందఱుతమము. ఈ యర్థము లన్నియుం దప్ప ని యు దర్జనమీఁది దుర్బుల్ల తిగానుండుఁ బైత్యనాడియనియు దాని మీఁదిదే సంపదగనముగా నున్నయెడల శ్లేష్మనాడియనియు, దానిమీఁదిదే వెనుక కూచు స్వభావము గలదిగానున్నయెడల వాతనాడియనియు, నాడిమాచవలసిన దొక్క వ్రేలిమీఁదమా త్రమేయనియు, నావ్రేలిమీఁద నాడిగతులను బట్టియే పిత్తవాత శ్లేష్మములు నిర్ణయింపవచ్చుననియు మఱికొందఱుతమము. అట్లే నిజమగునెడల స్వప్నసౌఖ్యము నెల్లు నిర్ణయింపవచ్చునని యితరు లాక్షేపించుచున్నారు. అం గా శ్లేష్మ వైద్యులమున నిర్ణయించు టెట్లని వారి యధిక్షేపణము కాబోలు. పిత్తమునకు తుల్లగతి కదా! వాతమునకు మందగతికదా! కుసుగులనియుండుట తే జప్తిమిగ న్యామముకదా! యీ యసందర్భమును సుభరించు టెట్లని వారి యధిక్షేపణము కాబోలు. ఒక్కపిడికిటిలో ముందు వ్రేలివై వైద్య మని, వెనుక వ్రేలివై వైద్య ము, జెప్పదగదనియు దీని యభిప్రాయము మఱియే దోయందు ననియుఁ గొందఱు యభిప్రాయము. వీరి యభిప్రాయమేదో తెలియదు మఱియేదో యభిప్రాయ ముండునని మాత్రమే వీరి యభిప్రాయము. పిత్తమునకుఁ గార్జునున కొకమున్నది- శ్లేష్మమునకు పిత్త తిక్తులున్నవి - వాతమునకుఁ బ్రత్యేకముగా నొకకోశము దేహములోఁ గానఁబడదు. దానికిఁ బ్రధానకోశము గొంత క్వాసకోశ యుగమైనను వాతమునది ప్రత్యేకముగ నొక్కకోశముతో సంబంధించినది కాదనియు దానికి స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము తక్కువయనియు సది యెప్పుడు కూడఁ దేనితోడనో యొకదానితోఁ జేరియుండునదేమనియు ననసాన

మహాకవి - దండి

మానవల్లి రామకృష్ణకవి ఎమ్ ఎ గారు

అనంతమును గ్రాత్యుద్ధులములు గలగుచుండు నేటి కాలమున భాసానిమయమును నట్టిది సంభవించినచో నది కాలవై పరీక్షి మనయే చెప్పదగినది. అయిన నట్టిదాని నెఱిగించినవాడుమాత్రము పరిచానపాత్రుడు కాకపోవడు. ఆంధ్ర భాష... భావనవరండి యని ప్రఖ్యాతి వహించు యొక కవి దేని దెలిసిందెనో, యట్టి విషయము నే దేని గుడించి చాండకృష్ణకవి సంపాదించెనో, నుమాగు 900 సంవత్సరములు గా కేంద్రవిషయమున గ్రంథస్య సంకేతములేదో యట్టిదశమార చరితము దండీప్రతిభను గాదనియు దండీకి రీ కావాలమైనది 'యవంతినుందరికథ' యను నేటికే గ్రంథ మనియు నేటి కాలమున ఘోషించినచో వాని నున్నతవైకృత్యకాలకు జాగునేయక యంపుడని చెప్పనివా డీయాంధ్రదేశమున నుండడు. భాక మెట్లు గ్రహించినను కెల్లకలసికది చెప్పకరికను.

ఇట్టిదల కేరళదేశమున గ్రాచిన గ్రంథసంకలనము సంపాదించుచున్నప్పుడు పరిశీలించుచుండరిక భాసార మను నొక సంస్కృత పద్యకావ్య మొకటియు దానికి విదన సంకల్పనకాలమునకు నంతకుందరికథ యను నొక సంస్కృత గద్యరబంధమును లభించినది అంతకుందరి యను నానము దశమమార చరిత్రమున రాజవాహనాడను మగధరాజుమాకుడు దేశాటనము నేయుచు మాళవరాజధానిలో గొంత భావనించి దైవపుటముచే సందర్శనప్రథమాను రాగపూర్వకముగా కేట్రిన యుజ్జయినీన రేండునీకుమారైతుల కెల్లనది యెల్లరు నెఱుంగుదురు. కథావాంక పేరిట గాగ్యవామము చెలంగుటకు రత్నాక్షి, లీలాక్షి, చారుమతి, కాదంబరి మొదలగు ప్రబంధములు నిర్మాణ మిచ్చును. అంతకుందరికథాసార మతిప్రాధమ్య మందునకు వెకిననా వ్యర్థపదములు గానరాక యన్యముకాగ్య మేమాత్రమున లేక సర్వమనోహరముగా నుండుటచే గాండలు దాని దండీకృష్ణముగా గ్రహించుచున్నారు. దానిలోని పద విన్యాసము దండీకృత మగు కావ్యాదర్శములలోనివైతలో దెక్కుభంగుల బోలియుండును. అయినను సగ్రాంతముల 'నానంద' కల్పము కావ్యదిన్నా మగుట పంచశిఖరద్వీపము నూచించు నని భోజరాజు చెప్పుచున్నాడు. దీనిలో నొక్కొక సగ్రాంతమున కంత్యపద్యమున

వారే నుకు సహాయము కాని యొరులకారు. తిరువాన్కూరు మెనూరు మొదలగు కావ్యములలో నాయు లేదన వైద్య మభిప్రాయమున్నట్లు వినుచున్నాము. ఎందఱు రాజులున్నారు. ఎందఱు జనుదానములు ఎందఱు మహారాజులున్నారు. వీరందఱు తలచుకొన్నయెవల నేదవిమైన కొదవయు నుండదు. అది కాక యనేమలు భాగ్యవంతులున్నారు. వీరుమాత్ర సాహిత్యముచ రించగలరు. సామాన్యప్రజలున్నారు వీరికి జన్మసిద్ధియనెడల మనకుండు పుచ్చుకొన్న చాలును. మనకు మరులవలన మరణించిన వారు తండ్రియందుల వలన ప్రదికనవారు నున్నట్లు నేనెఱుంగను. అదిగాక ఆయున్ను చల్లగా నున్నయెడల ప్రజలను మను విశ్వాసమున్న వారము కాని అల్పవీరి కలవనే బ్రదుకుమను నయ్యకమున్న వారము కాము. ఈభావకే ప్రాదలవాడునుండి యొక గొప్ప వైద్యుడు కచ్చినాడు అతని కొక చిత్రమైన ప్రజ్ఞకలదు. ఒకని కేసో రోగము నచ్చివచ్చును. మఱిమొకడు పోయి యా రోగమేసో కనిపట్టినచ్చినాడను కొనుము అతడు మఱియొ కొకవీతో తాన గుర్తించిచ్చిన రోగమును నూర్చు చెప్పినాడ డనుకొనుము. ఈరెండు వైద్యులవాడును వైద్యుని యొద్దకు వచ్చిననుగోనుము. ఈతనిచేయించుచు యాలోచనా మామన జూరవయ్యెంతో, యన్నియు నితరుల కెప్పుడు యాత్మా! అనేకవిద్యులన్నవి- విద్యలన బోషించుట మాత్ర మధునా మన్నది. వైద్యాని జడతీరి లెంకకామకావ్య వాద్యముల వానిని ప్రదికంచిన వారనేకంబున్నారు. మృదులకే భావము లీయగల యనేక దివ్యయోగములున్నవి. ఏమన్నచేయి! అదృష్టములేదు. ప్రజ్ఞావంతులను చెప్పకొనుటకు నాడి ధియును. ఒకని మనము సింధిపరలదు. మనల నెవరు నింపించినను మనము తప్పగా భావింప నక్కరలేదు. తప్పలున్న యెవల దిద్దుకొందము. దేశభక్తి గలిగి, యాత్మ విశ్వాసముకలిగి, వెన్నెముక గలిగి, ప్రవర్తించును. అంతకంటె జేయవలసిన దేనియులేదు. ఇప్పటికిది చాలును. ఓమ కాంతి క్యాంతం.

"ముక్త్యా కయ్యాం మిలితపులకవార ముత్థానుభూయః ప్రాప్తానందో విరతికమయే ప్రాక్తనీనాం క్రియాకామ్" య సగ్రాంతము. "స్వకతివజగామే మధ్యమానందసింధో" రక సగ్రాంతము.

ఆనందశబ్ద చిన్న ముండుటవలన నీకృతి పంచశిఖరచిత్రమో యనుసంకయము పొడుచుచున్నది. మాకు లభించిన మార్కక నుమారు గింం సంవత్సరములకు బూర్వము లిఖింపబడిన శ్రీరాశిపుత్ర సంపుటము. గ్రంథ మాళకపరిచ్ఛేదమున విచ్చి న్నమై సాతకులను కొక మాపాదించుచున్నది.

అనంతకుందరికథ యంతకంటె హిస్టరీలో లభింపయ్యె. 20 శతాబ్దములు కీటదత్తములైనవి మాత్రమే రాజహంసుని క్రిడా విహరమువలక కథాభాగము గలవి లభించెను. అవశిష్ట గ్రంథము రెంటిలో లభించు నేని గీర్వాణభారతికి నిశ్చయముగా నుఱిగిం విజయధ్వజము నెక్కింపవచ్చును. ఈరెంటిలోను మొదట దండీ మహాకవి వ శివిస్తరమున గ్రంథము రచించుటకు గారణమును కెప్పుడయ్యె. ఆనంతకుందరికథ బాణునిహర్ష చరితమునందు వలె మొదట గొన్నిశోకములలో బూర్వకవి ప్రశంసయు బిదప గద్యమున గవికంశమును పరింపబడియున్నవి.

ధీరతమండలమున బల్లిమో త్తరదేశమున నార్యదేశశిఖారత్నమగు వానందపుర మనుట గలదు. అందు ప్రఖ్యాతమున నుండి సరస్వతి యవతరించినదో యున్నట్లు పవిత్ర మగు కాశిక బ్రహ్మసంలీతి ప్రఖ్యాతమై యుండి కాలక్రమమున నాసిక్య దేశమున నవలపుర మను పట్టణరాజమునకు దరలి యచ్చట నుండు కాలమున నందు సారాధణస్వామి యను విప్రవరసకు దామోదరు డనుమహామండు జనించెను. అతడు మేధావియు గవియు వాగ్వియునై భారవి యనుపేర బరలగుచుండె. అతడొక్కనా డాపట్టణ రాజమహామండు డగు విష్ణువర్ధనుతో మృగయావిహరమునంబోయి కాలాతిపాతమున తుదబృధాపీడితుండుగుచు రాజమహామండుకాశముచేతనో నేలు విధముగా కేయలే టుండుటచేతనో మృగయాప్రబంధమునను నే దేశతలకు వావిర్భాగ మొసరి కేషింపనిదాని భక్షించి యెట్లో శరీరమును నిలుపుకొనగలిగినను మనస్సు నిలుపుకొనకాలక యాచారభ్రష్టత కవమా నాకుఁ తిరుండై తలిదండ్రుల మొగంబు చూడనోడి పుణ్యతీర్థదకదర్శనోప స్థ్యముల దద్దోషమునకు నిష్క్రమితి గావించుకొనుటకుగా నరణ్యమార్గములనుండియే పలాయన మయ్యె. అంతదానము గాని నేటికాలమున నట్టిది జరుగు నేని పంచగవ్యప్రాయశ్చిత్తముతో నది జీర్ణించిపునన మన కలుకయేదా! భారవి నానాదేశముల సంచరించుచు "గాంగేయకులధ్వజం" డగుదుర్బితుడు డను విపరీతనామనితో మైతి సలిపి తత్సన్నిధానమున నే నివసించుచుండెను. దుర్బి నీతుడు పశ్చిమగాంగరాజులలో ముఖ్యుడగు నవనీకునివమా యుడు. అవనీతుడు దుర్బినుతుం దుర్బినుతుంగా గ్రహించి రాజ్య విానొల్లక యతనికమ్మని యురరాజు గావించెనని కల్పాటదేశ చరిత్రమువలన దేలుచున్నది. దుర్బినుతుడు యురరాజ పద భ్రష్టుడై యాత్మాపసంకమన "అగంత్యచణికికీర్తి" యగు చున్నప్పు డీభారవి యతని వాక్రయించెను. దుర్బినుతుని శిలా శాసనముల నతడు కద్రావతారకాయడనియు బృహత్కథను సంస్కృతభాషలో విరచించెననియు గీర్వాణాన్నిభువందశ సర్వతీకాకారు డనియు గానవచ్చుచున్నది. అట్టి రాజమహా ముని విప్రవరసకవియు నొందొరుల మైతివే విధూషింపక జేయుట యేని యాశ్చర్యము! భారవి యాగ్రమున గాంచిత్ర మేలుమందు సింహాద్వైత దేవశల్లకగాజు బ్రశం సింపి యొకపద్యమును బంపిన నన్న లేంద్రుండు భారవి న నేక శ్రీముఖముల బంపిత యాస్థానమునకు రింపి తన మహారు డకు మహేంద్రవిక్రమ వృత్తో సమాముగా గౌరవవార్షియ సమ్మానములతోఁ జూచుచు నతని యాగ్రముభాషి కములకు నానందించుచుండె. సింహాద్వైత వాస్థాను మెట్టిపద్యకు భారవి కికువది యెనిమిది సంవత్సరముల మయస్సు. సింహాద్వైతపుత్ర, దుర్బినుతుడును క్రీ. శ. గి.రాం.లో బ్రభుత్వములో నుండినను న భావి సుమారు క్రీ.శ.గి.2గి.లో దుర్బినుతుల వదలి కంఠాపిష్ట ప్రాశ్రయించి యుండును. అచలపురయవరా నగు విష్ణు వర్ధనుడు నరేంద్రసూర్యుడని చెప్పబడుటచే జాగుకర్తాజు లచల పురమునుండి రెండు తెగలగాక కల్లలు వేగిదేశముల జయించినా గుటచేతను నతడే ప్రాద్య చాగుకర్తాజుస్థాపకుడగు మహమ్మదపుత్రుడని యూహింపదగియున్నది. (సశేషము)

ఇట్లు వనించిన సాక్షిత్వ వాని కమితమైన ఆగ్రహమును
నూయాయు, ఉదాహరణయుఁ గలిగి సాక్షిని నిందాకర్ణితమైన
సాక్షిలచే ఆగ్రహమును సంపాదించుచు క్రొత్తయును విప్లవయును
కొడుచును పోషించుదురు. (నవోదయము)

సమకాలికాభిప్రాయములు

సమకాలికాభిప్రాయములు

జ్యోతికిని ఇతర దేశములకును అనుకూలముగా విధమున సమకాలికముల సమస్యను పరిష్కరించుటకు ముందు ఉద్దేశముతో రసవత్పరములనుండి విశ్లేషణ యందలి రాజకీయముల విశ్లేషణ ప్రయత్నములు గానించుచున్నాము. ప్రపంచ ఆర్థిక దుర్బలత కారణభూత మగు యీ సమస్యను పరిష్కరించుటకై కానిన, జెనోవ, పారిసు సంగ్రహములందు సభలు జరుపబడెను. ఈ దుర్బలతకు మూలకారణమును తెలిసికొన జాలనందున ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము గుమస్తవి. వ రే న లు న సంధియందు సూచి. పబ్లిక మెత్తములను జర్మనీ చెల్లింప జాలదని దూరదృష్టిగలవారందరు తలచియుండిరి. మిత్రమండలివారు అందు ముఖ్యముగ ఆమెరికావారు స్వార్థమును మరచి కొంత త్యాగమునకు పాటుపడినాని యీ సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కరించుటకు పిలువడను. ఆమెరికావారు తమవారోను వదలుకొనవలెనని దలచుకొనలేదు. లేకున్న వారోవారు అప్పులను చెల్లించు విషయమై కొన్ని సౌకర్యములను కలుగజేయవలెను (మద్రాసు మొదలు).

గత్యంతర మేమైనను గలదా?

కాంగ్రెసు కార్యక్రమముగురించి అమృతబహు పత్రిక వ్రాసిన సంపాదకీయమును విమర్శించుచు సర్వెంటుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—

జేతమునందు గాంధీగారి సందేశమునకు వ్యతిరేకములగు భావములున్న వారోదైర్ఘ్యవహితముగ అసహనోద్వేగమునకు కప్పి పేరు ఉద్యమము ఉన్నదా? (పేమ, కత్తి, జ్ఞానము, ఆర్థికవిద్యా సము, త్యాగము ఇతన్నియు ఈ ఉద్యమమునందు చేరియున్నది. జాతీయ వి కా స ము క లు గ తే యు టు వ పే రొ క మార్గమున్న వారో ఆమెరికా ఆ సందేశమును ప్రకటించుచును. భారతీయులు ఉత్సాహముతో ఆత్మోద్ధరణమునకై ఆ నూతన సందేశమును అనుసరించి ప్రవర్తించెదరు. ఆ వికాసమును మేము ఆ ద్ద గిం ప జాలము. మ న ము ద్ధ గానక చీ క టి యం చు జే పు లా దు చు న్నా మే మె ఎవరికి తెలియదు. సరియగుమార్గము చూపువా రున్న సంతో సము. అయిన పక్షప్రాధాన్య కలదు. చెవులకు కంటకములుగ నందు ప్రాతకాథలను తిప్పిచెప్పుచు ఈ ఆంధ్రకారమును మరలక భూతమగుచున్న చేతుకుడు. మనమనభవించుచున్న యీ చిన్న భావజ్యోతిని చల్లార్చుడు. (సర్వెంటు).

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

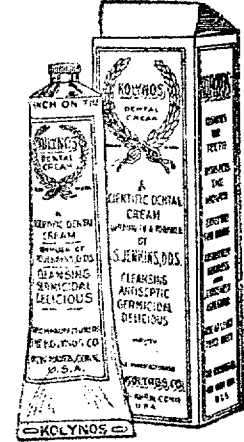
ఈ రెండు సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్న విషయములను శ్రద్ధతో గమనించినవారు మాంటాగుగారి రాజీనామ; గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము జరిగిన పిమ్మట నూతనవిధానమును సూచించుచు ఇట్టి ఉపన్యాస మివ్వబడునని తలచుచుండిరి. రాజకీయచక్ర నిపుణు డని గర్వపడు లాంటివాడు జాగ్జి గారు తగు సమయమునకు వేచియుండినారు. అసహనోద్వేగము ధ్వంసము చేయబడినదని అధికారులు చెప్పు వ రకు ఉదాహరణి. పిమ్మట చెట్టియోగేంద్రమునందున్న మనమితవాదసోదరుల ప్రత్యేకోపయోగార్థమై ఈ వార్తాత్మకమగు ఉపన్యాస మొనగిరి... ఎట్టి వాదనకము లేదు. కుట్రముగ మనసునందున్న దంతయు బహిరంగముగ ప్రకటించబడెను. నీ వి య సర్వము పునాది దా ని వై న ఎట్టిసాధనములు నిర్మించినను సరే స్వరాజ్య మైనను సరే యీపునాదిని మాత్రము తాకనూడదు. దాని మహిమ అద్భుతము. ఎల్ల కాలము శ్రేణవదళముం దుండవలసిన యీ రెండు కోట్ల ప్రజలను రక్షించువా యుండవలయును కదా పరిపాలనవిషయములందు ఎంత అనుభవము పొందినను సరే యీ శ్రేణవదళ అంత మొదలు... ఇదంతయు భారత దేశపులాభముకొరకు కావున డా.మముతో వాదనయన్న భార తీయులారా! కృతజ్ఞులై యీ అధికారాలనుమాచి, గౌరవింపుడు, సంతోషింపుడు. ఇదంతయు ధర్మమునకులొబడి సామ్రాజ్యవా ధ్యత నిర్వహించుట... మో... సారాంశమేమి మేము పరిపాలించుచుండెదము. మీకు ఇష్టమున్న మీరు తోడ్పడవచ్చును. ఈ పరిపాలననంతయు మీస్వాధీనము చేయుదుమని విచ్చిధములు మాత్ర ముంచుకొనవలదు అని మంత్రిగారు చెప్పిరి. నిజస్వరూప ము ప్రకటించబడెను. (అమృతబహు పత్రిక)

దుధమైన దంతములు మంచి ఆరోగ్యము అందము

మంచిదంతములు, ఆరోగ్యము, నుంచిందము! ఈమాటిని పోషియక కాపాడుకొన కొనవలెనే మీ దంతములను కొలిసిన్ డెంటోల్ క్రిముతో క్రితముగా పుద్ధిచేసికొనుము. ప్రాతఃకాలముందును, రాత్రియందును, ప్రతిసారి భోజనమైనతరువాతను దీనిని వాడుము. కొలిసిన్ నీదంతములను మంచువలె తెల్లగానుంచును. మీ ఆరోగ్యమునుకూడ నెప్పుడును మంచిస్థితిలో నేయుండును. మీ నోటినుంచు దాగియుండి, మీకు కలుగు, స్వరము మున్నగు జబ్బులకు కారణభూతముమైన చిన్ని పురుగులను పూర్తిగా నాశనముచేయును. దంతములను పుచ్చిపోషియక కాపాడుటయందు కొలిసిన్ మిక్కిలి సమర్థకమైనట్టియు, నిశ్చయమైనట్టియు డొవధమని దంతవైద్యులు, వైద్యులు ప్రతిబోధింప సాగుచు వేయుచున్నారు. మామూలుగా విక్రయించబడుచున్న పసుపు పచ్చని నొట్టనుకే సహకొనుడు. అన్ని విధానములందును వికరమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెంటోల్ క్రిము సైమూతను కలిగియుండును. కొలిసిన్ నొట్టమునకు మూలకట్టడియుండును (కొనపడిపోదు). ఈ సమస్యను మీరు తప్పక మెచ్చుకొనవలెను.

The Kolynos Company New Haven, Conn., U.S.A. Representatives for India MULLER (India), Limited Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

ప్రకటన కురుక్షేత్రసంగ్రామము.

1922-23 సం. ఇంటర్మీడియేటునకు పఠనీయ గ్రంథము ఇందు బాండ్పులకు రాజ్యాధికారము లేమి నిర్ణయించబడినది. కల 1-0-0.

శంభుకవధ (నాటకము) (ఉత్తరరామచరిత్ర)

రామానుజమువై నత్యద్భుతమగు వివర్ణనము. ముప్పది పుటల పీఠిక. రామానుజ యుద్ధకాలము నిర్ణయింపబడినది. చెట్టి డా.మహాశయము సవిమర్శముగా వ్రాసబడినది. రామానుజాంధక నెటగినవా రెల్లం జరుపవలసినది. కల 0-12-0. కలయినవారు: రైతు ప్రెస్, నూరిన్ పేట, తెనాలి. (గుంటూరుజిల్లా)

మలయచందనము గనేరియా

అను రసాయనమునకు వకానము కథనము లేదు. పిచికారీకో పరి లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు విభజనల కి X కో X ము ను మాడు పూటలలో దాన్మును శ్రీల కునుకు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోపదము, (1251) కట్టి 1 కల 2-4-0 కాకిబాపనము. సవాయికి సీసా 1-0-0 సారస్వతాంబుము బుద్ధి హెచ్చించును సీసా 1-0-0 అరవిందాచనము పిల్లలకు దివ్యామృతము సీసా 1-0-0 ఉశీరాగము రక్త పిత్తమునకు సీసా 1-0-0 భృంగాయలక తైలము తలంటులుట సీసా 1-0-0 విరేచనవటి మాత్రకో విరేచనముగును. 0-8-0 పన్ని సాత్తిలై రని తులము 1-0-0 పడబానలకటి పరిణామకాలకు 0-8-0 గంధర్వ శార్మసి, రాయవరిం. (గోదావరిజిల్లా)

సిద్ధమకరధ్వజ (వైవర్ణ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది ఇందు కుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కర్పూర, పచ్చకర్పూరము మొదలగు విలువలగ ద్రవ్యములు చేరియున్నది. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్మయముగ ముచ్చ కరమగుచేయబడియున్నది. కో! స్వేచ్ఛావోరనిహాకో! నకదాచిద్విపద్యతే! మధాయా: కాంతిజనన! కామోద్ధిపవ్యవహా! బుద్ధిని, ఆయుర్వాయును కృద్ధిచేయును. కీరీడునకు కాంచించువును. హేయ్యగ భావపుష్టిజేసి కామోద్ధిపనము గలిగించును. ఆతిమాత్రము, క్షయ, కుభకోగములు, మొదలగు భావక్షయకరములగు వ్యాధులలో హేయ్యగ నుపయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. కల 25 మాత్రలు రూ 5-0-0 ఆంధ్రఆయుర్వేద శార్మసి (లివికెడ్) పసూలైన మూలధనము 1,12,925. దాక్కురు అచంట లక్ష్మీపతి డి. యే., ఎమ్. సి. యమ్. గారిచే సాపింపబడినది. 19 హరిన్ శోధు హంటుగోడు, మద్రాసు. నిర్మయముగ రాయచోయబడిన కాశ్చియకోపధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

“గంగా”

కొత్తరకపు బరిస్తు వాసన తైలము.

చేతి రుమాలుకు తగి యుండును.

ఇండియా, బర్మా, సిలోను లగు అధికముగ వాడబడు చున్నది.

“గంగా” చాల విచిత్రము గను, సువాసన గలదిగను, నుండును వాసన చాల కాల ముండును. వాసన విసరీతముగ నుండక మనో హరముగ నుండును.

నేకులు దీని సుగంధము ను మెచ్చుకొనియున్నారు. వాసన తైలములలో నిది అత్యుత్తమ మైనది.

సీసా 1-కి రూ 2-8-0

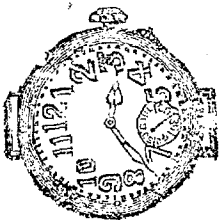
శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 328, తంబు కెటిపీడి, మదరాసు.

ఇనాం. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. ఇనాం.

ఇందులో ఏ దియారమున కొన్ని సాటి 0.8-0 నిలవ గలది సాక్షి కట్టు వివరములను అందు తెలుసుకును ఉచితముగా ఇవ్వబడును:—

నయమైన రఫండు రేడియం రోల్లు

గోల్డు రిస్టలేట్ గడియారములు

ఈ గడియారములు అమెరికా ఖరీదులలో మొదటి స్థానం ఆర్జున కేయగము నది. ఈ గడియారములు రాత్రిలయందు చూచుటకు దీక్షమయ్యే గవాయము

లేకదు గంట తెలుసుకోవచ్చును. ఈ గడియారములు తక్కువ తీయ గడియారములకు చీకటియందు వెలుగు కనుగొనగలది యెల్లరకు తెలిసిన విషయమే. మాకర్డు ఈలాటి గడియారములు కొద్దిగా నుండుటవల్ల శీఘ్రముగా వ్రాసి తెప్పించుకోవలసినది. వెండి రేడియం రేడియం గడియారము గోల్డునుతో 1-కి 7-8-0 రోల్డుగోల్డు రిస్టలేట్ గోల్డునుతో 1-కి 7-8-0 నిక్రోల్ రేడియం రిస్టలేట్ సీమపట్టుతో 1-కి 7-0-0 పాస్ సీ బూడయల్ రోల్డుగోల్డు రేడియం రేడియం నూతన రకం ... 7-0-0 నిక్రోల్ సాదా రేడియం గోల్డునుతో 6-0-0 అలరమ్ పైమ్సీస్ 5-8-0 రాఫ్ కోప్ కేటు గడియారము 4-0-0 ఎన్. బి. ఇందులో ఏలక్ట్రో గిల్డు రోల్డుగోల్డు ఆధారమున్న నాటకసంబంధమున తెరలన్ను ద్రెస్సులన్ను సేను పపుడలన్ను మాకర్డు రేడియం నున్నది. వలయు నారలకు క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

కె. నాదముని అండు సన్స్,
164, చెవాబూరురోడ్డు, మదరాసు.

వాణి ప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు?
చక్కని అచ్చుకు
సాగనగు బైందుకు

ప్రముఖ వర్ణ. కావి బిల్లులు వృత్త వాడు

పాటు చక్కని కాగితానికి అవకాశము లేదు. ఒక కవి వేడి నీళ్లలో ఒక విత్త కలిగించిన శుభ్రమైన కాగితాన్ని గురించి నడచును. అభివృద్ధి, బ్రావిలింగు తిరుగువారి కి చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒకసారి పరిశీలించిన తేలునును. విజయము కావలెను. 24 విత్తలు ప్యాకి రూ 1.4-0. పోస్టేజీ కేసు. (207) సత్యాగ్రహ స్టోర్సు, నెల్లూరు.

గాంధీలో సంభాషణ.

సామ్రాజ్యమునందు భారతదేశ స్థానము.
మహాత్ముడు - సాతేపురుగు.

అహమ్మదాబాదునుండి ఒక విలేజుకు మార్గమున గాంధీయను పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను: గాంధీ మహాత్ముని “భారతీ” క్రింద కృతవారిండుట సర్వసామాన్యమైనది. క్రైస్తవుల కిది యనవచ్చుముగను వెంట గను నుండును. కాని నాజనీను ప్రవక్త లక్షణము లీమహాత్ముని యందు గలవని సామాన్యముగ భారతీయులు పరిగణించును. ఆతని నిరాదంబర్యము, సాధుశీలనము, అద్భుత కథనము, అహింసాసాక్షాత్తులకు గాక రాక్షసు చాక్రిమునందుకూడ ఆతడే గాంధీయగు కలంపబడుచున్నాడు. ఈరంటియందును ఈతని కిది ఏమక్రిస్తునను సాక్ష్యము కలుగుచు గలవు. కాని వీరివలె గలవగుల ధేద మొక్కటి క్రైస్తవవానికిని తప్పుకొనవలసి తీయను. నీజనుకు కప్పుచు చెల్లించు విషయమై క్రైస్తు తెలిసినభావములకును, ప్రభుత్వముతోటి సహాయ నిరాకరణ మవలంబించు వలెననిడి గాంధీగారి సిద్ధాంతమునకు భారతవ్యవస్థ గలదు. నీజరు కీమతులనైన వానిని నీజరు కిచ్చి వేయును. భగవంతుని కీయలనైన వానిని భగవంతుని కిచ్చి వేయును మని క్రైస్తు పలికియుండెను. ఈ యావదేశము గాంధీగారి యావదేశములకు కేవలమువ్యతిరేకముగ నుండలేదా?

అటునందత్వముల శిక్ష విధింపబడుటకు కొలది దినములకు పూర్వమే గాంధీగారిలో కొన్ని గంటలకాలము సంభాషించెడి యవకాశము నాకు గలిగెను. అతనప్పటికే విచారణ కై నిరీక్షించుచు అహమ్మదాబాదు కారాగారమున నుండెను.

అయన, అయన తోడ్పొందిండుడు, యంగు ఇండియా పత్రిక ముద్రాపకము, గుం బ్యాంకరుగానను వికాలమై ట్టియు, గాలి బాగుగ వీయనట్టియు పంచపాలియును కూర్చొని యుండెరి. నేను వెడలునప్పుటికి మహాత్మునియట్లు ఆని బంధువులు అనునరులు ఆ సేతులు కూడిమాటలాడుచుండెరి. వారి యందరిలో మహాత్ముడు శతశతలాడుచు, సత్కర్మముల మధ్య నుండు చరిత్రను ప్రకాశించుచుండెను. కొంతసేపటికి వాగం దుకు వెల్లిపోయిరి. ఒక్క జెయిలరు తప్ప మిగిలినవా రెవరును లేరందున, మహాత్మునితో ధారాళముగ మాటలాడుటకు నా కవకాశము లభించెను.

సహాయ నిరాకరణోద్యమమును గూర్చి మేము మాటలాడ ప్రారంభించితిమి. పన్ను చెల్లించువిషయమై క్రైస్తు ఒసగిన సం దేశమును సవేదించి క్రైస్తు ఆలాగున బలికియుండె, నిరాకరణో ద్యమము నవలంబించుట క్రైస్తు బోధలకు ప్రతికూలముగ నుండుట లేదా యని నేను మహాత్ముని బ్రష్నించితిని.

నేను క్రైస్తవత్వము కానందున, సామ్రాజ్యములను క్రైస్తవ వాదేశముల ననుసరించి జరుపవలసిన బాధ్యత నాకులేదు. కాని ఆలాచించిచూచి, క్రైస్తు నిరాకరణోద్యమమునకు ప్రతిపాదముగ నుండినట్లు తోచదు. ఆతనిమాటలే అందులకు తార్కాణము. అయన నిరాకరణమున కనుకూలడెయని మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

మీరు చెప్పింది నాకు రుచించలేదు. నీజరు కీమతులనైన వానిని నీజరు కిచ్చి వేయవలసి చెప్పటమే, నివిలు అధికారముల నావలంబించి మర్యాదలను జూపుచు భావము. అంతకన్న, వేరధమేమి యుండదని నేను బాయాత్మేషణ వెలిపితిని.

సమాధానము

మీ క్రైస్తు ఎప్పుడు గాని సులభముగ ప్రత్యుత్తరముల నొసంగియుండలేదు. అయన ప్రత్యుత్తరములు ఇతరులు నిరీక్షించి వానికన్న గూఢమైనవి. ఈ నిషయముకూడ అట్లే యాలోచించదగినది. పన్నులను చెల్లించ వలెననిగాని చెల్లింప గూడదని గాని యిందు లే నే లేదు. దానికా భావములేదు. నీ జరు కీయవలన వానిని నీ జరు కిచ్చుటయందొక వ్యాఖ్య సిద్ధాంత ముండియున్నది. అక్రమ ఘనో సహకార మొనరించుటయందు అందరి భావము దానితో నాకను సంబంధము లేదు అయియు భావము. నైరామ్య క్రైస్తుతో తనకు ప్రణామము లాచరించి తన్ను పూజింపుచుని కోరికపుకు నీవునాకును నెమ్మదని నైరామ్యము అతడు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. అతనియట్లును గుంపులు మూగి తనను నిర్భయముగ దీసికొని కల్లి తమకు కాజుగ చేసికొన నుద్యమించినపుకు వారి కార్యము పాపభూయిష్టమైనదని క్రైస్తు ఎరిగి వారిలో సహకార మొనరిండుట నిరాకరించెను. పశుబలమువై ఆత ధాధారపడుచు వారించెరి. అధియునాగాక క్రైస్తు అధికారులు యెడ ధిక్కార స్వభావము గలిగి ప్రవర్తించెడివాడు. నీ నేమి రాజువాదమునై లేదు ప్రష్నింపగా ‘నీ ఇష్ట’మని క్రైస్తు బదులు పలికెను అధికారుల నిర్బంధకర్మించుటగాదా? పారాధును ఆతడు ‘గుంటనక్క’ యని వ్యవహరించెను. ఇది అధికారులతోటి సహకార భావమేనా? ఇంతయేల క్రైస్తు అధికారితో సహకారము నిరాకరించెను. ఆలాగున నే నేనును బ్రతిష్ఠ ప్రభుత్వము నెడల సహాయ నిరాకరణ నువలంబించెదనని మహాత్ముడు పలికెను.

వాస్తవము నీ ప్రపంచమునందు అంతయు బాగుగ నున్నదని చెప్పుటకును వీటలేదు. అయినను, మంచి కన్పించి. నం తవరకు మనము సహకార మొనగుట సంబంధమున నేనంటిని.

నేను వాఖ్యమున రెడింగు ప్రభుత్వతో సహకార మొనగుటకు నాకు పరమసంతోషము. కాని కలుష ప్రభుత్వము తక్షణమున నాదిడు రాజప్రతినిధి యగుటచే నే నాతనికి సహకార మొనగజాలకుంటిని మహాత్ముడు బలికెను.

డెన్యార్సు ప్రభుత్వము

తరువాత నేనట్లు పలికితిని: ప్రభుత్వమువారు కొన్ని తప్పుల గావించిరని యంగీకరించెను. అంగీకారమున ప్రభుత్వము కల్పనపురిత మని యనవలసినదేనా? వ్యాధియు నచ్చటచ్చట చక్కని ననుష్ఠింపబడక పోవచ్చును. కాని ముప్పుది కొట్టుచుంది ప్రజలకును కాంతి యుండలేదా? దేశమునందు లా-అర్డరుండుట లేదా? మీకు ప్రభుత్వములన్నిటివై అయియున్నా కాబోలు! లేకున్న మీకునచ్చెడివిట్టిది, లాపములు లేనట్టిదని, ఒక్కదేశపు ప్రభుత్వమును దేనినైనను పేర్కొనుచు, చూడెను.

అంత అయన తత్తణు మె యిట్లు పలికెను: డెన్యార్సు ప్రభుత్వమునుగూర్చి మీరు చదివితారా? డెన్యార్సుదేశ పరిపాలనా సంస్కృతికముగ నున్నది. అది ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించియున్నది. బలహీనతా పీఠింపగు. ప్రభుత్వము ప్రశాసనంజక మైనది. అదేశములోని ప్రజలు విద్యార్థులు, వారు సుఖముగను, సంతోషముగను నుండును. ఇతిరులను తమ బానిసలుగ జేసికొనవలె ననెడియాస వారికిలేదు. అందులకు కల సినయద్ధ సేనలు, వావలు లేవు.

అట్లును, సామ్రాజ్యములు బాగుగ నుండవనియా, మీ యభిప్రాయము? రోమను సామ్రాజ్యము నాగరికత కపారమగు సహాయమును గావించియుండలేదా? నాకు తెలిసినంతవరకు క్రైస్తు ఆ సామ్రాజ్యమునుగూర్చి ఒక్కచూరెను దూషణగ మాటలాడలేదు.

అవును. ప్రతి సంస్కృత్యము కొన్ని కొన్ని యక్రమములను తొలగించుటకు పోరాడును. ఏను, మహాత్ముడు, బుద్ధుడు, లూథరను, వారివారి కాలముల నుండెడి యక్రమముల తొలగి నుటకు పోరాడిరి. మనకును ఆస్థితియే పట్టినది. మన కాలములో మనలను సామ్రాజ్యకాంత యెదుర్కొనుచున్నదని మహాత్ముడు చెప్పెను.

అయితే మీ సామ్రాజ్యమును అంత మొందించుటకు ప్రయత్నించుచుంటిరా యని నేనడిగితిని.

నే నట్లు చెప్పెను. సమాఖ్యాస్వాముల సంఘము నొక దానిని నెలకొల్పవలెను. ఆ సంఘములకు సామ్రాజ్యము దాని యంతట అదియే అంత మొందును. ఇంగ్లాడునుండి సంపూర్ణముగ వీడి పోవలె నని నేను కోరెను. అట్లు కోరుటయు న్యా యముగాదని అయన పలికెను.

సమాఖ్యాస్వాముల సంఘ మన నేమని నేను మరల ప్రష్నించితిని.

సేమానుబంధములన అన్ని బాతులును కూడుటయే. అట్టి సాగ్యము లిదివరకే గలవు. దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజెలండు, ఆస్ట్రేలియా లట్టి నేను వాఖ్యముగలదు. ఆ సాఖ్యాత్వమును సమానమాత్వముల భారతమును పొంద నభిలషించుచున్న దని అయన చెప్పెను.

భారత ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈయద్దేశ్యముతోనే యున్నారు. మాంటాగు సంస్కరణము లీ భావములను తెలుపుట లేదా యని నేను ప్రశ్నించితిని.

అంతట మహాత్ముడు తనకల నొకవిధముగ నాంచి యిట్లుపలికెను:—నా కీ సంస్కరణములందు విశ్వాసములేదు. వానిని మొదట ప్రకటించినపుకు చీకటి యందునలన కొంతయైనను పోవుచుగదా యని తలంచి నేనును వానిని చూచి సంతసించితిని వల్లెకుంటిని. మావారు కలదనినను, వానితో పోరాడితిని. ప్రయత్నించిచూచి మంటిని. ప్రభుత్వమువారి పశ్చాత్తాపస్వాద యయన కిది యొక నిదర్శనమని యంటిని. వాదానముల ప్రకారము నడతురను సమ్యక్ముతో యద్దము ప్రారంభమైపు దూరారికి వెల్లి సగ్గలగావించి నేను మనస్థూల ప్రాణుడేడితిని. ఇది కొలదిపాటి ప్రయత్న మనియు వానిని వినియోగించి చూచెదమని యను అనుకొంటిని. కాని తరువాత జరిగిన విషయములు నన్ను సంపూర్ణముగ మార్చివేసెను. పంజాబు దురంతములు, కెలా ఫతునముగ, ప్రభుత్వనిర్బంధవిధానము క్రొత్తపరిస్థితుల దెచ్చివేసెను. సంస్కరణముల నిక నే నేమాత్రమును, నమ్మును. అందువలననే నే నీ ప్రభుత్వమును రాక్షసుప్రభుత్వ మందును. అందువలననే నే నేమాత్రమును ఆ ప్రభుత్వమునకు సహాయమును గుటకు నిరాకరించితిని.

కద్దరు ప్రచారము

మేము నిరాకరణోద్యమమును గూర్చి మాటలాడుచు నెప్పుడొక విదేశకర్త్రముల బహిష్కార చర్యకు దిగితిమి కద్దరు ప్రచారమును గూర్చి మాటలాడ ప్రాంతంబుగాక, మహా తునిముఖము నూతనకళతో శోభిల్లెను. ఈ త్యాగామింక అతి కలులు యిట్లు బలికెను; “నా కార్యములను, నాలోపములను చూచి నేను వెట్టివాడనని యనిన యందురుగాక. కద్దరు నాక త్యంత ప్రీతికరము.”

అంతట తన బుజము నైనుంచుకొనిన తన యుత్తరమును కాదికాదునను దీని మాపును నిట్లునెను: ఇది పవిత్రమున కర్త్రము. దీనియర్థమేమో మీకు తెలియనని తలంచెదను. కలెవు ప్ర దేశములలో కలెవున్నపుడెల్ల ప్రజలెట్లుందురో, యాలోచించు దు. వారేమిచేయునదియు లేక యుందురు. కొన్నాళ్ళకేమియు తోచక వచ్చిపోవుదురు. వారికి రాటులునిచ్చినవో, నూలు నడకు కొని ఆ నూలు న ముక్కొని వచ్చు సామ్యుతో నుఖముగ కాలక్షేపము నేరుగలరు. జపాను నుండి వచ్చు సన్నిధి పట్టుబట్టలకన్నను, నాకది సాంపుగ నుండును. నా తోడి సోదర సోదరి మణులుగు భారతీయులను నేను ఈకద్దరు మూలమున ప్రేమించుచుందును. మహాత్ము డీ విధముగ కలె: నా తెల్లనిమిట్లు బట్టను జూచెను. చూచి నాతో మరల నిట్లునెను: మీ రాబట్టకు కొనుకొనుదు మీరిచ్చు సామ్యులో ఒకజానో చెందడాలో మాత్రమే కూలివానికి బోవును. కేషించిన ఆరణ్యాలో ఏవడాలో వెట్టుబడి చూచి వెట్టెలో బడిపోవుక. కాని నాబట్ట చూడుదు. నేనిచ్చు సామ్యు నూలు కడకువానికి ఏమలు దీయువాని, బట్టకే మువాని ను బడిచుకును. ఒక్కకానైనను భాగ్యవంతునికే పోదు. ఇంకొకన్న నాకానందము గలిగించు ఏమయినను మరేముండును! ఈ విధముగ భారతదేశము లోని ప్రతియింటియందును ప్రతి కుటీరమునందును రాటులను నెలకొల్పి గలిగితి నేని, ఈ జన్మమునకు కృతార్థత జేచిన వాడ నగుదును. భగవంతు డనుప్రసించిన రాగల జన్మమునందు, ఇతర విషయములను జూచుకొందును.

అయిన చివర చెప్పినముక్క నాకర్థము కాలెదు. అంతట యిప్పుడు చూచగానే ఈ లోకమున నురల మనము జన్మింతుమా యని నేనడిగితిని.

అవును. స్వర్గమునకు పోవుటకు అర్హత లేకున్న పవిత్రత లేకున్న మనము నురల యీ ప్రపంచమునకు వత్తుము. మరల మనము మొదటి యంతమునకే దిగిమి నీజరు కీయవలసిని వానిని నీడని కిచ్చినేయుము. అత్తి సంపూర్ణముగ భగవంతుని కర్పించుకొనుటకు పూర్వము ఈ ప్రపంచమునకు రావలసిన దేహము ఇచ్చటికే వచ్చితిమను. అనగా, ఈ ప్రపంచములోని వస్తువులతో అత్తి సహాయ నిరకరణ మనలంబించును. అత్తిప్ర పంచ కోర్కెలనుండియు నుఖముఖములనుండియు, దూరముగ నుండవలెనని గాంధీ పలికెను.

జీవహింస

అయితే, మృగములను అత్తికలెనని మీరు తలంతురా? తప్పక కలదు! నీవగుట యర్పించుకొనవలసిన వానిని అని యర్పించుకొనక తగ్గదు. అందువలననే, మేము హిందువులను మృగములను చంపము.

మీ వాదము ప్రకారముపాములను, తేళ్లను మున్నగు విషజంతువులనుకూడ చంపగూడదా?

చంపకూడదు. మాయాశ్రమమున మేము చేసిన చంపము. మానవజాతిమునంతయు ప్రేమించుట కెంతో అత్యుసంస్కరము కావలసియున్నది. ఇక జీవరాశిని ప్రేమించుటను గూర్చి చెప్పవలయునా! నేను అనితికి రాలేదు. ఈత్యగములు నాకద్దరు రాగానే, నేను నెఱుంగుదును. వానిచూచిన భవకెప్పుడు భయముండదో, అప్పుడే అని మన కేమి కీడు గలిగింపవు.

గాంధీయను చదివోకడు నాకొకమారు చెప్పిన విషయ మొకటి యీసందర్భమున జైప్రికి వచ్చుచున్నది. ఆగ్రహము సంబోధ సాయంకాలము ప్రార్థన జరుపుచుండగా, చిక్కిలో ప్రాకుచు ఒక నాగుబాము గాంధీని పడిగనెత్తి గమిపించెను.

అతని యనుచరులు దానిని చంప బ్రయత్నింపు, గాంధీ వారిని చంపవలదని సంజ్ఞ చేసెను. అయిన కదలకుండ నిశ్చలముగ కూర్చొనెను. నాగుబా మంటట అయిన పద్మాసనముమీదు గ తోటలోనికి పోయెను.

మరల మానంభావణ జరిగినది. గాంధీగారు జీవహింస విషయమై యిట్లు బలక దొడంగెను:

నా కొక మారు ఒక అంగ్లేయుడు తటస్థించెను. అతడు పశువులడాక్టరు. మేమిద్దరము నడచుచుండగా సింహము కలెనుండెడి ఒకకుక్క ఎగురుచు దుముకుచు మావెబడనుండెడిది. నేను భయకంపితుడనైతిని. కాని యీ అంగ్లేయుడు అట్లుగాక తైర్యముగ, శాంతముగ, దానిని బుజ్జగించ ముందుబోయెను.

వెంటనే ఆకుక్క రౌద్రము చల్లారెను. తోక యాడించెను. ఇంతటితో నా కార్యమయి గలిగెను. మృగములను శీతములను ఆవిధముగ జూచవలెను.

అయితే మహాత్ముని ప్రాణము మృత్యుమొక్క ప్రాణమునకన్న విలువగలదని మీరు తలంపరా? మీదివిషయమే యాలోచించు నడకమున కంటికిని లాభ ప్రదమని మీరొక లంచెడి: యొక గొప్పయుద్ధమును మీరు నాయకత్వము వహించి యున్నాను. ఒక మొదలి మీకాలు పట్టుకొని లాగు ను. వరుదు. దానిని కొట్టి మీరు తప్పించుకొనిన, మీయొద్ద మును సాగును. మీరు అనేకులకు లాభము గలకలెనోనుచు రగుదురు. కనుక అట్టిసందర్భములలో మొదలిని గాయము చేయుట మీధర్మముగా చూచునో నడి తిరి. కానేకాదు. నీయనరూపము నానావరమునకున్న గొప్పదని నేనా మొదలి తో బలకడకును. మొదలి నన్ను తిగగొరిగ నేకభ్యంతరవెట్టు నాడదు. జేనాచుద్యమముకాగానే మనప్రాణమును పోకదు. భగవంతుని కిందంబు తెలియును ముందేమి జనుచునో మన కింబుకయే తెలియును. నేను ఇప్పుడు మొదలివాననుండి తప్పించుకొనిన తప్పించుకొందును. దాని యుత్తరక్షణములో ము ప్రేమమే వచ్చిన తప్పించుకొనలనా?

అంతట నా కార్యమయి దగిలెను. నేను గాంధీ నిట్లు ప్రస్తావించెను. మానవుల అత్తికలెను, మొదలి అత్తికలెను అత్తి ఒకటి యుండెడి—భేదము తప్పకయున్నది ఒకడు చుద్దము, సోదా ఆరకసాని, తాగితై వెళ్ళి బోవకుండ, ఆరకని నెచ్చుది. బుజుమై తడవకొప్పంపకలెనని చెప్పెను. చిచ్చించిచిచ్చునాడని మీకు తెలిసికే యుండును. అలాగే మొదలి ఆరకమారు అమాంతమున ముందే, తప్పించుకలె? మహాత్ముడు నవ్వుచునిట్లునెను మన మ్యు, జీవముల అత్తిలకు భేదము కలదనట నిక్కము. జంతువులు సామాన్యముగ నెప్పుడును పునకలె ముందును కాని మానవుని కట్లుగాదు. భగవంతుడానియెదుట సాక్షాత్కరించి చూడు, నీవు నాయనకలెనని, నన్ను ప్రార్థింపునని పలుకుచుండును.

మహాత్ముడు-సాలెపురుగు

జంతువులయాత్మ లెట్టిది? మానవుని యాత్మ ఎప్పుడైన ను జంతువుల యాత్మకాలదా యని నేనడిగితిని.

కలదు. దమలేక క్రూరముగ, మోటుగ ప్రవర్తించిన మానవుల యాత్మలే యావిధముగ మారును.

అయితే దోమలు, చిన్న చిన్న జంతువులు కొట్టుకొలది గలవు. అట్లున్న యు ఇట్లుత్పత్తి చెందినవేనా?

భగవంతుని కార్యముల కద్దుపకటకు మన మెవము? నేను వెళ్ళనలసినది యుండెను నేనులేది యనుజ్ఞపాండుటకు పంచపాల్గొని, తివాచికినకు వెళ్ళితిని. మొదట ప్రవేశించుటకు పూర్వము నా కాలిబోడును ఒక మూలనుంచితిని. అట్లుంచుట యీ ప్రాగ్గేత్రు సాంప్రదాయము. వానిమరల తొడుగునుకొటకు వెకి తీసుగా ఒక సాలెపురుగును జూచితిని. దానిని త్రోసి చంపవలెనని కోరిక కలిగెను. కాని యాదుకొని మీరు బోధించిన యుద్ధదేశమున నేను ప్రావీణినినా లేదా అని నడిపిండుటకు సమయమున కీ సాలెపురుగు కచ్చని మహాత్ములతో నవ్వుచు బలికెని

అయినకూడ నవ్వి యిట్లు అనెను: సాలెపురుగు గూడ అత్తికలెననా? నాకది కలదు. మీరు నుహమ్మదు సాలెపురుగు కథ తెలియదు కాబోలు!

నాకది నిజముగ తెలియదని యనగా మహాత్ము డిట్లు కల్పించెద.

ఒకనాడు నుహమ్మదును అతనితైలు వెంటదించుచుండెడి ఉపాయము తోచక అత నొక కొండగుహలో దూరెను. కొంతసేపటి కావెగు లచ్చటికి పరుగుతుకొని వచ్చిరి. “అహ! వచ్చితిమి. అతనిచ్చులనే యుండవచ్చునని ఒకడనెను. కానేకాదు. చూడు, ఇక్కడ ద్వారముగ కడముగ సాలీడు గూడు కట్టుకొని యున్నదని మరొకడుకడ నెను. సాలీడు గూడు కట్టుకొనుటకు పూర్వ మగుహలో మహాత్ముడు ప్రవేశించి యుండు నని వారుహింపవలెరి. అందువలన, ఈసాలీడు సహాయముతోను, భగవంతుని కృపవలనను నాటికి మహాత్ముడు చురణగండము తప్పించుకొనెను.

మే మీదిధముగ మాట్లాడుకొనుచుండగా మహాత్ముని మిత్రుడునుతోడి నిర్బంధితుడునునగు బ్యాంకరుగా రచ్చటకు మహాత్ముని రాటుమును దెచ్చెను. నేను నెలవుకొనియున్న కొనక పూర్వమే అయిన తన నిత్యకృత్యమును నూలుకడకు పనికి గడంగెను.

పంచపాల్గొనకు వచ్చితిని. కడపట ఒక్కమారు అతని చూతమని తిరిగిచూచితిరి. నిరాడంబరముగ కూలివానినలె ఒక చిన్నిబట్టను కట్టుకొని రాటుమునుండికొని అడ్డకాళ్ళవైపు కొని మహాత్ముడును రక్షించిన సాలీడులాగున అనందముతో నూలు వడుకుచుండెను. దేశము సం త ను ఉపద్రవమున ముంచునట్టి యంత్రవిధానమును వికలాంగము గావించి భారతీయుల నుద్ధరించుగూడునే యులుచుండెనా. లేక తానెల్లడి గూడులో తన యుత్సాహమున పరవశకృత్యముజేచి మధ్యనే చిక్కుకొనునా యని నేను అత్యర్థము చెందుచు, అచ్చటనుండి పిచ్చొంటిని.

ఆంధ్రవాఙ్మయనిర్మాతలు 1 (3)
వేమున క్యాలికో లెండు!
గల్లు ఆశీరములు!

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.
5 చిత్రపటములు ప్రాచీనమైనవి కలవు. తింజాపూరి రాజులు వేయించిన రంగులపటమునుండి తీసిన ఫోటో, వేమన్న శిష్యులొకనికి చూపకాలమున వ్రాసిన “వేమనచరిత్ర” యను ద్వితీయ కావ్య వివరము లున్నవి. కవియనూదిక.

1. వేదాంతము-కవిత్వము	10. కవిరి
2. వేమనచరిత్రము	11. పశ్యంతము
3. స్థలనిర్ణయము	12. పోలిక కవులు
4. కాలము	13. నీతులు
5. కులము	14. జీవితవిధానము
6. కుటుంబము	15. శిష్యులు
7. వేమన్న కాలమునందలి స్థితి	16. పద్యమకుటుము
8. మతములు-గురువు	17. రసవాదము
9. భావ	18. మహదశ

అను 18 కిరీకలు, ప్రసిద్ధకవుల పాద్యద్రవ్యములతో, పండితుల విమర్శనములతో, గ్రీకు, బ్రాహ్మ, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర కవుల పోలికలతో, “సంపూర్ణజీవితము-బోధకలు” గల గ్రంథము 290 పుటలు కలది వ్రాసినది. ఆ సేక నూతనచరిత్రాంశములు నిన్నటికంటె తేలిసి విందుగలవు. వెల ప్రతి 1-కి రు 2. బిచ్చాదులకు సాధారణప్రతి వెల రు 1-4-0

క మ ల కు టీ ర ము,
మైలాపూరు, మదరాసు.

గృహ నిర్మాణము 109
కృష్ణ, గుంటూరు, మైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.
మా గృహం పరిపూర్ణమైనది గలగూనునుండి. పేట కలకత్తెయింటుచే వచ్చుకా ప్రకటనను, పేటమానులు కలకత్తె, మాటమున, రత్నముతుండ్లు చిల్లరగానున్న, కర్ణాటకలో భారతీయులను విశ్రయించు చున్నాము. చెప్పినట్లుండు లెక్కలకు మా కెట్లు తక్కువ, రయలు చూచి మాతా తక్కువను నుండును. కానతిప్పి నారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను
ఆ. ముబ్బరాయుడు కంపినివారికి,
కేవల నిలవకర్తలు, కాకినాడ.

జ్యోతిష రహస్యము
ప్రపంచము దెల్లవలన మిక్కిలి భౌతికంగాంధి యనేక దౌగ్యతాద్రవ్యములను, కర్మశిక్షియును పొందిన ప్రాణెనరు ప్రకాశకారావుగారిచే రచియింపబడినది.
ఈ పుస్తక మెల్లవారికి బోధపడునట్లుగా చక్కని తెనుగులో వ్రాసబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారు గాతరులసహాయములేకుండ తమంతటాకీ జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెన్నఁడు ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తకములో ననేక జ్యోతిషగ్రంథములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషములకిదివరకు తెలియనట్టి హంశములు కలవు. ఒక్కసారి చూచిన వైని వ్రాసిన సంగతులు నిజమని మీకే తెలియును. ఒకప్రతి వెల రూ 2-8-0 లు దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
కళింగ జ్యోతిషునిలయము పోడరంగ. విశాఖపట్నంజిల్లా.

(3081) “కత్తికట్టలు”
ఇదొక గల్లి గజము పొడుగు గలది. సాగనైనది.
1-కి రు 4-8-0.
దీనిని కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టోఫీసుకువేళ
ముందువారు అర్జునుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు
పంపవలెను.
బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టరు అండ్ లాక్ మేకర్సు లెం.
వెద్దాపురం (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెసు: “ఇండస్ట్రీ” వెద్దాపురం
“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము”
మీరు ఇల్లుకడకునే తెలుగు సుధాహాయ నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దీనిమున కొక గంట పని. “ప్రాప్తి క్షున్ని నిమిత్త మణాభిర్ల పంపించండి!”
(13) ఇకపర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

దేశీయ వార్తలు

చెరసాలలో గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము

ఒకరు అహమదాబాదునుండి మాండ్లెరు గార్డియనుకు వ్రాసిన లేఖ
 త్రాచుపాము కరవకుండు మహాత్ముని ఒకలిపై ప్రాకిపోవుట - మహాత్ముడు మందహాసముతో చూచుట
 ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారు కలకత్తాకు వచ్చుట - దేశబంధు దాసుగారితో సంభాషించుట
 మహారాష్ట్రమున శాసనసభలను బహిష్కరింపవలెనను నాందోళనము - సభలు - తెల్లరుగారు దేశీయ
 కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులనుగూడ వదలుట
 దివానుబహదరు సి. కరుణాకర మీననుగారు 11 వ తేది రాత్రి మలబారులో చనిపోవుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

అఖిలభారతాయుధ్వేదమహాసభ - అధ్యక్షునకు ప్రతిపక్షులకు మిగ - ప్రవర్తకులకు
 స్వర రజతపతి ములు - మహావిద్యాలయము చర్చ - ప్రాతవిద్యార్థులసంఘము

దేశీయ కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము

గౌహతీనుండి కలకత్తాకు వచ్చుట
 సంఘనాయకులు దేశ బాంధవుని సందర్శించుట
 దేశీయ కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘసభ్యులకు పండిత మోతీలాలు నైచూగారు మున్నగు నాయకులు గౌహతీనుండి 11 వ తేదీన మరల కలకత్తాకువచ్చిరి. ఆనాడు మధ్యాహ్నము నైచూగండితుడు మున్నగువారు దేశబంధు నిత్యరంజన దాసుగారిమందిరమున కేగి వారిని సందర్శించి ఒక గంట సేపు రాసు గారి తో సంభాషించిరి. దాసుగారి ఆరోగ్యమును చెరసాలలోని సౌకర్యములను చెరసాలలో నున్న యితరమిత్రుల ఆరోగ్యమునుగూర్చి వారు సంభాషించిరి. మధ్యాహ్నము కి గంటలకు విచారణ జరిగెను. మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. 18 వ తేదీతో కంగరాష్ట్రపు సాక్ష్యము సేపూర్తిచేసెదరు. వారందరూ 14 వ తేదీనరతును కలకత్తాలోనే యుండురు. అపుడు దేశబంధుదాసుగారు మున్నగు కంగరాష్ట్ర నాయకులతో రాజకీయసన్నిధి గూర్చి ఆలోచించెదరు. హాకిం అబ్దులుఖానుగారు 18 వ తేదీకి కలకత్తాకు వచ్చెదరని తెలిసినది.

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

గాంధీమహాత్ముని యాజ్ఞ నే అనుసరింపుడు
 మహారాష్ట్రమున బహిరంగసభలు
 శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు. గాంధీమహాత్ము నాజ్ఞలనే అనుసరింపున ప్రజలకు బోధించుటకు మహారాష్ట్రమునందు పూనా, రామారి, పార్నేటు, కచూరు, హగొండ, కార్జుకు, కరడు, వాయి, సతారా, ఇస్మంపూరు మున్నగు పట్టణములలో సభలు జరిగెను. పూనాగరమున వస్తారు గులాం దస్తగిరుగారి అధ్యక్షతక్రింది 11 వ తేదీ సాయంత్రము సభ జరిగినది. ఆ సభలో టంక నేలు (హంబాయి)గా రీనివయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

కేంద్రస్థాని మరల హిందూమతమున చేర్చుట
 శంకరాచార్యస్వాములవా రింకను
 అనుమతి నియ్యలేదు
 శంకరయ్యగారు రుద్రాష్ట్రమున కేంద్రస్థాని మరల హిందూమతమున చేర్చగోరగా ప్రాచ్యుత్పత్తి మొనరించి హిందూ మతమున చేర్చెననియు అందులకు శంకరాచార్య స్వాములవారు గూడ ననుమతించిననియు ప్రకటించబడినవార్త సరిగాను లేనని నామి త్రుల ప్రోత్సాహమున నీ విషయమునుగూర్చి ఆలోచించి అనుమతించియ్యవలెనని కృంగిరిస్వాములవారికి వారిప్రతినిధిద్వారా విన్నవించితిని. అందులకు సానుభూతితో ప్రయత్నించెదమని ఆప్రతినిధి గూడ వాగ్దానముచేసెనుగాని యింకను వారియొద్దనుండి ఆజ్ఞ విదియను రాలేదని శ్రీరంగమునుండి టి. కే. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు హిందూసత్రిక్షవ్రాసిరి.

దేశీయ కాంగ్రెసు స్థాయి కార్యసంఘసభ్యుత
 తెల్లరుగారి రాజీనామా
 ఎన్. సి. తెల్లరుగారి రిజిమెంట్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇపుడు దేశీయ కాంగ్రెసు స్థాయి కార్యసంఘసభ్యులకుగూడ రాజీనామా నిచ్చిరి

కరుణాకర మీనను బి. ఏ. గారు కిరీశము లగుట

ఇండియను పేట్రీయటు పత్రికాసంపాదకుడు
 పత్రికావిద్యవాణమున చాలవిఖ్యాతిగాంచిన దివానుబాదరు సి. కరుణాకరమీననుగారు నిన్న (11 వ తేది) రాత్రి తెల్లవారుజామున 4 గంటలకు మలబారులోని పరపనగుడిలో కిరీశము లైరి.
 బి. బి. మీననుగారు మొట్టమొదట బి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రకటించబడిన హిందూసత్రికా కార్యాలయమున సంపాదక వర్తమునందు పని ప్రారంభించిరి. సంపాదక కాఖ్యుండు యిండియు మేనేజరుగా కార్యనిర్వహణమునుగూడ నొనర్చుచుండిరి. పిమ్మట హిందూసత్రికకు ప్రధాన సంపాదకత్వమును వహించిరి. ఆ పుటియ జమానులు మారువరకునుగూడ వాపదవి యుండే యుండిరి. అపుడు త్రైమాసపత్రిక యగు మదరాసు రివ్యూ పత్రికకుగూడ సంపాదకులుగా నుండిరి. పిమ్మట ఇండియను పేట్రీయటు అను అంగ్లదినపత్రికను ప్రారంభించి 12 సంవత్సరములు నిర్వహించిరి. పిమ్మట ఆరోగ్యము సరిగా లేనందున వదలివేసిరి. మీరు చెప్పే పురి రాజధానిలోని పత్రికాసంపాదకులందు కడుప్రాచీనులు.

తెజస్వీతిపువ్వుసంబంధసభ్యుల రాజీనామాలు

భాకర్ బహదూరు మహ్మదు హబీబుల్లా, ఏ. డబ్ల్యు. డెంబెత్, సి. ఎన్. వి. గార్ల తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిరి. బి. సి. ఆ. వెల్ రాయుబహదూరు స్వాంతరాధిపతిగారు తెజస్వీతిపు అసెంబ్లీకి ప్రభుత్వమువారిచే పేర్కొనబడిరి.

హిందూయు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

హిందూ, అగస్టు 11:—అస్మాదాబాదు జిల్లాలో దోలాపుర పాలకసంఘపరిపాలనమునుగూర్చి విచారకర నగు సంగతులు మాకు జేరినవి. పురపాలకసంఘమువారు తమపనులను సాగించుటకు సమర్థులు కారని తొలుటకు అవకాశము గల్గుచున్నది. పురపాలకసంఘపరిపాలన మొత్తము తప్పి కలముగ లేదు. అక్టోబరుమాసమునకు 7000 రూప్యములు పురపాలకసంఘమునకు లాటువచ్చును. పురపాలకసంఘము నెత్తివేయుటకుగాని, తప్పించుటకు గాని ప్రభుత్వమువారికిష్టములేదు. పురపాలకసంఘమువారు తమ ఆధికపరిస్థితులను తక్షణము చక్కబెట్టుకొన్నగాని పురపాలకసంఘమును తొలగించవలసివచ్చును.

బాపట్లతాలూకా గార్లసాకువాస్తవ్యులకు శ్రీయతగాడపల్లి వెంకటప్పయ్యగారు తమ కొమారుని వివాహసంహార్యన సమయమున వసువరులు ఖద్దరు వస్త్రముల ధరించు నటులు జేసి నడవనయమున స్వరాజ్యనిధికి రు 4 లు దయతో నిచ్చిరి. తదుపరి కన్యాకాశయగు యీయని రామయ్యగారు స్వరాజ్యనిధికి రూప్యరవయమును వారి కక్రీందనలేక అమితోత్సాహముతో వసంగిరి. యిటులనే దేశీయులెల్లరు కుభాకర్యములయందు స్వరాజ్యనిధి కట్టుముల వసంగెదరని ప్రార్థించుచున్నామ:-తె రామకొటయ్య.

రాజము హేంబ్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

అగస్టు 9:—8 తేదీసాయంత్రముతో 18వ అఖిలభారత ఆయుధ్వేదమహాసభ జయప్రదముగా ముగిసింది. 8 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటల మ్యాజియముతోటలో రాజమహేంద్రవర వైద్యులు అభ్యుత్థులకును ప్రతినిధులకును విందోసర్పిరి. పుమునన్న అన్ని రాజకీయ సాంఘిక వత్తుములవారును ఆహ్వానింపబడిరి. అనంతవాదియై పనిచేసినందుకు ప్రభుత్వమువారి యాహ్వానముకు గుర్తియై మూడుమాసముల కారాగార వాసముచేసిన శ్రీయతగాడపల్లి నాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు, శ్రీరాతూల బాపయ్యగారును వైద్యులవత్తుమున ఆహ్వానపుత్రములనెరిరి. ప్రభుత్వోద్యోగియులు, మిలిటరీలు, బ్రాహ్మణతరవత్తువాదులు అందరుగూడ గురుమూర్తిగారి ఆహ్వానమును గైకొని విందుకువిచ్చేసిరి. గజనల్లి రామచంద్రరావుగారు, డాక్టరు రామారావుగారు, కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు తలారి గోపాలరావువాయుడుగారు, మోతే రంగయ్యనాయుడుగారు మున్నగువారు విందులో పాల్గొనిరి. ఖద్దరుబట్టలనుపరచగా ఆందరును వానిపై హిల్స్పాని వింతారంగించిరి. పంచమసాదరులుగూడ విందులో పాల్గొనుట చాల శుభముచకము. ప్రభుత్వమువారిచే ముగిసినపరభ్యుతుగా నియమింపబడిన శ్రీయతగాడపల్లి ఖద్దరుగారు (పంచమ సాదకుడు) పంచరులమునకు చెంది పంచమసాదకులకు పాటుపడుచున్న శ్రీసుము కంక ప్రాయశ్చయగారును విందుకువచ్చి బ్రాహ్మణులతోపాటు సరి సమానముగావిందులో పాల్గొనుట మిక్కిలి సంతోషదాయకము. విందుముగిసినతోడనే ప్రజలందఱు అభ్యుత్థులైన శ్రీయతగాడపల్లి పంచానన కృష్ణకాశ్రీకవిజేగారిని ప్రస్తుతపరి నెతులగూర్చి యుపన్యసించుటని కోరిగా ఆయన అంగ్లమున ఒక అక్షరంబునేపు ఉపన్యసించిరి. బ్రిటిషు వక్తు బహిష్కారముగూడ కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు చేర్చబడుట యావశ్యకమనియు అందు ద్వేషభావమెంతిమూత్రములేదనియు, ప్రస్తుత కార్యక్రమము ఆనాచరజీయమనియు, పాతకాలాబహిష్కారము, కోర్టులబహిష్కారము జయప్రదముగా జరుగుట అసంభవమనియు, శాసన సభలయందు ప్రవేశించి ప్రభుత్వముతో పోరునల్పకలయుననియు హెచ్చరించిరి. శ్రీగజనల్లి రామచంద్రరావుగారు అభ్యుత్థులకు వందనములర్పించుచు యిరువకభిన్నాభిప్రాయమును వెలియిచ్చిరి. మహాత్ముగాంధీయందు, కాంగ్రెసుసూత్రములందును ఆంధ్రులకు సంపూర్ణవిశ్వాసముకలదనియు, శాసనసభ ప్రవేశము ఆనర్థదాయకమనియుకలవిచ్చిరి. పూనావాస్తవ్యులకు శ్రీనాథున రావుదత్తాత్రేయ అభ్యుత్థుని వాదమును ఖండించుచు హిందీ భాషలో ఉపన్యసించిరి. కాన్పిలులో ప్రవేశించుటవల్ల లాభమేమియు లేదనియు న్యాయవాదివృత్తిని విస్మరించనివారి యెడ నహనమును వహించుట హెచ్చరించిరి. వందనములతో సభ ముగిసెను.

శీతామర కత్తులు

ఇటీవల శీతామరము వారి నెరుగుదురు కారాగారవాస కక్షనిధించియుండిరి. వారిలో నొకరగు శ్రీ సుబ్బరాజుగారు అపీలుచేసుకోగా జిల్లాజడ్జిగారు రాజుగారు నిర్దోషియని తీర్పు చెప్పిరి. శ్రీరంగనాయకులు, రాజగోపాలు, అయ్యతరామయ్యగారుగూడ అపీలుచేసియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఒక్కకోదండ రామయ్యగారు మాత్రము అపీలు చేయలేదు.

నెల్లూరు

లోకమాన్యనివర్ధంతి 144-సెక్షను
 జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము వారును శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘమువారును శ్రావణ బి. 2 మధ్యవారము (9-9-22) లోకమాన్యని రుద్రవ వర్ధంతి మహోత్సవము జరుప నిశ్చయించి ఆనాడు పురుషులకును స్త్రీలకును, పురుషులయందును, స్త్రీలందును స్వామివారి దేవాలయమునకు, బహిరంగ సభలు ఏర్పాటు జేసిరి. నెల్లూరు సబ్ డివిజన్లోనువారు సదరు సభలయందు కల్లువేలముల గూర్చియు, గుంటూరు పురమున నిటీవల జరిగిన ఆరెట్టుల గూర్చియు, ఉద్దేశపూరితము లగు ఉపన్యాసములిచ్చి ప్రజాకాంతికి భంగము కలగజేసెదరని సాకు పెట్టి సభలను నిషేధించుచు మునిసిపల్ సహాయులలో భజనలాగాని ఉద్యోగులుగాని ఉపన్యాసములుగాని, సహాయనిరాకరణవాదు లెవ్వరును జరుపరాదని 144 వ సెక్షను క్రింద ఉత్తరువులను కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శుల కందజేసిరి.

స్త్రీయను, పురుషులను విశేషముగ జేరియుండినను, కాంగ్రెసు ఆజ్ఞానసాయము కాసనోల్లంఘన మొనర్చుటకు వీలులేకుండెను. కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు నిషేధపు టుత్తరువులను ప్రజలకందఱకు తెలిసింది సభలను ఆపుదల జేసిరి. ప్రభుత్వమువారు యీ పురమున నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగా సాగింప నిశ్చయించినట్లున్నది. గడచిననెల 18 తేదీ గాంధీమహాత్ముని స్మరించుటకై యెక్కడు జేసిన సభ నిషేధింపబడెను. ఈతొలి లోకమాన్యని స్మరించుటకూడ నిషేధింపబడెను. (విశవిలేఖరి)

కలకత్తాలో ఇద్దరు కనిపేట్టులు

దౌర్జన్యము

చెరి ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష

కలకత్తాలో నొక విధిలో నొక శ్రీలో యిద్దరు కనిపేట్టులు దుర్మితినొకవణ మొరించు చుండ, దాక్షిణ్య శ్రీ వాధానుగారు వారి నటించి హామ్యుగా కనిపేట్టు లాయును ఆయనకుమారుని అతడు చేరివారిని వరి యిద్దరిని కొట్టి అవలంబిని అరెస్టుచేసి త్రాగి అల్లరిచేసినట్లు వారిపై కేసు చేయగా ఆకేసు కొట్టచేసి కనిపేట్టులపై మరల కేసు చేయించిరి. ఆకేసులో కనిపేట్టుల కిద్దరికి చెరి ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష నేను బడెనని సర్వంటుపత్రక వ్రాసినది.

అనుకొన్న ప్రకారము వివాహమాడనందులకు నష్ట పరిహారము

కలకత్తా ఆగస్టు 11:— దేవుడు అలగూడరు నిల్వ గారిపై ల్యాండ్ సీజాకు అను నామె తనను పెండ్లియాడెద నని చెప్పి ఇంకొక రైసు పరిశియమాడెని లక్షరూప్యములకు నష్ట పరిహారమునకై దావా తెచ్చెను.

1915 సంవత్సరము మే నెలలో ప్రతివాది నాదిని పరిణామా దేవనని వాస్తవము చేసెను. యుద్ధానంతరమునకు నెండ్లిని అపుడేయుట కుభయము నంగీకరించిరి.

ఈలావుక ప్రతివాది ఇంకొక రైసు పెండ్లిచేసికొని ప్రతిష్టకు భిన్నముగ ప్రవర్తించెను. వాది పుట్టుకవలన నర్మనీ శ్రీ, ఇంగ్లాండులో నుండగ బ్యాంక్స్టురు బాకలుగాని పెండ్లియాడెను. ఇండియాకువచ్చిరి. బాకలుగారు నార్మన్స్టు రాష్ట్రముల న్యా యు వాది వృత్తిలో ప్రవేశించిరి. 1918 బాకలు గారొక్కరు మాత్రము ఇంగ్లాండు న కేగిరి. 1915 లో అతడు చనిపోయిరి. వాది నిమోహు చేసెను. అతడు ప్రతివాదిని కలసికొనెను. వాదిని పెండ్లి చేసికొనెద నని వాస్తవము చేసెను. వాది అందుల కంగీకరించెను. తరువాత ప్రతివాది ఇంకొక శ్రీని ముట్టుకొనెను. 82000 రూప్యములకు దావా దీక్షిచేయబడెను.

బొంబయి, ఆగస్టు 11:— ఇండియాలో నేవనల్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) వారు ఇండోరు నేవనలు బ్యాంకుమీద దావా చేసిరి. ప్రతివాదులు వారిదేక్షలకు ఏజంటును ఇండోరు నేవనలు బ్యాంకు అనుపేర వ్యాపారము చేయవలదేనని వారు తలచుచున్నారని కోరిరి. ఈ పేరుతోనే గాక వాడుల పేరునకు అలాహాబ్రిము సంబంధముగల పేరుతోనూడ వ్యాపారము చేయ కూడదనిరి. ప్రతివాదులు దావాఖర్చులను భరించకలెను. పరిశితులనుబట్టి వాదులకు కోరిక ప్రకారము పరిహారము నియమలయ్యెను. తమ పేరును అనుసరించి జనసామాన్యమును మోసపుచ్చుటకు ఈపనులను చేయుచున్నారని వాదులవాదము. అట్టి దురుద్దేశము లేదనియు నుద్దేశముతో స్థాపించితిమనియు ప్రతివాదులు తెలియజేసిరి. వారులబ్యాంకు ఎక్స్క్లూజివ్ బ్యాంకుల అనేకవిధముల పనిచేయుచున్నది. కాన దావా విజ్ఞప్తకరని దావాను కొట్టివేయవలెనని. విచారణ జరుగుచున్నది.

బొంబయి గవర్నరుగారు పూనా గౌరవకోసమాజపు పాఠశాల బాలుకుల బహుమతులను బంధించెట్లు సందర్భమున గానకరకు పాఠశాలకుండు నేర్పుటకు భరతఖండపు సంకీర్త నిద్యకు ఒకవిధమున ప్రత్యేక నియమము - నోపేషన్ - లేదని చెప్పి భారతదేశపు గానవిద్యయును ఈపాఠశాలయులను తండ్రిను చేయుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించినందున భరతఖండపు అధికారినియు సంబంధించుటచే అపనివిమరణలనినచెప్పెననిరి. బాతియపదతుల ననుసరించి భారతచిత్రకళల నభివృద్ధి చేయుటకు కేంద్రీయచిత్రకళప్రయత్నించినదినియు ఈకళలకు సంబంధించిన గానవిద్యకుల పునఃసంస్థించుట మున్నందులకు సంకీర్తించుచున్నాడనిరి.

అంధంగి

గోదావరిజిల్లా ఈడ్డరను డెల్టా నదిరన్ గురు దివిజన్ లో చేరిన రామచంద్రపురం తాలూకా యొందరం కెనాలు నెరిరు ఈ డెల్టా నదిను సాగుబడి కావలసిన భీమకోసుపాలెం గుట్ట పూడి అంధంగి గ్రామముల తాలూకాభూములు సుమారు 500 యాకరములు సాగుబడి లేకుండ గయాపాగా వుండియున్నది. సరకుభూములకు నీరు సప్తము అవుటలేదని యంత్రులని అధికారులకు అజ్ఞులు యిచ్చుకొన్నను మాత్రము నివారించి మాకష్టములను తొలగించు అధికారవర్తనమునాడు కానరాదు మనుష్యులు త్రాగుటకున్న నీరును త్రాగుటకున్న చెరువులకు నీరు సప్తము కావాలని స్త్రీ లో పున్న స్పటికి మా దౌర్జన్యమునకు భగవంతుడు కూడా అధికారవర్తనలో కూడినట్లు యిప్పుటి వరకు వర్షముకూడా కురియక వుండెను. మేము ఇట్టి పీఠిలో గవర్న మెంటువారికి పన్నులు యిచ్చుకొనుట యెట్ల పూనుకున్నా మేము తిరించుట యెట్ల తెలియవచ్చును. సుంకర తిరుపతిరావు

ప్రాధేసరు మోహను

సి. ఆర్. డి. నాయుడుగారు

చెన్నపురికినచ్చుట ఉపన్యాసములు

భారతీయులకు సంపూర్ణాభ్యుదయము శరీరబలమును కలిగియుండుటయు చేయుటయు తమ విధిగా నేర్పరచుకొనిన ప్రాధేసరు మోహనుగారికి చెన్నపురిలోని శ్రీకోశిజిల్లా కలెక్టరు కాలల పోదరులందరను మనఃపూర్వక మగు సాగ్గత మొసంగిరి. ప్రాధేసరుగారి ఉపన్యాసము లెపు డెంతట జరుగు నదియు ముందు ప్రకటించబడును. ప్రాధేసరుగారు భారతీయులకు కందరికినీ అభ్యుదయ మగు బ్రహ్మచర్యవ్యాధామ మను మహాఫలము నొసంగి దేశీయుల కృతజ్ఞతకు సాక్షులై యున్నారు. ఉత్తరహిందూస్థానమునం దంతటను సంచార మొనర్చి అచటి విద్యార్థుల కీ మహాఫలము నొసంగి వారి కృతజ్ఞతాపూర్వకాభినందనముల నందుకొని ప్రాధేసరు గారు చెన్నపురికి వచ్చుచున్నారు. పంజాబుకళాశాలల వారందరను ప్రాధేసరుగారి సూతనసందేశమును కొనియాడుచు ప్రాధేసరు గారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి. వంగరాష్ట్రమున విద్యార్థులు కూడ ప్రాధేసరుగారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి. అమృత బజారు, బెంగాల్, ప్లేట్సుచును పత్రికలు ప్రాధేసరుగారిని చాల ప్రశంసించెను. ప్రాధేసరుగారు "యిండియన్ ముల్లరు" అనిపేట్టు మునువ్రాసెను. పూనానగరమున పెంటువి నెంటుకళాశాల ప్రిన్సి పును, బొంబాయి లెస్సున కాలేజీలోని డాక్టరు పార్మరుగారు గూడ ప్రాధేసరుగారిని చాలప్రశంసించిరి. ప్రాధేసరుగారు చెన్నపురిలో వారమునాడు మాత్రమే యందు రని తెలియుచున్నది.

అలహాబాదు బ్యాంకుదొంగతనము

నేరములో ఆరుగురు ముద్దాయిలును, శ్రీలోగూడ దొంగలుగ నిర్ణయించబడిరి. శ్రీయెడల దాక్షిణ్యమును జూప వలెనని జూరర్లు నిశ్చయ్య జేసిరి. తీర్పు నేడు చెప్పబడును.

స్టాకాట్ రిట్రెయిన్ కమిటీ

నాగపురము ఆగస్టు 11:— వెకవిటీ యెదుట సెటిల్మెంటు కమిషనరు, ల్యాండురి కార్పొరేషన్ ట్రెంచి వి. సి. ఎస్. గారు ఇండియాలో ఇంపీరియలు సర్వేనునకు ఇంగ్లాండులో రిక్రూటు మెంటు నాపుడేయవలెననిరి. ఈ సర్వేనునకిగతులు సర్వేముగ లేలవరకు అపుడేయవలెననిరి. అధినివేకములనుండి రిక్రూటుచేయుట నిలిపిననీ ఉన్నతోద్యోగముగ (నువీరి యునర్విస్) ప్రొవిజన్ పి. యల్ సర్వేనులోనుండి నియమించుటకు వీలగుననిరి. ప్రస్తుతమున్న వారి సర్వేనునకు ఎక్జిభంగము రావచ్చు భారతీయులనే పనిలో ఎంతయందని నియమించినను తన కాక్షేపణ లేదనిరి.

సంగార డిప్యూటీ కమిషనరు హైమింగ్స్ గారు సెటిల్మెంటు ల్యాండు రికార్డువిభ. యులో అధికారిభవమునకు అంత అవకాశములేదనిరి. అడబను డిప్యూటీ డైరెక్టరులను నియమించినపుడు సూపరింటెండెంటులు, అసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటులను ఎత్తివేయవచ్చుననిరి. తాసిల్దారులు ల్యాండు రికార్డు పనిని జూడగలరనిరి.

జిల్లా

గ్రాంటు మెడికల్ కాలేజీకి చేరిన కన్స్టేబుల్ వైద్యాలయములనుండి చాల బియ్యమును గోగులును వైద్యాలయములో చికిత్సను బాండుచున్న వారును వెడలగొట్టుబడిన బొంబయి కాన్స్టేబులనుసగలో చర్చించబడెను. మరొక పంజాబీగారిని దూరి. ఇపుడు పంజాబీగారు తమతప్పు గాతనియు, డబ్బు చాలదు. ఇది వరలో ఇచ్చిన మొత్తము లో నే గడపుటకు వీలులేదనియు డబ్బుచాలవలెనని ఇపుడున్న గోగులను కొందరిని వైద్యాలయమునుండి పంపివేయవలసియుండు ననియు 80 యందకి డబ్బునుసోపాపుననియు కర్నూలు కార్పొరేషన్ గవర్నమెంటునకు తెలియజేసినదియు ఏమిచేయవలసినది తెలియజేయవలెనని కార్పొరేషన్ గారు కోరినదియు తెలియజేసిరి.

దానిపై తినివేదికమునకు ప్రభుత్వము వారమునాడు లో చేరవచ్చు కొందరిని గోగులను వెడలగొట్టుటలనియునీ తెలియజేసిరి. ఆ నివేదికము సర్వక జనరల్ కార్యాలయములో వారము గోజులు ఆలస్యమై ఆగస్టు 4 తేదీ నిలిచినది. తేదీ న నియు తేదీ న తేదీ న మే అతి జరుగుగ తంతిసంపి ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాటులనే నడిపించవలెననియు ప్రభుత్వమువారియు తీరుపుకై చేయించవలెనని చెప్పి తినివేదికము సంగజిగి గారనిరి. తానట్టి ఉత్తరువును స్పష్టముగ బంపినను గోగులను వెడలగొట్టుట తనకు అత్యవసరముగ నున్నది. దీనికంతకు ఏదో తప్పు యభిప్రాయము నడియందుటయే కాకణ మాయెననిరి. కర్నూల్ కార్పొరేషన్ గారు నివేదికము సంపాదనని గోగుల యున్నాడని పంజాబీగారు నడిపిరి.

యెన్ డెడ్ ప్లేట్సు 'నూజు' (నాక) బొంబయికి 10 తేదీని వచ్చెను. నిన్నటియదయమున దాని గౌరవార్థము ఫిరంగులు కాల్చబడెను.

బల్లెరియా బందిపోటు నేరము

అప్రూవరుసాక్ష్యము

కలకత్తా, ఆగస్టు 11:— బల్లెరియా బందిపోటు నేరములో నేడు బ్యాంకుపురపు సబ్ డివిజను ఆఫీసరు నెడుట అప్రూవరు సాక్ష్యమిచ్చెను. ఈ నేరములో ఎన్నో జీవితములు మరి ఇంకొక ఆరుగురు ముద్దాయిలకు జేర్చబడిరి. కాంతికుమార్ ఘోష గారియింట్లో దొంగతనముచేసిరి. పంజాబు మెయిలులో టిప్టులు గాటని సంవేసని ఇండికరలో ఎన్నో గాటని అరెస్టుచేసిరి. కాని నేరము నిరపరచ తేలంగున విడుదల జేయబడిరి. ఈ నేరమునకు పూర్వము పరియనాట్టిలో రెండు దొంగతనములను జేయుటకు ముద్దాయిలు ప్రయత్నించినది అప్రూవరు తెలియజేసెను. పోలీసువారు బాగ్రత్తగ పనిచేయుటచే ముద్దాయిల ఆట సాగలేదు. ఈ దొంగతనము జేయుటకు ఒక మోటారుబండి నెక్సస్ గ్రాసు మునకు బోయిరి. ఇంకొక వెలుపలిగొంగునున్న తలుపును బలవంతముగ తెరచిరి. ఇంటి వెలుపల విడుదల అయిన ఘోషాల్లై కానలియుండిరి. ఇంకొక వి. ఎ. గుర్జి ఘోష్ ప్రవేశించిరి. ఇంటియనువాని ఇద్దరు రివాల్యరులను జూపియనెట్టిరి. పొటు గెంటివారు కొందరు తుపాకులను గావీరి. గ్రామస్థులందరను గుమిగూడిరి. ఇంటిలోనుండి బయటికివచ్చునపుడు ఎక్సెలను, మరి 4 గురిని అప్రూవరు జూచెను. వీరగ్రామస్థులతో ఘోరా హోరని పోరిరి. చాలమంది గ్రామస్థులు తీరిగా త్రులయిరి. తుపాకులను గాల్చుచు నే దొంగలు పారిపోయిరి. తనమొట్టును చెరువులో పారవేసిరి. తమకొకరై కనిపెట్టుకొని యున్న బండిలో నెక్సెకచ్చిరి విచారణ జరుగుచున్నది.

అమృతనరము

సిక్కు సంస్థాపకులకు శిక్ష

అమృతనరము, ఆగస్టు 11:— సిక్కు సంస్థాపకులకు అన్యతత్వమైన సర్దార్ అమోరసింగు చాబల్ గాయుడు, మరికొక ముగ్గురును కొందరిని ఎత్తుకొనిపోయి గని వి. సి. సి. 356 నెక్సెక్రెండ నేరముమోపబడెను. నేరము వైసెక్రెను ప్రకారము రుజువు గాలేదయిన నలుగురిని 342 నెక్సెక్రెండ దండనాధికారి శిక్షించెను. అమోరసింగుగారికి 6 నెలలున్న కము 200 రూప్యములను నిమానావేసిరి. జరిమానా నియమలకు మూడు వారములు అదనిము వరకము ననుభవించవలెను. ఇంకొక ఇద్దరు ముద్దాయిలు 500 రూప్యముల జరిమానాకు సాక్షులైరి. జరిమానా నియమన్న 3 నెలలు శిక్ష ననుభవించవలెను.

పంజాబు శాసనసభ

లాహోరు ఆగస్టు 11:— పంజాబు సభాభివృద్ధి చట్టమును ఆమోదించు లెనని పంజాబీగారు తీర్మానమునుమోపించిరి. సభచాలించుటకు పూర్వము చట్టము అంగీకృతమాయెను. గురువ్యారాట్టి సునుగొచ్చి సానుభూతితో యోదించెదమనిరి. అందరను లాభముగ నుండనటుల కాననములనుజేయుటకు ప్రభుత్వము తెలుసు సంస్థితైయున్నాడు. కాని శాసనమునుజేయుటలో ప్రభుత్వమువారికి ఒక్కరకే అధికారములేదు. ఈసభవారికినూడ హక్కుగలదు. అని గబలు గారు నుడిచిరి. సభ అంతటితో ఆపుచేయబడినది.

బీహారు శాసనసభ

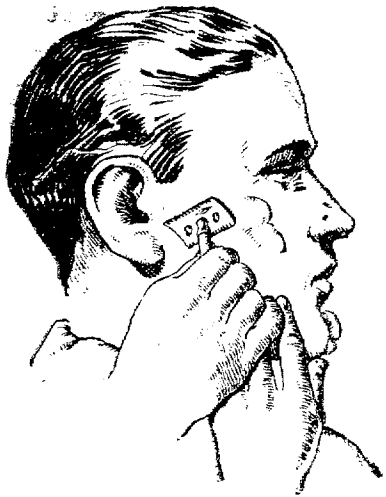
రంది, ఆగస్టు 11:— కోర్టుజీవా నరహ చట్టము అంగీకృతమాయెను. వై వేటు ఇరిగేషను విల్లు ప్రవేశపెట్టబడెను. మరల బతుగుభవనకు ఈజిల్లును ఆపుచేయవలెనని గొప్పచర్చ జరిగెను. కాని జిల్లు సభకణ చేయబడిన ప్రకారము ఆమోదించబడెను. మైసూ ఇరిగేషన్ బిల్లుగూడ ఆమోదించబడెను.

బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును త్వరలో స్థాపించుటకు తోడ్పడెదమని బీహారు సెట్టరులు గవర్నరుగారి కభినయమొసంగిరి

మా. సర్ మహ్మద్ హక్ గారు డిల్లీనిశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రోఫెసరులగును, ఎఫ్ జే వెస్టరక గారు రెక్టరుగను నియమింపబడిరి. ఇద్దరును గౌరవోన్మ్యుగితే. తీరము లేదు. సర్ విలియము మారీస్ గారు సిల్లాంగకు నిన్న వెడలిరి.

ప్రభుత్వమువారి ఉత్తెనుల సంస్కరణకు మోఖోట్ట న్యాయమూర్తులు చీఫ్ కోర్టు న్యాయమూర్తులు జుడిచల్ కమిషనరులను రక్తంబధిధారులై రావలయును రక్తవర్ణముగల పట్టు దుస్తులను ధరింప నవసరములేను.

పాటిపరీతులలో నియమించబడు ఉద్యోగములు గాక ఇంకొకవిధముగ ఇండియాలో వానన మేర్పరచుచున్న వారిని వి. సి. ఎస్. లో జేర్చుకొనుటకు నిబంధనలను జేసిరి. నేడని ఇండియా గజటులో ప్రకటించబడినది.

అ మె రికా దేశ ము నం దు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సెప్టిమంగల కత్తితో (2)

వీరే ఔరము చేసికొనుదు

Brownie

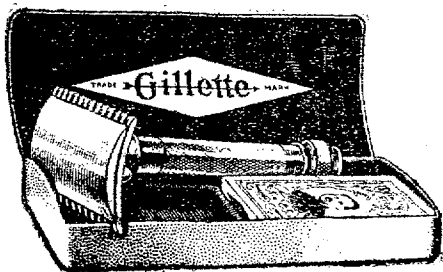
ప్రాసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెటు లేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెటు లేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెటు కత్తిని లేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుదు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చీర్ర
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక బక కత్తి (బ్రౌను) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

XIV

కొబ్బరి

ఉష్ణ దేశములలో సముద్రతీరములందు కొబ్బరిచెట్లు
సాధారణముగా వ్రేగును. సముద్రతీరమునకు చాలదూరము
నుండి ప్రదేశములలో అవగా కొయ్యలయ్యాయి, ఒక్కరి మొద
లయిన చోట్లలో వ్రేగును. కాని సముద్రతీరములందు వలె
కృత్రిక రాజాలవు. సముద్రపు గాలి వాటికి శ్రేయస్కరము.

జాతులు

కొబ్బరిచెట్టులో అనేకజాతులు వున్నవి. (1) కొన్ని
చాల పెద్దవి. ఇవి సాధారణముగా నీలవర్ణములో వ్రేగుచుండు
ను. కొయ్యలయ్యాయిలో నీలవర్ణమున్నవి. ఫలితము చెట్ల తీసుక
పోయెడి చిప్పలు ఈజాతికి సంబంధించినవే. ఒక్కొక్క నెలకు
10, 15 కంటే అధికముగా నుండవు. చాల చిన్న కాయలుగల
జాతి యొకటి కలదు. తిరుమార్లుము, కుంకుము, నక్కము మొద
లయినవాటిని పోయటం కుపయోగించెడి చిన్ని చెంకాయలు
ఈ జాతిచెట్టుకు సంబంధించినవే. ఒక్కొక్క నెలకు అనేకముండు
ను. కాని లాభకరమైనవి కావు. ఈ చెట్లు మలబారుకందు గలవు
అంత చెట్టియు అంత చిన్నవియు కానివి మనము సాధారణ
ముగా వ్రేయజేయుదు. ఇవే లాభకరమైనవి. (2) రెండవ
జాతి పచ్చని, ఎక్కువ భాగింపవచ్చును. (3) కొబ్బరిచెట్టు ప్రత్య
మైనజాతి యొకటియు, నీటి కుపయోగించెడి జాతి మరొక
టియుకలవు. నీటి కుపయోగించెడిజాతిని గంగా జాండా'యని
ఉత్తరసర్కారులలో పిలుచును. మద్రాసులో "కింగ్ కొబ్బ
రి" అను ఎక్కువజాతి యొకటికలదు. దానినీరు గంగాజాండా
నీటికంటే అనేక చెట్లు రుచికరముగా నుండును. తెనుగేడ్,
కోలాలకంటే రుచికరముగా నుండును. కొబ్బరిచెట్టు మధురము
గానుండును. ఈ జాతి నీటిమాత్రము ప్రత్యక్షమైనది చెట్ల పెద్ద
పట్టణములలో "ఎళనీరు" అమ్ముట వాడుక. "ఎళనీరు"కు గాన
"కింగ్ కొబ్బరి"ను మాత్రమే వ్రేయజేయుట చాలమంచిది.
(4) కొన్ని జాతిచెట్లు కాయలు సుంద్రముగను మరొకన్నిటిని
కొలగనుండును. (5) కొన్ని జాతులచెట్లు 4 సంవత్సరములలోగా
ఫలించును. మరొకన్ని 8 సంవత్సరముల తరువాత ఫలించును.
"కింగ్ కొబ్బరి" నాలుగుండ్రము ఫలించును కాని ముప్పది
యేండ్లకు చచ్చిపోవు నని యుండును. వీటి విత్తనపుకాయలు
అవయోగ దివ్యజ్ఞానసమాజపుతోటలో పెట్టిన వాలాగారు
అమ్ముచున్నారు. సామాన్యపుజాతి కొబ్బరిచెట్టు సాధారణ
ముగా 10 యేండ్లకు ఫలించును.

శీలలు

వందలిశీలలు కొబ్బరిచెట్టుకు ప్రత్యక్షమైనవి. ఉత్తర
సర్కారులలో కొబ్బరితోటలకు ప్రసిద్ధి చెక్కిన అవలూరు
తాలూకాలోని శీలలు వందలి. ఇతరకంటే సుత్తుకలశీలలు
వేరేలేవు. సాధారణముగా సముద్రతీరములందలి శీలలు ఇనుక
గరుములు. ఇట్టి శీలలలోనే కొబ్బరిచెట్టును విశేషముగా వ్రేయ
జేయుచున్నారు. వాటివల్ల నాలుగడుగుల కంటే లోతుగా
వ్యాపించవు. కాబట్టి వానకాలమందు తిప్పు మిగత సమయ
మందు ఎల్లప్పుడు నీరు కట్టవలసియుండును. పక్కమతీరవందలి
శీలలు ఇనుక సంబంధమైనవి కాబట్టి నీరు కట్టుచుండును.
వందలి శీలలలో తేమ నిలచియుండును. కాబట్టి వానలు ముగి
సినవెంటనే శీలను దున్నుదురు. అంజువన శీలలో తేమ
యుండును దుక్కి దున్నని తోటలలో ఎండకాలమందు
కాయలు రాలిచుండును. గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో కొండరు
ఎండకాలములో నీరుకట్టు నవసరము లేదని యుండును. కాని
ఎండకాలములో చెట్ల పచ్చగా నుండవోవుటయు, కాయలు
రాలిటయు గాక, వానకాలములో ఏర్పడి ఎండకాలమునకు
పక్కమయి దిగి నన్ని కాయలు, మిగతకాలమందు లభించవు.
ఎండకాలమందు గూడ నీరు కట్టుచుండినయెడల వందలి
శీలలలో సహితము ఫలితము ఎక్కువక నుండును. కృష్ణా
జిల్లాలలోని చిన గల్లపాలెము పెద్ద గల్లపాలెము గ్రామము
లలో ఇనుకశీలలో కొబ్బరితోటలు విశేషముగా వేసి
యున్నారు. వారు వందలి శీలలోని వారు చేయులాగుననే
ఎండకాలమందు నీరుకట్టక, దుక్కి దున్నుదురు వందలి
శీలల వారికి ఎండకాలమందు నీరు ధారాళముగా లభించదు.
కాని, వై నుదహరించిన రెండు గ్రామములలో ధారాళముగా
లభించును. నీరు ఎండకాలములో నీరు కట్టుట చాలమంచిది.

వ్యవసాయ సాంప్రదాయములు

మద్రాసు రాజధానిలో నూరు ప్రదేశములందు అవగా
పప్పువత్తీయందును, నూర్పుతీయందును ఉత్తరసర్కారుల
లోను దక్షిణజిల్లాలలోను కొబ్బరిచెట్టును వ్రేయజేయుచుం
దురు. ఈ నూరు ప్రదేశములందలి వ్యవసాయ సాంప్రదాయ
ములలో చాలభేదములున్నవి. వశిష్టముగ్గుల చెట్ల బాగుగ
వండిన కాయలను, వాని కలుగకుండ కోసి, కందువారములు
ఎండనిచ్చి అట్టికాయలను వారువడిలో కండ్లవైపు వ్రేకుండు
నట్లు ఒకదాని వెంటి యొకటి నాలుగుడు. వారువడికి ఇనుక
ప్రక్షిము. ఇతరశీలలలో ఇనుకను కలిపిన వారుండును.

చెందకుండుటకంటే లోతుగా త్రవ్వ నవసరము లేదు. ఎల్లప్పుడు నేల తేమగా నుండునట్లు నీరు పోయించుచుండవలెను. మూడు నెలలకు మొలక లేతును. మూడు నాలుగు నెలలతరువాత ఉత్తర సర్కారులలో మరొక నాడుమడిలో చెండుగ జముల దూర మున తిరుగ నాటుదురు. కాని మిగిలిన ప్రదేశములందు స్థిరముగా నాటివేసెదరు. చెండవడిలో నాటినయెడల చెట్టు మొలకలు లాగుననియు అందువలన ఫలితము తీసిగొందుననియు, తలంతురు. వారి యభిప్రాయము ఎంతవరకు సరియో తెలియదు. కాని ఇతర ప్రదేశములలో మొదటి నాడుమడిలో నుండి స్థిరముగా తోటలో నాటుదురు. కాని, చెట్ల మొదట్లో లావు అగుటలేదు. చెండవడిలో నున్నంతకాలము అనగా మూడు నాలుగు నుండు తిరుగులు నీరు కట్టుచుండుదు. కాని, అటుతరువాత స్థిరముగా నాటివేసెదరు. ఎండకాలమందు నీరు కట్టుదు. ఈ పద్ధతివలన క్యాయము చాలభాగము తగ్గును. ఇతర ప్రదేశములలో 7, 8 నెలల చెట్టును స్థిరముగా నాటివేసెదరు దాని వెంట అట్టిచెట్టును నాటుదురు. అందువలన పెంకాయ చెట్లకు ప్రత్యేకముగా నీరు కట్టుదు. క్యాయసామ్రాజ్య బలముచేయ నవసరములేదు. వీరికి సంతోషము పొడవునను నీరు లభించును. కొద్దిచెట్లు తోటాల్లు ఇతర చెట్ల వేయటవలన పెంకాయతోటలు ఫలితమునకు రాక ముందే కొంతలాభము వచ్చును. అరటిచెట్లతోగాక బొప్పాయి చెట్లయినను బావు. దానివల్ల చెట్లనయినను కూరకాయల వైనము వైరు చేయవచ్చును.

ఎంతెంతదూరమున నాటవలసివచ్చి, నేలను ఎక్కువగా అనుసరించి యుండుటయేగాక, ఉద్దేశమునబట్టి యుండును. చండలి నేలలు సమతలమిది గాన చెట్లు విశాలముగా వ్యాపించును. అందువలన ముప్పదియడుగులకంటే నెక్కువదూరమున నాటవలయును. ఎకరమునకు 50 చెట్లకంటే ఎక్కువగా నుండకూడదు. నీటిని భారాకముగా కట్టి ఎరువును విశేషముగా వేయు స్థలములలో సహితము అలాగే చేయవలయును. ఇసుక నేలలో బలము తక్కువ. కాబట్టి చెట్లు విశాలముగా వ్యాపింపు. కాబట్టి 100 మొదలు 200 చెట్లు వేయవలగలదు.

ఉత్తరజిల్లాలో కొద్దిచెట్లు కల్లు కుప్పయోగించరు. కారణము తెలియదు. దక్షిణజిల్లాలోను పశ్చిమతీరమునను కొద్దిచెట్లనే కల్లు కుప్పయోగింపరు. ప్రత్యేకముగా కల్లు కుప్పయోగింపబడెడి తోటలలో చెట్లను 9, 10 యడుగుల దూరమున నాటుదురు. అంత సహితముగా నాటిన చెట్లను కల్లు కుప్పయోగించకపోయినను కాములు కాయవు. కొద్దిచెట్లకు ఎండయు గాలియు విశేషముగా నుండ నీటి కాయలు కాయవు. ఒక చెట్టు ఆకులు మరెయ్యక చెట్లు ఆకులు తగులకూడదు. అడయాలో ఒక కొద్దిచెట్లతోటలను. చెండకరముల వైశాల్యము కల్లుకొరకు పూర్వకాలమున పిక్కగర్వగా నాటియుండిరి. ప్రస్తుతము కల్లుకొర కుప్పయోగింపక కాయలు కాయవలెనని ఎరిగినందుకట్టిను ఎంత యెరువువేసెనను ఎండయు గాలియు దారాళముగా లేనందున, ఒక్కొక్క చెట్టుకు 5, 10 కంటే నెక్కువ కాయవు. అతోటకు ఒక ప్రక్కన రస్తా అడు. అచ్చటి చెట్లమాత్రము దూరమూనున నున్నవి. ఆ 20 చెట్లకు ఎంత ఫలితమో, మిగత 200 చెట్లకు మొత్తముమీద అంత ఫలితము లేదు. కాబట్టి యాకపడి ఎక్కువగా నాటినందున లాభ ముండదు.

సాధారణముగా పెంకాయచెట్లు 8 యేండ్లకు కాపుకు వచ్చును. 12 ఏండ్లకు పూర్తిగా ఫలించును. అలాగు ముప్పది నలుబది యేండ్లవరకు ఫలించి క్రమముగా తీసిగొన నారంభించును. నూరేండ్లవరకు జీవించియుండును. నాలుగేండ్లకు ఫలించెడి కింగ్ కోకోనట్ ముప్పదియేండ్లలోపల నశించునందురు. కృష్ణ గోదావరిజిల్లాలో ఉప్పుతీరుల యుద్ధన కొద్దిచెట్లను మొలకే నుడుదు. ఆ చెట్లు అముదారు సంవత్సరములకే ఫలించుననియు, కాయలు విశేషముగా కాయుననియు, 20 వ సంవత్సరములతరువాత ఫలితము తీసిగొన నారంభించి ముప్పది యేండ్లకు నశించుననియు చెప్పుదురు.

ఎరువులు

ఎరువు లన్నిటిలోను పశువులపేద ఉత్తమమైనది. పశువులను చెట్లకు కట్టివేరుట చాల మంచిపద్ధతి. పశువులపేద లభించనియెడల ఉరకు, పెసర, జనము, అలచంద మొదలయిన వైద్రుల కొద్దిచెట్ల పొదలలోవేసి పూతవల్లనప్పుడు నేలలో దున్ని వేయట మంచిది ఏయెరువువేసినను కొంత బూడిద కలుపుచుండవలెను. చెట్లయెట్టును 6 అంగుళములలోతున మట్టి, పొదలతో ఎత్తి, గట్టుబూదపోసి ఎరువుచల్లి, తిరిగి మట్టితో కప్పివేయవలయును. కొద్దిచెట్లవేళ్లను సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు కత్తిరించుచుండవలెను. క్రతి రెండుచెట్లకుధ్యక్ష 1 అడుగు వెడల్పు, 1 అడుగు లోతుగల గోతి త్రవ్వి పెద్దపెద్ద వేళ్లనుకోసి ఒకటి రెండువారములు ఆరనిచ్చి వేడ, పచ్చియాకులు మొదలయిన వాటితో నింపవలయును. ముండ్లులేని నాగుజెముడునుగాని ముండ్లుండెడి నాగుజెముడునుగాని ముక్కలుముక్కలుగాజేసి గోతిని నింపి మట్టి కప్పివేయవచ్చును. వర్షాకాలము ఆరంభించుటకు ఒకనెల ముందుగాను, వర్షములు నిలచినతరువాతను ఆలాగు చేయవలయును. మలయాళదేశములో కొద్దిచెట్లకాయ మట్టల పొడిని కాల్చి, ఆబూడిదను యానిధముగా నుపయోగించుదురు. వేళ్ల

కునుపదనంతవరకు చెట్లయెట్టును 6 అడుగులదూరము వై మున్నును తీసి ఆబూడిదను వేళ్లమీద మూత్రమే పోసి మట్టికప్పుదురు అందువలన కొత్తవేళ్లు మొలచుననియు చెట్లకు ప్రత్యేకమైన యెరువుననియు వారించుదురు. బండి జల్లనిండుగ బూడిదవేలరు 4 గు కొడురు. చెరువుల, కుంటల, మట్టియు నాగు జెముళ్ల క్రిందిమట్టియు కొద్దిచెట్లతోటలకు ఉపయోగించును.

ఫలితమును అభివృద్ధిచేయు మార్గములు.

క్రద్ధతక చెడిపోయినతోటలను కొని ఎరువువేసి, నీరు కట్టి అద్వైదప్పుడు దున్ని మొదటికము తోటలను చేయుట సాధారణముగా అందరికిని తెలిసిన విషయమే. మరొక ముఖ్య విషయము కలదు. ఏతోటకు వెళ్ళిచూచినను ఎకరమునకుండెడి 50 చెట్లలో కొన్నిటికి ఏమాత్రము ఫలితముండదు. కొన్నిటికి 500 వంతున కాయును. సరాసరిచెట్లకు 75 కాయలు కాయును. క్రతిచెట్లకు 500 కాయలు ఏలకాయవు అని ప్రశ్నించిన “మన మేమి చేయుగలము” ప్రశ్నత్తిర మిత్తురు. క్రతిచెట్లకు 500 కాయలనట్లు చేయవచ్చునని నాటంపు. అందుకుగాను ఒక చిన్నమార్పు మార్తమే చేయవలయును. నారుకుగాను కాయలను కొయ్యుకప్పుకు విశేషముగా ఫలించెడి దోగో ఫలించని దోగో యోచించి అన్ని చెట్లకాయలను గాళి యెత్తి నారు మడిలో నాటుదురు. అందువలన రాకచెట్ల మనకు లభించును. అలాచేయక, తోటయంతటిలో ఎరువు కరణమున గాక సహజముగా ఎక్కువ కాయలు ఏ చెట్టుకాయునో ఆచెట్టు కాయలను మూత్రమే నారు కుప్పయోగింపవలెను. ఆ కాయలకంటె చిన్నవయినందున కొన్ని చచ్చిపోయినను, ఆ చెట్టు కాయలను మూత్రమే నారు కుప్పయోగింపవలెను. ఈ కాయలవలన యెక్కువ చెట్లు తల్లిచెట్లకంటే కదికాయలు పొందు తగ్గు ధేదముతో ఫలించును. మంచి బలమైన నేలలోను, బలములేని ఇసుక నేలలోను ఒక ఫలితము నిచ్చు చెట్లుండెనేని, బలములేని ఇసుక నేలలోని చెట్లు కాయలను నారు కుప్పవలెను. మామిడి, నిమ్మచెట్లకు పీలుపడిన విషముగా కొద్దిచెట్లకు అంటుకట్టుటకు పీలుపడినందున, అధికముగా ఫలించెడి బాతిచెట్ల కాయలను నారు కుప్పయోగించుటకంటే ఫలితమును అధికము చేయుటకు మార్గము లేదు. రాకకాయల నొకప్పుడు నుపయోగించకూడదు. క్రేస్తమైన మామిడిచెట్లకు కలవారు అంటుకట్టి దేశమునకు పేలుచేయాలాగు. విశేషముగా ఫలితము నిచ్చు కొద్దిచెట్లకు కలవారు ఆ చెట్లకాయలను మూత్రము నారుపోసి అమ్ముచు ఉద్ధతిని వాడుకలోనికి తెచ్చినయెడల దేశమునకు పేలు చేయగలుగుదురు. ప్రస్తుతమున ఎకరమునకు సరాసరి 150 కంటే ఎక్కువ లభించుటలేదు. వైద్యధిని అకలం పించినయెడల క్రమముగా ఎకరమునకు 1000 ప్రతి సంవత్సరము లభించగలదు. విశేషముగా ఫలించెడి చెట్లు గలవారు నారు నాయ ప్రార్థితులు.

వ్యాధులు, చిడపురుగులు.

కొద్దిచెట్లకు వ్యాధులు అరుదుగానుండును. చిడపురుగులలో విశేషమొకరమైనది ఒక్కటే. ఎట్టి రెక్కలగుల బలాధ్యమైన బరిణపురుగు, మువ్వలను తినును. నిశ్శబ్దముగానుండెడి రాత్రియందు మువ్వలను కొలుకుచుండగా కలిగెడి “కజ, కజ” మను శబ్దమును వివచ్చును. ఇనపపూసతో లాగి తియవచ్చును. మలయాళదేశమునకు ఈ పురుగులకట్టి కూలి సంతాదించుకొనువారు కొందరుండురు. ఒకప్పుడు, సత్తులతోట, నిచ్చిన తీసికొని క్రతిచెట్టుయొక్క పురుగులను చంపుచుండురు. చరొకకెధమున చంపవచ్చును. ఆమదపు గానుగపిండిని నీటిలో కలిపి రెండుమూడు దినులు లుండనిచ్చినయెడల, దుర్గంధ మేర్పడును. దానిని పళ్లెములోనుంచి చెట్టుకింద వేట్టినయెడల, కుట్లు వచ్చువులయందు కొరక యుండుటవలన తిని చచ్చును.

పరిశ్రమలు

కొద్దిచెట్లను మలయాళదేశమునకు కల్పకవృక్ష మని పిలుతురు. చెట్టుయొక్క ప్రతిభాగము నుపయోగించుదురు. ఉత్తరసర్కారులలో, మలయాళదేశమునకులె అంత సంపూర్ణముగా ఆచెట్టు నుపయోగించరు. తాళ్లు, మోటులు, సంచులు, బ్రష్లు, కాళ్ళుకుడుచుకొను చాపలు అంతగా చేయరు. కొద్దిచెట్లకాయలను అల్లినయెడల ఇంటి కప్పుడు ఉపయోగపడును. దక్షిణదేశమునకు సహితము వినియోగించుదురు. సర్కారులలో ఎంతవెల యిచ్చియైనను తాటాకులను కొందురు. కాని కొద్దిచెట్లకాయలను దేశీయమైన నుపయోగించరు. కొద్దిచెట్లకాయల నల్లుటకు నేర్పుకొనవలెను. అధికముగా నుండెడి యాకులను నరికి, ఆరనిచ్చి, అల్లి, తాటాకులకంటే నెక్కువవెలకు, మదరాసులో విక్రయించుదురు.

కొద్దిచెట్లకాయలు, అమలాపూరు, రాజోలు, నర్సాపురం, చినగల్లపాలెం మొదలయిన చోట్లనుండి బెజవాడకును, అచ్చటినుండి బొంబాయికిని పంపబడుచుండును. కొద్దిచెట్లకాయలను పంపకపోవుట పరిశ్రమలయందును, వ్యాపారమందును గల మన శక్తి హీనతను వెల్లడి చేయుచున్నది. అమెరికాలో కాలిఫోర్నియానుండి న్యూయార్కు నగరమునకు 2500 మైళ్ల దూరము పాలడెన్సిలలు ఎగుమతి చేయుచుండిరి. పాలలో 95 భాగములు నీరును 5 భాగములుమాత్రము ముఖ్యపదార్థములును, పాలడెన్సిలలో 80 భాగములు నీరును 20 భాగములు ముఖ్య పదార్థమును ఎగుమతిచేయటకు ప్రతి 100 టన్నుల పాలడెన్సి

లలో, 80 టన్నుల నీటిని ఎగుమతిచేయుట విచారకరమైన పరియనియు, నీటిని అంతదూరము ఎగుమతిచేయుట అమెరికావాని విశేష లోపమనియు తలంచి, పాలను పొడిగాచేయుటకు ప్రయత్నములు సలిపి, సఫలమనారగనైరి. అదేవిధముగా మనము కొద్దిచెట్లకాయలను కొద్దిచెట్లగాను, అలాతరువాత నూనెగాను, అనూనెతో సబ్బు, మైనపుకట్టులు మొదలయివిగా మార్చుకాకలు కాయలుగా ఎగుమతిచేయుట లోపముకాదా? లోపముగా పోగొట్టుటకు ఒక కారణము అవసరము సర్వాప్రకరము, బెజవాడ, పాలకొల్లు పట్టణములలో నెచ్చటవైనను కార్ఖానా స్థాపించకూడదా? నాలుగయిదు లక్షల రూపాయలతో నెరవేర్చవచ్చునే? ఇంత మూలధనము వైవినగరమందు లేదు. దీనితో కూడ నువ్వులనుగూడ నూనెగా మార్చవచ్చును. ఈలాటి కార్ఖానాను స్థాపించినయెడల కొద్దిచెట్లతోటలు మాత్రముగా ఎన్నో ఏళ్లుటకు అనుకూలమగును.

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్,
సర్కారు ఆగ్రీకల్చరల్
డెవలప్ మెంటు కార్యకర్మక
లిమిటెడ్, నర్సాపురం. } దరిశి చెంచయ్య,
బి. ఎస్. సి.

తెనుగు కాలికో బైండు

సివిల్ ప్రాశీదరు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాశీదరు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3 0 0
శిక్షకర్తానళి (గ్లేజు)	2 0 0
సుమతి, సరసింహ, వేమన, విడిగా	0 2 0
శృంగార రత్నశతకము	0 3 0
వేమగోపాలశతకము	0 3 0
కాళహస్తి లింగశతకము	0 3 0
రామలింగేశ శతకము	0 3 0

విక్రొరియా డిపో,
మెలాపూరు - మదరాసు.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు
స్వరాష్ట్ర ఉపన్యాసములు
క్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత చందన మోహన మాళవ్య
గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి
క్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

నావిక్ రామస్వామిశాస్త్రిలు అంకుశస్సు,
392, ఎన్.ప్లనేసు, చెన్నపురి.

తెలివినిశము:- నావిక్, మదరాసు.

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యాత్మము తల్లుకు పాలను శుద్ధిచేసి తిరిగి పుట్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు సంతిని. పత్యము లేని తండ్రిల రసాయనము. హర్షిత్తుమిల్లిన్న బుద్ధితో పనిలేదు. పిల్లలు, తల్లిదండ్రులు నుభవించుదురు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి వేనాపుష్టి కలుగును. కల బుడి 1-కి 1-8-0 (8847)

బి. పి. తో కలిసి రూ 2.

మామగడ్డ ను ప్రసిద్ధుడు ఆయుర్వేదావములు చిక్కను ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద యైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల సేత్రవ్యాధులకు నిర్భయ మైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు బౌద్ధమయొక్క గుణములను తెలుపుచట్టి పుస్తకమునకు మీ వ్రాయకూడదు ? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Semta Bangal.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

శ్రీ కృష్ణ కర్ణా ష్ణ త ము

మూడాశ్వాసములు టీకాతాత్పర్య విశేషార్థములతోను

ఆంధ్ర పద్య ము ల తో ను

ఎ. కర్ణన్ నెట్టి అన్డ్ కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

పోటలిన్

(1)

దంతవ్యాధి సంహారిణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబావధము

ఈ లోషను 5 బొట్లు 2 బొట్లు నిశ్చల కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలింపిన పంటిరోషి, పండ్లు జలుపరించుట, పంటిసంజీక్తము, చీము ద్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లుజడట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లుగట్టిపరచును, నోటిని నువ్వాసతో నుంచును. పండ్లను కృతముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు రొమ్మునొప్పులకు, కాళ్ళుచేతుల పట్లకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి, చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోష కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైఫూత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ. 0-10-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీస్ (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

ఇ సా న ఫె లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమూత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను

అ ష్టా

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోర్టు - బొంబాయి.

Esanafele.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు.

(25)

వజ్రము కంపెనీ వారి ప్రత్యేకపు ఔషధములు

ఈ క్రింద చెల్లపబడిన ఔషధములు శిశుశాస్త్రమునకును, సోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్ర పరిశోధనానుసారము యోగ్యపరచబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుకేయి కాలలో కలహ సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్లె చాల నెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. ఆమె మూలకము వృక్షశాస్త్రప్రకారము, రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశీలయబడును. అందు వి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలకముది తయారుగును కావున యీ ఔషధములు పారిశుధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యోగ్యతయును అనుమానింప నక్కరలేదు

డాక్టరు యూరన్న సిరపు

సిరపు షేరి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపాంసు క్వైన్సు యెట్ స్క్రీక్వియా

ఈసిరపు డాక్టరు యూరన్నపద్ధతి ననుసరించి విరచనాసేతులు, క్వైన్, స్క్రీక్వియా యివన్నియుజేసి దిక్కుముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతిఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటలక గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక జేశహవాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

వెల నెల్లె బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం నెజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి సి లు పు ష్టు

ఇది ఐరన్, లైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషు గారు చెప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుకాబడినది.

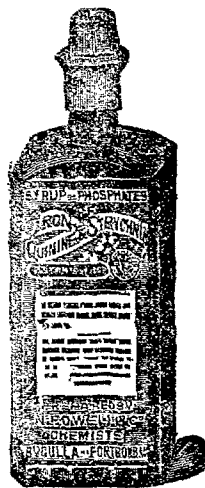
ఇది సిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు, మంచియావధము. రుచిచానుండును. మంచికృత్యధిగావించి నరుములకు పుష్టినిచ్చును.

నెద్దనెజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న నెజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుదు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

(3421)

వంగ నేశపు వరదలు.

మిన్నపూరుజిల్లాలో శివలికేస్సాయిగారు వరదలవల న తాము లూకుచేతలు జిల్లాలు మునిగిపోయినవి. శిలవతినదిగట్టు 48 మైళ్లు తెగిపోయినది. చాల గ్రామములు మునిగిపోయినవి. 1000 గుడిసెలకు వైగా కూలినది. పోకభూములయందును, నెద్దచెట్లమీదను చాగు కొనిరి. తంతివార్తలు ఆసోయినవి. తపాలు పోవుటలేదు. పశువులు చాలవనకు చనిపోయినవి. ఎంతమంది జనులు చనిపోయిరో నిశలగ తెలియలేదు. ఒక న్యాయవాదిని ఘాటలు న్యాయస్థానికోద్యోగులను గొంపోవు పడక యొకటి తలక్రిందులాయెను. న్యాయవాదిమృతము బ్రతికెను. న్యాయస్థానికోద్యోగులు మునిగి చనిపోయిరి. వారిశవములు తేలివని. వాస్సున భూటల్ తానాలు జలమయమై యున్నవి. కేసినది గట్టుగూడ తెగిపోయినది. కాలిఫుట్టుమీదుగ నీర ప్రవహించుచున్నది.

రాజరాజనరేంద్రుని 9 వ శతాబ్దోత్సవము

జ-రా-శ్రీ న్యాయతి నుభూరావుపంతులుగారి అధ్యక్షతకు 4-9-22 తేదీని జరిగిన రాజమండ్రి పౌరుల సభలో 8-9-22 తేదీని రాజరాజ నరేంద్రుని 9 వ శతాబ్దోత్సవము జరుపుటకు శ్రీకృష్ణింపబడినది. ఆంధ్రదేశీయ వితిహాసిక మహామండలివారు దీనిని నిర్వహించురు. దక్షిణ హిందూస్థానముననే గాక ఇండియా మొత్తమున ఈ ప్రయత్నము మొదటిగా భావింపవచ్చును. ఈ సందర్భమున పరిత్యాగముకు పురాతన వస్తుప్రదర్శనము గూడ జరుపబడును. జులైస్ రామేశం పంతులు, జయంతి రామయ్యపంతులు, జే. వి. లక్ష్మణరావు చిలు కూరి పీఠభద్రరావు, గిడుగు వెంకటరామమూర్తి పంతులు మున్నగువాడే వ్రాసునకు వ్యాసములు గల సంపుట మొకటి ప్రచురింపబడును.

ఇది భావ, శుభము, రాజకీయచరిత్ర, ఆర్థికస్థితులు మున్నగు భాగములుగా విభజింపబడును. 5 రూపల నెబడి చందా నిచ్చువారి కొకప్రతి ఇవ్వబడును. ప్రదర్శనమున తామ్రశాసనములు శిలాశాసనములు, ఆయుధములు, వ్రాతప్రతులు మున్నగునవి యుండును. ఈ సందర్భము వాఙ్మూలము తెరచియుంచబడును. దీనికి 2500 రూపల ఖర్చు కాగలదు. ఉదాహరణయందు ఈయుద్వ్యవహారకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలసియున్నది. భావ రాజు వెంకటకృష్ణారావు జి. ఏ. బి. యల్. గారికి రాజమండ్రి విరాళముల సంపకచ్చును.

భూమిపన్ను - మునిసిపాలిటీలు

ప్రభుత్వ ప్రకటన

సకలములు అభివృద్ధి చెందుటచే నగరముల సమీపమున నుండు భూమి విలువ కొంత అధికమగుచున్నది. గ్రాండు రెంటు సరఫ్ఫరసానుభూభూములపన్ను మొత్తమునకుగల భేదమునుమునిసిపలు సంఘములవారి కిచ్చుట యొక్కతర ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి ఈ సలహాను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియామంత్రి అంగీకరించెను. ఈ సందర్భమున లెక్కలన్నిటిని వివరముగ తయారుచేయుటకు ఏలులేనందు నందు ని ని పొలి ట్టి లి మి టు ల లో నున్న ఇట్టి భూములకు ఏ క ర ము న కు రూ 6. 4. 0 పన్ను విధించుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. పరిశీతులు మారిన యీర్ధములకుమాత్ర మంగలదు. ఈపన్నునకును గ్రాండు రెంటునకును గల భేదాను ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటీలవారి కిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ఈ ఏర్పాటు 1923 సంవత్సరం ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి అమలుచు దుంచబడును.

అమ్మదావాగు 'మిల్' కూలీలు

అలహాబాదు, ఆగస్టు 20—అలహాబాదులో మిల్లకూలీలు తమ యజమానులకు లాబడీరి. కూలీలు తమకొక్కెలను సాధించుటకు చేసినప్రయత్నములలో ఇదివఱకెన్నడునుయజమానులకు లొంగలేదు. నేటికి వారు లొంగవలసినవైనను. అట్లుజేయుట కిదియే ప్రధమము గత సామవారము హిందువులకు చిన్న పండుగ కొన్ని యంత్రాలకుపు కూలీలు పనిలోనికి పోలేదు. పరువాను పీఠ పనిలో జేరబోవ ఒక్కొక్కరు రెండు రూప్యముల అపరాధము నివ్వినగాని జేర్యుకొనని సుల్ అంబాలాలో గారనిరి. జరిమానా నిచ్చుట కంగీకరించి కూలీలు పనిలో ప్రవేశించిరి.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్య గారిచే

శ్రీగ, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును అతిమూత్రము, మధుమేహము, సెగిరోగము, మూలము, మనమూర్ఖులు, ముట్టుకుట్టు, త.యము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకములగు లేహములు, సిరప్సులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద వివేచనములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా సంపాదించును.

స్థాపించబడిన

టెలిగ్రాఫ్ అక్షరము:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారప్ప వీధి, మద్రాసు.

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs
useful for
Fruit and
Flower Garden

4 Feet Handle
useful for
Vegetable Gardens
Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil after wards.

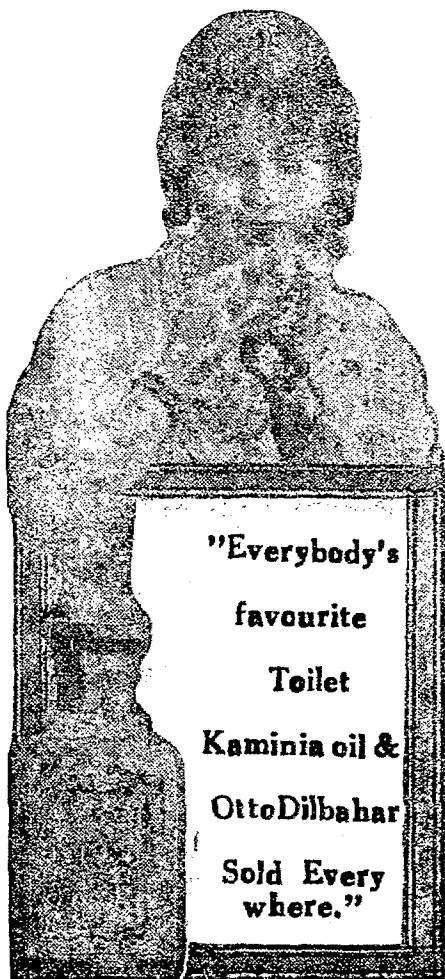
To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are :—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST. OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay

"Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
OttoDilbahar
Sold Every
where."

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

శిశువులకు దుశ్చైతన్యము ఉండి రాకముననే త్వరచేయును. ఈ దుశ్చైతన్యము మొదలు పెట్టినయెడల శిశువులకు పాద్రోపును.

అంతవరకు రావలెను.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రోజువారీ చేయవలెను.

శిశువుల కట్టి కోగ చూపును, కరో మాంస్య చూపును, యిది దివ్యవధము.

శిశువులకు చిట్టచు గాని, గర్భకు గాని యుండదు.

మీ శిశువులకు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు కలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

శిశువులకు యెట్లున్నట్టి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను శరీరస్పృష్టాన్నిక చేయును.

శిశువులకు 1-3 రూపాయ. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోల్టేజీలకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందులమార్కా రంధరివద్దనున్న, శరతులము

జాతవద్దను గూడ దొరుకును, తేదెను,

సోలు రుకెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(126)

155 జమ్నామగేడు, బొంబాయి.

మీకు నుజానవ (వ్యయము, లేక అల్లెర కావలసినవృద్ధుడు "టెటో డిల్ బహారు" కు వ్రాయుడు.

ఇది రోజువారీ చేయవలెను. ఆత్మదృక్పథమైన గుణముగలది.

1/2 టన్ను బుడ్డి 1-3 ఛర 2-0-0

1 టన్ను " " 0-12-0

1/2 టన్ను " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలులందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన కానన చుట్టుకల్గలట్లు వ్యాపించును.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేతరు:— హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.

ఫస్టును య్న 5,46,00,000 వైగానే యన్యురి 1920-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,06,338-0-11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అన్యురి

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునువటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

చార్జులు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున పనిచేయుటకు ఏదెట్లు

కావలయును. వారు అనుభవ కాలారంభ నుండి నెలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరభాన్తు ఫారములకు యా క్రింది విలాస

మునకు వ్రాయుడు. 672

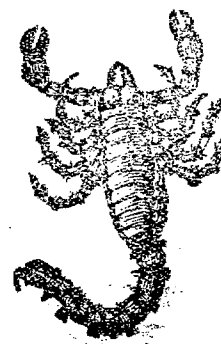
Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన కక్షణము ఈ జీవధము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుడ్డి 1-3 శెల రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డవరకు పొట్టిటి 0-8-0 రు 4-8-0 చుట్టియార్చు తేసిన వారికి 1 వజ్రబుడ్డు పొట్టిటి తేలుండ పంపబడును. పక్షవాతము, పిచ్చ, కుప్పము తు యము, మూలము, అతి

మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి సమృద్ధిమైన యోగ్యములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యోగ్యమును జూచుడు. (119-980)

Telegrams: Rajvaid Sri Bamandasji Kavira
Rajvaid 152, Harrish Road,
Calcutta. CALCUTTA.

అతంకనిగ్రహబోషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బోషధాలయపు ప్రసిద్ధి కెందిన

అతంకనిగ్రహమాత్రాలు

పీటిని సేవించి మేలుపొందిన ఆనెకులు పలుమారు

విదేశక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు

కూడను పొందవలెను అనుట మోగి - ప్రస్తుతం

తపాలు భుజ్యులు కూడను కోరక పంపబడు

మాయొక్క బాబితాలకు గాను దయచేసి వ్రాయుడు.

అతంగనిగ్రహబోషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి